

ตอนที่ ๒

ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับ การกำหนดยุทธศาสตร์ของจีน

โครงสร้างทางการเมืองของจีน

นับตั้งแต่สถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ค.ศ.๑๙๔๙ (พ.ศ.๒๔๙๒) ประเทศจีนได้ปกครองในระบบสังคมนิยมภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน (Communist Party of China : CPC) ที่ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ.๑๙๒๑ (พ.ศ.๒๔๖๔) และต่อสู้ทางการเมืองเป็นเวลายาวนานถึง ๒๘ ปี ก่อนที่จะได้รับชัยชนะและได้กุมอำนาจรัฐในที่สุด

สำหรับแนวทางของพรรคคอมมิวนิสต์จีนภายใต้ทฤษฎีชี้นำโดยเฉพาะ แนวคิดวัตถุนิยมตามลัทธิมากซ์-เลนิน ซึ่งมีอิทธิพลต่อความคิดของเหมา เจ๋อตง ผู้นำจีนรุ่นที่หนึ่ง ที่ได้ยึดถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และได้พบข้อผิดพลาดจนนำไปสู่การปฏิรูปและเปิดประเทศตามทฤษฎีของเติ้ง เสี่ยวผิง ผู้นำจีนรุ่นที่สอง อันนำไปสู่การสานต่อแนวความคิดเกี่ยวกับสามตัวแทน ของเจียง เจ๋อหมิน ผู้นำจีนรุ่นที่สาม ซึ่งมุ่งเน้นว่าพรรคคอมมิวนิสต์จีนต้องเป็นตัวแทนของพลังการผลิตที่ก้าวหน้า สอดคล้องกับยุคสมัย ต้องเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมที่ก้าวหน้า และต้องเป็นตัวแทนผลประโยชน์ส่วนรวมของมหาชน อันขยายสู่วิสัยทัศน์การพัฒนาอย่างเป็นวิทยาศาสตร์ของหู จิ่นเทา ผู้นำจีนรุ่นที่สี่ ที่พยายามลดความร้อนแรงของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพื่อให้เกิดความสมดุล จนมาถึงแนวคิดเกี่ยวกับความฝันของจีน โดยประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ผู้นำจีนรุ่นที่ห้า ที่ได้อธิบายว่าความฝันของจีนมีองค์ประกอบสามองค์ประกอบ กล่าวคือ

องค์ประกอบแรก เป็นการสร้างประเทศให้เข้มแข็งมั่งคั่งด้วยการบูรณาการงานด้านความมั่นคงและการต่างประเทศ

องค์ประกอบที่สอง เป็นการนำพาประชาชาติให้เจริญรุ่งเรืองด้วยการปฏิรูปอย่างถึงแก่นและรอบด้าน มีระบบการปราบปรามการคอร์รัปชันที่ทันสมัย

องค์ประกอบที่สาม เป็นการทำให้ประชาชน อยู่ดีมีสุขโดยได้รับการศึกษาในวัยเรียน มีรายได้จากงานที่มั่นคง ได้รับการรักษายามเจ็บป่วย ได้รับการดูแลยามแก่ชรา มีบ้านเป็นที่อยู่อาศัยของตนเอง

สำหรับเป้าหมายความฝันของจีนคือ ในปี ค.ศ.๒๐๒๐ (พ.ศ.๒๕๖๓) ประเทศจีนจะเป็นสังคมที่ประชาชน มีฐานะพออยู่พอกินอย่างทั่วถึง โดยอาศัยปัจจัยสองประการ ได้แก่ ประการแรก สถานการณ์ภายในต้องมีเสถียรภาพ ด้วยการปราศจากความขัดแย้งทางเศรษฐกิจและสังคม ประการที่สอง สถานการณ์ภายนอกต้องมีสันติภาพ เพื่อไม่ต้องไปรบกวนว่กับการแก้ไขปัญหาภายในที่จะสร้างความร่ำรวย เช่น ปัญหาหมู่เกาะเตียวหวิ และปัญหาหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ เป็นต้น

ตลอดระยะเวลา ๖๕ ปี ที่ผ่านมานับตั้งแต่ปี ค.ศ.๑๙๔๙ ที่พรรคคอมมิวนิสต์ปกครองประเทศจีนนั้น ได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมจีนอย่างมากจากสภาพทางการเมืองที่อำนาจรัฐกระจุกกระจายอยู่ในมือของบรรดาขุนศึกและพรรคก๊กมินตั๋งในเวลาต่อมาภายหลังประสบชัยชนะ พรรคคอมมิวนิสต์จีนได้เข้าไปจัดโครงสร้างทางการเมืองขึ้นใหม่ และดำเนินการปกครองตามแนวทางสังคมนิยม โดยมีโครงสร้างทางการเมืองของสหภาพโซเวียตเป็นแบบอย่าง บรรดาสมาชิกพรรคและผู้ปฏิบัติงานได้เผยแพร่อุดมการณ์สังคมนิยมในหมู่ประชาชนและสร้างค่านิยมในสังคมใหม่ ซึ่งเน้นความเสมอภาคแทนความเชื่อในระบบประเพณีศักดินาดั้งเดิมของจีน

ลักษณะที่สำคัญของระบบการเมืองจีน

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นรัฐเดี่ยว (unitary state) อำนาจทางการเมืองจะอยู่ที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนและรัฐบาลกลาง ถึงแม้จะมีรัฐบาลระดับท้องถิ่นประจำแต่ละมณฑล จังหวัด อำเภอ และระดับตำบล แต่รัฐบาลท้องถิ่นจะต้องถูก

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

กำกับดูแลโดย รัฐบาลกลาง ในโครงสร้างคู่ขนานองค์กรของพรรคคอมมิวนิสต์ในระดับท้องถิ่น จะควบคุมรัฐบาลท้องถิ่นในระดับเดียวกัน อย่างไรก็ตามด้วยเหตุผลทางประวัติศาสตร์ที่ทำให้จีนต้องจัดการปกครองที่มีลักษณะยืดหยุ่น เพื่อใช้ปกครองดินแดนที่เคยตกเป็น อาณานิคมของชาติตะวันตกเป็นเวลานานกว่าศตวรรษ เมื่อดินแดนเหล่านั้นกลับคืนสู่แผ่นดินแม่ โดยเฉพาะการปกครองในรูปแบบ “๑ ประเทศ ๒ ระบบ” อันหมายถึง จีนแผ่นดินใหญ่ปกครองในระบบสังคมนิยม ในขณะที่ฮ่องกงกับ มาเก๊า ปกครองในระบบทุนนิยมโดยเป็นเขตบริหารพิเศษ (Special Administrative Regions) ซึ่งรูปแบบการปกครองในลักษณะดังกล่าว เป็นแนวคิดที่จีนแผ่นดินใหญ่ต้องการนำเสนอในการจัดการปกครองกับดินแดนได้หวั่นเพื่อการรวมประเทศ

แผนที่แสดงเขตการปกครองของสาธารณรัฐประชาชนจีน

ด้วยเหตุผลของความแตกต่างทางเชื้อชาติ ซึ่งประเทศจีนมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ คือ มี ๕๖ กลุ่มชาติพันธุ์ โดยชนชาติฮั่นเป็นชนส่วนใหญ่ของประเทศ ในบางพื้นที่ของประเทศจีนทั้งในระดับมณฑล (Autonomous Region) ระดับจังหวัด (Minority Autonomous Prefectures) และระดับอำเภอ (Autonomous County) ได้จัดให้มี “เขตปกครองตนเอง” สำหรับชนชาติกลุ่มน้อยในพื้นที่นั้น ๆ ในระดับเทียบเท่ากับมณฑล ได้แก่ เขตปกครองตนเองทิเบต เขตปกครองตนเองมองโกเลียใน เขตปกครองตนเองซินเจียง เขตปกครองตนเองหนิงเซี่ย และเขตปกครองตนเองกวางสี สำหรับเขตปกครองตนเองในระดับจังหวัดจะมีอยู่ในบางพื้นที่ที่มีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่ เช่น ในมณฑลยูนนานมีชนกลุ่มน้อยอาศัยถึง ๒๔ เผ่า จึงมีเขตปกครองตนเองในระดับจังหวัดอยู่ในมณฑลยูนนาน เช่น จังหวัดปกครองตนเองของชนเผ่าไท ในสิบสองปันนา เป็นต้น

การศึกษาถึงระบบการเมืองในจีน นอกจากต้องเข้าใจสภาพการณ์พื้นฐานที่เป็นความจำเป็นต่อการจัดการปกครองแล้ว ยังจะต้องศึกษาโครงสร้างทางการเมืองของจีนให้ถ่องแท้ และต้องตระหนักถึงลักษณะที่สำคัญของระบบการเมืองการปกครองของสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่มีดังต่อไปนี้

๑. พรรคควบคุมกลไกของรัฐ

เนื่องจากการปกครองตามอุดมการณ์มาร์กซ์-เลนินได้ให้ความสำคัญกับพรรคคอมมิวนิสต์ในฐานะเป็นแกนนำ (vanguard) ในการปฏิวัติสังคม และไม่เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองอื่นสามารถแข่งขันทางการเมืองและจัดตั้งรัฐบาลอำนาจในการจัดตั้งรัฐบาลเป็นของพรรคคอมมิวนิสต์แต่เพียงพรรคเดียวซึ่งผูกขาดอำนาจมาตลอด ดังนั้น พรรคจึงมีอำนาจในการปกครอง (the ruling party) และพรรคมีบทบาทในการควบคุมกลไกของรัฐ นโยบายที่รัฐบาลจะนำมาปฏิบัติล้วนผ่านการกลั่นกรองพิจารณาจากพรรคทั้งสิ้น แม้แต่สมาชิกประชาชนหรือสภาประชาชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรอำนาจสูงสุดแห่งรัฐก็อยู่ภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์ รวมทั้งผู้ที่ดำรงตำแหน่งระดับสูงในรัฐบาลล้วนแต่เป็นคนของพรรคทั้งสิ้น

๒. พรรคควบคุมกองทัพ

พรรคคอมมิวนิสต์จีนจะควบคุมกองทัพผ่านคณะกรรมการทหารกลาง ซึ่งเป็นองค์กรในคณะกรรมการกลางของพรรค และพรรคยังควบคุมกองทัพโดยให้มีเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเมืองไปประจำตามหน่วยต่าง ๆ ในกองทัพเพื่ออบรมทัศนคติและอุดมการณ์ทางการเมือง การสร้างกลไกที่พรรคมีอำนาจควบคุมกองทัพนี้มาจากแนวคิดของเหมาเจ๋อตงที่ว่า “อำนาจรัฐมาจากปากกระบอกปืน แต่พรรคต้องคุมปืนและไม่ยอมให้ปืนมาคุมพรรค”

๓. พรรคแทรกซึมในทุกหน่วยสังคม

พรรคคอมมิวนิสต์จีนจัดตั้งพรรคในระบบเซลล์ (cell) คือ ไม่ได้ยึดถือการจัดตั้งในหน่วยการปกครองเท่านั้น หากแต่ยังยึดถือหน่วยการผลิต โรงงาน โรงพยาบาล มหาวิทยาลัย องค์กร หรือสถาบันต่าง ๆ ของรัฐนั้น มีสาขาย่อยหรือตัวแทนของพรรคคอมมิวนิสต์จีนสังกัดอยู่ ตัวอย่างเช่น ในระดับมหาวิทยาลัยอธิการบดีจะรับฟังนโยบายและร่วมมือกับเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์จีนประจำมหาวิทยาลัยในสมัยของเหมา เจ๋อตง นั้นให้ความสำคัญกับบุคคลที่เป็นสมาชิกพรรคสูงมาก เพราะถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการสร้างสรรค์ระบบสังคมนิยมในแบบฉบับของเหมา เจ๋อตง แต่ในสมัยของเติ้ง เสี่ยวผิง ได้ให้ความสำคัญกับบุคคลผู้ที่มีความสามารถเป็นมืออาชีพมากขึ้น

๔. ประชาธิปไตยแบบรวมศูนย์

การจัดการปกครองของจีนเป็นลักษณะประชาธิปไตยแบบรวมศูนย์ ซึ่งเป็นไปตามหลักประชาธิปไตยแผนใหม่ที่เหมา เจ๋อตง ได้เขียนไว้เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๕๐ ที่ระบุไว้ว่า “ประชาธิปไตยแผนใหม่นั้นเป็นประชาธิปไตยที่รวมศูนย์และเป็นเผด็จการร่วมกันของชนชั้นต่าง ๆ ที่ถูกเอาเปรียบจากสังคมกึ่งเมืองขึ้นกึ่งศักดินา” ซึ่งลักษณะของประชาธิปไตยรวมศูนย์ (Democratic Centralism) นั้น อาจแยกเป็นหลักประชาธิปไตยและหลักรวมศูนย์ในการดำเนินการต่าง ๆ กล่าวคือ ในการประชุมพิจารณาตัดสินใจปัญหาใด ๆ สมาชิกพรรคทุกคนมีสิทธิที่จะแสดงความคิดเห็นและอภิปรายอย่างเต็มที่ (หลักประชาธิปไตย) แต่เมื่อตัดสินใจเป็นมติของพรรค

แล้ว สมาชิกของพรรคทุกคนในทุกระดับต้องเชื่อฟังและปฏิบัติตามมติพรรคอย่างเคร่งครัดโดยยึดหลักการรวมศูนย์ (จุลชีพ ชินวรโรณ, ๒๕๒๙, หน้า ๔๒)

๕. ระบบผู้นำร่วม (Collective Leadership)

ระบบผู้นำร่วม หมายถึง คณะผู้นำมีอำนาจในการปกครองและการตัดสินใจร่วมกัน คณะผู้นำที่ปกครองประเทศจีนซึ่งมีอำนาจในการตัดสินใจนโยบายสำคัญๆ ร่วมกันคือ “คณะกรรมการประจำกรมการเมือง” การปกครองในระบบผู้นำร่วมนี้เป็นความพยายามที่จะสร้างระบบที่ป้องกันไม่ให้เกิดลัทธิบูชาตัวบุคคล เช่นในสมัยของเหมา เจ๋อตง และระบบผู้นำร่วมเป็นอีกความพยายามหนึ่งของเติ้ง เสี่ยวผิง ที่ได้สร้างกลไกในการสืบทอดอำนาจภายในพรรคไว้ เพื่อป้องกันการต่อสู้แย่งชิงอำนาจกันภายในพรรค อันนำไปสู่ความเสียหายแก่พรรคและประเทศ เช่นกรณีของการต่อสู้แย่งชิงอำนาจของผู้นำจีนในสมัยปฏิวัติวัฒนธรรม เป็นต้น ระบบผู้นำร่วมของจีนได้เริ่มขึ้นภายใต้การชี้นำของเติ้ง เสี่ยวผิง เมื่อเริ่มดำเนินนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจในปลายปี ค.ศ.๑๙๗๘ โดยมีหู เยาปิง (ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรค) จ้าว จื่อหยาง (ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี) ร่วมกันบริหารประเทศกับคณะกรรมการประจำกรมการเมือง

๖. การเมืองแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

ในการศึกษาการเมืองในจีนจำเป็นต้องตระหนักถึงการเมืองทั้งในแบบที่เป็นทางการ (Formal Politics) และแบบที่ไม่เป็นทางการ (Informal Politics) ซึ่งจะนำไปสู่การวิเคราะห์ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มในชนชั้นนำอันมีผลมาจากความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ไม่เป็นทางการ (factionalism) ดังเช่น ในสมัยที่ เติ้ง เสี่ยวผิงเป็นผู้นำสูงสุดของจีน (paramount leader) ก็ไม่ได้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีหรือเลขาธิการพรรค แต่สามารถมีอิทธิพลเหนือผู้นำที่อยู่ในตำแหน่งได้ แต่อย่างไรก็ตามลักษณะของการเมืองแบบที่ไม่เป็นทางการ มีแนวโน้มที่จะลดลงภายหลังที่มีการกำหนดกฎระเบียบในการ ถ่ายโอนอำนาจภายในพรรค (จุลชีพ ชินวรโรณ, ๒๕๔๒, หน้า ๑๔๐ - ๑๔๑)

โครงสร้างและสถาบันทางการเมืองการปกครองของจีน

จีนภายใต้การปกครองในระบอบสังคมนิยม มีองค์กรทางการเมือง และสถาบันทางการเมืองที่สำคัญประกอบกันเป็นโครงสร้างทางการเมือง อันได้แก่ พรรคคอมมิวนิสต์จีน (Communist Party of China : CPC) องค์กรของรัฐ (State Organs) หรือฝ่ายบริหาร สถาบันทหารหรือกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน (People's Liberation Army : PLA) สภาที่ปรึกษาทางการเมือง (Chinese People's Political Consultative Conference) และ องค์กรมวลชน (Mass organizations)

๑. พรรคคอมมิวนิสต์จีน

(Communist Party of China : CPC)

พรรคคอมมิวนิสต์จีนก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ.๑๙๒๑ ภายหลังได้รับชัยชนะจากการต่อสู้การเมืองที่ยาวนานถึง ๒๘ ปี ในที่สุดพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยสามารถยึดกุมอำนาจรัฐของจีนได้สำเร็จในปี ค.ศ.๑๙๔๙ จากนั้นพรรคได้กลายเป็นสถาบันที่ทรงอิทธิพลสูงสุด และเป็นสถาบันที่กำหนดนโยบายและทิศทางในการพัฒนาประเทศ

ในขณะที่พรรคคอมมิวนิสต์จีนกล่าวว่าเป็นผู้นำในการปฏิบัติตามหลักการของลัทธิมากซ์-เลนิน พรรคจึงเป็นตัวแทนของชนชั้นที่ปราศจากทรัพย์สิน และมีภาระสำคัญในการปฏิวัติเพื่อเปลี่ยนผ่านสังคมไปสู่สังคมคอมมิวนิสต์กล่าวคือ พรรคทำหน้าที่เป็น แกนนำ (vanguard) ในการปฏิวัติและไม่เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองอื่นแข่งขันในทางการเมืองเพื่อบรรลุเป้าหมายทางการเมืองดังกล่าว พรรคคอมมิวนิสต์จีนยึดมั่นในอุดมการณ์ตามแนวมากซ์-เลนิน แนวคิดของเหมาเจ๋อตง และทฤษฎีของเติ้งเสี่ยวผิง เมื่อจีนเริ่มดำเนินการปฏิรูปเศรษฐกิจในปี ค.ศ.๑๙๗๘ รวมทั้งทฤษฎี ๓ ตัวแทนของเจียงเจ๋อหมิน ในปี ค.ศ.๒๐๐๒

หลักการที่พรรคคอมมิวนิสต์ใช้ในการจัดองค์กร คือ “หลักประชาธิปไตยรวมศูนย์” (Democratic Centralism) ตามทฤษฎีของเลนิน โดยมีธรรมนูญของพรรคเป็นหลักการจัดระเบียบของพรรค ซึ่งธรรมนูญของพรรคมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขในปี ค.ศ.๑๙๔๕, ๑๙๕๖, ๑๙๖๙, ๑๙๗๓, ๑๙๘๒, ๑๙๘๗, ๑๙๙๒ และ ปี ค.ศ.๒๐๐๒ สารสำคัญในธรรมนูญพรรคนั้นครอบคลุมในเรื่องสมาชิกภาพ สัญลักษณ์ธง การจัดองค์กรทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น ผู้ปฏิบัติงานของพรรค และระเบียบวินัย สำหรับการแก้ไขธรรมนูญของพรรคนั้นเป็นไปตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง โดยตั้งแต่ปี ค.ศ.๑๙๘๒ เป็นต้นมา มีการป้องกันไม่ให้เกิดลัทธิบูชาตัวบุคคลโดยการใช้ระบบผู้นำร่วม (Collective Leadership)

สำหรับจำนวนสมาชิกของพรรคคอมมิวนิสต์จีนเมื่อแรกตั้งและการประชุมสมัชชาพรรคครั้งที่ ๑ ที่เซี่ยงไฮ้ เมื่อเดือนกรกฎาคม ค.ศ.๑๙๒๑ มีสมาชิกพรรคเพียง ๕๗ คน จากนั้นสมาชิกพรรคได้เพิ่มขึ้นมา โดยตลอด ซึ่งในปัจจุบันมีสมาชิกพรรคประมาณ ๘๒ ล้านคน (จุลชีพ ชินวรโรณ, ๒๕๕๕, หน้า ๔๒)

โครงสร้างและสายการบังคับบัญชาของพรรคจะมีลักษณะเป็นรูปปิรามิด ซึ่งสมาชิกสาขาพรรคประจำหน่วยผลิต คณะกรรมการพรรคระดับอำเภอ เมือง และระดับมณฑลเป็นส่วนฐานของปิรามิด ส่วนในระดับชาติจะประกอบด้วยสมัชชาพรรคแห่งชาติ คณะกรรมการกลาง คณะกรรมการเมือง และยอดของปิรามิด คือ คณะกรรมการประจำกรมการเมืองเป็นผู้นำสูงสุด ซึ่งในปัจจุบันเป็นยศสมัยของผู้นำจีน รุ่นที่ ๕ โดยมี สี จิ้นผิง เป็นผู้นำที่ก้าวขึ้นรับตำแหน่งเลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์จีนรวมทั้งประธานาธิบดีและประธานกรรมาธิการทหารกลาง เมื่อช่วงเดือนมีนาคม ค.ศ.๒๐๑๓ (พ.ศ.๒๕๕๖) นั้น มีจำนวน ๗ คน

โครงสร้างของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ตามบทบัญญัติในธรรมนูญพรรคคอมมิวนิสต์จีน แบ่งออกได้เป็นสองส่วน ได้แก่ โครงสร้างองค์กรพรรคในส่วนกลาง และโครงสร้างองค์กรพรรคในส่วนท้องถิ่น โดยที่ทั้งสองส่วนมีความสัมพันธ์กันกล่าวคือ องค์กรพรรคในส่วนกลางมีพื้นฐานมาจากองค์กรพรรคในส่วนท้องถิ่นตามหลักการแบบประชาธิปไตย และองค์กรพรรคในส่วนกลางมีอำนาจเหนือองค์กรพรรคในส่วนท้องถิ่นตามหลักการรวมศูนย์อำนาจ (อาร์ม ตั้งนิรันดร, ๒๕๕๗, หน้า ๖๕) ซึ่งองค์กรที่สำคัญอาจสรุปได้ดังต่อไปนี้

(๑) องค์กรของพรรคในส่วนท้องถิ่น ซึ่งองค์กรของพรรคในระดับล่างสุดเป็นสาขาพรรคประจำหน่วยพื้นฐาน เช่น สาขาพรรคประจำหน่วยผลิต วิสาหกิจ โรงเรียน สถาบันวิจัย องค์กรสังคมต่างๆ รวมประมาณ ๓,๕๐๐,๐๐๐ หน่วย โครงสร้างระดับสูงขึ้นไปจัดตั้งโดยอาศัยเขตปกครอง เช่น คณะกรรมการพรรคระดับหมู่บ้าน (๗๘๐,๐๐๐ หน่วย) ระดับตำบล (๔๑,๖๓๖ หน่วย) ระดับอำเภอ (๒,๔๘๗ หน่วย) ระดับเมือง (๖๖๕ หน่วย) และระดับมณฑลหรือเทียบเท่า (๓๑ หน่วย)

(๒) องค์กรของพรรคในส่วนกลาง ประกอบด้วย

(๒.๑) สมัชชาพรรคแห่งชาติ (The National Party Congress) หรือสมัชชาใหญ่ เป็นองค์กรที่มีอำนาจสูงสุดในพรรคจะจัดประชุมทุก ๆ ๕ ปี และเรียกเปิดการประชุมโดยคณะกรรมการกลาง (The Central Committee) สมัชชาพรรคแห่งชาติเป็นศูนย์รวมของผู้นำของพรรคในทุกระดับหน้าที่ขององค์กร คือ การรับฟังและตรวจสอบรายงานของคณะกรรมการกลางและรายงานของคณะกรรมการตรวจสอบวินัยของพรรค (The Central Commission for Discipline Inspection) นอกจากนั้น การประชุมสมัชชาพรรคแห่งชาติ ยังสะท้อนถึงแนวทางในการพัฒนาชาติ โดยในการประชุมจะมีการตัดสินใจที่สำคัญ ๆ ภายในพรรค ตลอดจนการแก้ไขธรรมนูญของพรรค และยังทำหน้าที่เลือกคณะกรรมการกลางและคณะกรรมการตรวจสอบวินัย

ตั้งแต่ก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีนเป็นต้นมา สมัชชาพรรคแห่งชาติได้ประชุมทั้งสิ้นจำนวน ๑๘ ครั้ง ในสถานที่และเวลาต่าง ๆ กัน ข้อสังเกตคือในการประชุมครั้งที่ ๑ - ๙ การจัดประชุมไม่ได้กำหนดเวลาระยะ ๕ ปี แต่จัดขึ้นตามวาระที่มีความจำเป็นเพราะอยู่ในช่วงที่พรรคทำการต่อสู้และทำสงครามกลางเมือง พรรคยังไม่มีสถานภาพเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ปกครอง (The Ruling Party) อย่างเป็นทางการ แต่ภายหลังการประชุมครั้งที่ ๑๐ - ๑๗ เป็นต้นมา การจัดประชุมเป็นวาระ ๕ ปีต่อครั้งอย่างสม่ำเสมอ

สมัยประชุม	วันที่ประชุม	สถานที่
ครั้งที่ ๑	๑ - ๕ ก.ค. ๑๙๒๑	เชียงไ้
ครั้งที่ ๒	๑๖ - ๒๓ ก.ค. ๑๙๒๒	เชียงไ้
ครั้งที่ ๓	๑๐ - ๒๐ มี.ย. ๑๙๒๓	กวางโจว
ครั้งที่ ๔	๑๑ - ๒๒ มี.ค. ๑๙๒๕	เชียงไ้
ครั้งที่ ๕	๒๗ เม.ย. ๑๙๒๗	อุ้ยัน
ครั้งที่ ๖	๑๘ มี.ย. - ๑๑ ก.ค. ๑๙๒๘	มอสโก (สหภาพโซเวียต)
ครั้งที่ ๗	๒๓ เม.ย. - ๑๑ มี.ย. ๑๙๔๕	ปักกิ่ง
ครั้งที่ ๘	๑๕ - ๒๗ ก.ย. ๑๙๕๖	ปักกิ่ง
ครั้งที่ ๙	๑ - ๒๔ เม.ย. ๑๙๖๙	ปักกิ่ง
ครั้งที่ ๑๐	๒๔ - ๒๘ ส.ค. ๑๙๗๓	ปักกิ่ง
ครั้งที่ ๑๑	๑๒ - ๑๘ ส.ค. ๑๙๗๗	ปักกิ่ง
ครั้งที่ ๑๒	๑ - ๑๑ ก.ย. ๑๙๘๒	ปักกิ่ง
ครั้งที่ ๑๓	๒๕ ต.ค. - ๑ พ.ย. ๑๙๘๗	ปักกิ่ง
ครั้งที่ ๑๔	๑๒ - ๑๘ ต.ค. ๑๙๙๒	ปักกิ่ง
ครั้งที่ ๑๕	๑๒ - ๑๙ ก.ย. ๑๙๙๗	ปักกิ่ง
ครั้งที่ ๑๖	๗ - ๑๕ พ.ย. ๒๐๐๒	ปักกิ่ง
ครั้งที่ ๑๗	๑๕ - ๒๒ ต.ค. ๒๐๐๗	ปักกิ่ง
ครั้งที่ ๑๘	๘ - ๑๔ พ.ย. ๒๐๑๒	ปักกิ่ง

(๒.๒) คณะกรรมการกลางของพรรค (The Central Committee) เป็นองค์กรที่ได้รับเลือกจากสมัชชาพรรคแห่งชาติ อยู่ในวาระ ๕ ปี ทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแทนสมัชชาพรรคในระหว่างที่สมัชชาพรรคไม่อยู่ในสมัยประชุม ตลอดจนรับผิดชอบงานของพรรคแทนสมัชชาพรรค คณะกรรมการกลางเป็นตัวแทนของสมัชชาพรรค หรือเป็นเสมือนคณะกรรมการชุดหนึ่งที่มีสมาชิกประมาณ ๓๐๐ คน คัดเลือกจากประมาณ ๒,๐๐๐ คน (จำนวนตัวเลขสมาชิกในแต่ละสมัยประชุมมีจำนวนไม่เท่ากัน ในจำนวนนั้นจะมีคณะกรรมการกลางสำรองส่วนหนึ่ง

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

คณะกรรมการกลางสำรองนั้นมีสิทธิเข้าประชุม แสดงความคิดเห็น แต่ไม่มีสิทธิในการออกเสียง) เรื่องที่ตัดสินใจกันในสมัยประชุมของคณะกรรมการกลางของพรรคส่วนมากจะเป็นนโยบายที่สำคัญในขณะนั้น

ภายใต้คณะกรรมการกลางจะประกอบด้วยกรมการเมืองอีกหลายชุด หน่วยงานที่สำคัญคือ สำนักเลขาธิการคณะกรรมการกลาง (The Secretariat of the Central Committee) คณะกรรมการทหารกลางแห่งพรรคคอมมิวนิสต์จีน (Central Military Commission of the Central Committee : CMC) คณะกรรมการกลางตรวจสอบวินัย (The Central Commission for Discipline Inspection : CCDI)

(๒.๒.๑) สำนักเลขาธิการคณะกรรมการกลาง มีหน้าที่บริหารงานประจำของพรรค โดยมีหน่วยงานย่อย ได้แก่ สำนักบริหารทั่วไป สำนักจัดตั้งสำนักโฆษณาการ สำนักแนวร่วม สำนักวิทยาศาสตร์ สำนักวิจัยนโยบาย สำนักวิจัยประวัติศาสตร์ สำนักวิจัยเอกสารพรรค โรงเรียนพรรค สำนักแปล คณะกรรมการรักษาความลับ คณะกรรมการกฎหมายและการเมือง

(๒.๒.๒) คณะกรรมการทหารกลางแห่งพรรคคอมมิวนิสต์จีน มีหน้าที่กำหนดนโยบายป้องกันประเทศ ควบคุมบริหารกองทัพรวมทั้งแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารระดับสูง

(๒.๒.๓) คณะกรรมการตรวจสอบวินัยส่วนกลาง ทำหน้าที่ตรวจสอบวินัยของสมาชิกพรรค ตลอดจนติดตามการนำนโยบายของพรรคไปปฏิบัติและดำรงรักษาไว้ซึ่งหลักการในธรรมนูญของพรรค ทำหน้าที่รับเรื่องราวร้องทุกข์ของสมาชิกพรรคที่ถูกใส่ร้ายโดยพวกหัวรุนแรงฝ่ายซ้ายในอดีต คณะกรรมการชุดนี้ทำหน้าที่เพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งให้กับพรรคและทำหน้าที่ตรวจสอบการประพฤติมิชอบของสมาชิกพรรค นอกจากนั้น ในระดับท้องถิ่นจะมีคณะกรรมการตรวจสอบวินัย ประจำณฑล อำเภอ ตำบล โดยทำงานขึ้นกับผู้นำพรรคระดับท้องถิ่นในระดับเดียวกัน (จุลชีพ ชินวรโรจน์, ๒๕๔๒, หน้า ๑๑๖)

(๒.๓) คณะกรรมการการเมือง (The Committee of the Political Bureau) ซึ่งเป็นผู้นำในระดับสูงของพรรคคอมมิวนิสต์จีน มีจำนวน ๒๕ คน โดยรับผิดชอบจัดการประชุมคณะกรรมการกลางของพรรคอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

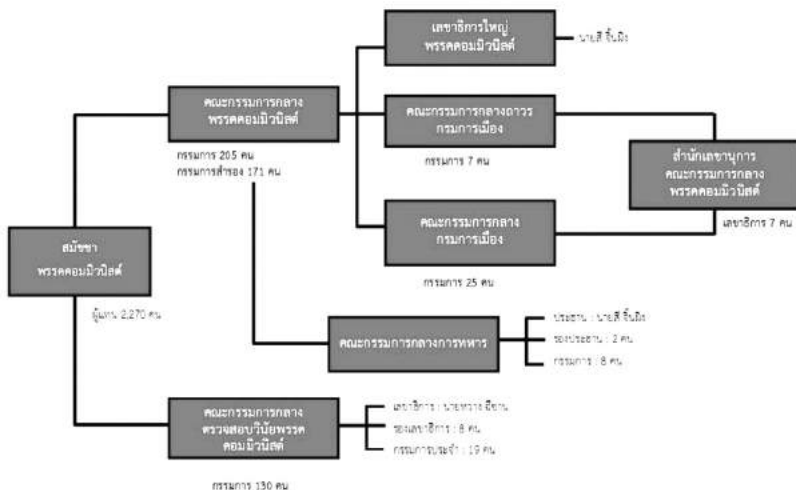
(๒.๔) คณะกรรมการถาวรประจำกรมการเมือง (The Standing Committee of the Political Bureau) เป็นคณะผู้นำระดับสูงที่อยู่ส่วนยอดของปิรามิดที่เป็นโครงสร้างของพรรคคอมมิวนิสต์จีน มีจำนวนสมาชิกอย่างน้อย ๕ คน และมีสมาชิกสูงสุดได้ไม่เกิน ๙ คน โดยสมาชิกทุกคนจะได้รับเลือกจากการประชุมเต็มคณะ (Plenary Session) ของคณะกรรมการกลาง คณะผู้นำชุดนี้จะประจำและพำนักอยู่ที่ทำเนียบผู้นำจีน “จงหนานไห่” ซึ่งเป็นศูนย์บัญชาการของพรรคคอมมิวนิสต์จีน โดยจะมีการประชุมพบปะหารือกันเป็นประจำ

(๒.๕) เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ (Party Secretary) เป็นผู้นำสูงสุดของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ทำหน้าที่บริหารงานประจำของพรรค และตามธรรมเนียมปฏิบัติทางการเมืองจะได้รับเลือกจากสภาประชาชนแห่งชาติให้ดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีของประเทศ

ล่าสุด ในการประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์ สมัยที่ ๑๘ ระหว่างวันที่ ๘ - ๑๔ พฤศจิกายน ค.ศ.๒๐๑๒ (พ.ศ.๒๕๕๕) มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น ๒,๒๓๐ คน เป็นผู้แทนจาก หน่วยงานและองค์กร ๔๐ แห่ง โดย นายหู จิ่นเทา เลขาธิการใหญ่แห่งพรรคคอมมิวนิสต์ (ซึ่งครบวาระดำรงตำแหน่ง ๒ สมัย) ได้กล่าวต่อที่ประชุมเกี่ยวกับการดำเนินงานของพรรคคอมมิวนิสต์ พร้อมทั้งนำเสนอการดำเนินการตามแนวทฤษฎีสามัตวแทนของเติ้ง เสี่ยวผิง คือ แนวคิดการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ การปลดปล่อยความคิด การปฏิรูปประเทศ รวมพลังในการเอาชนะอุปสรรคทั้งปวง และยืนหยัดลัทธิสังคมนิยมในเอกลักษณ์แบบจีน เพื่อสร้างสังคมให้เป็นสังคมแห่งความเจริญรุ่งเรืองในทุกมิติ สำหรับสาระสำคัญของการประชุมสมัชชาพรรคฯ ครั้งนี้ คือ (๑) รับฟังและพิจารณารายงานของคณะกรรมการกลางพรรคฯ สมัยที่ ๑๗ (๒) รับฟังและพิจารณารายงานของคณะกรรมการกลางตรวจสอบวินัย (๓) พิจารณาและให้ความเห็นชอบการแก้ไขธรรมนูญพรรคคอมมิวนิสต์ (๔) การเลือกตั้งเพื่อแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ของพรรคฯ สมัยที่ ๑๘

ยุทธศาสตร์จังหวัดภูเก็ต

(ฉบับปรับปรุง)

โครงสร้างองค์การพรคคมมวนิสต์ ครั้งที่ ๑๘

ในการประชุมมีการพิจารณารายชื่อบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อให้ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการพรคคมมวนิสต์ กรรมการสำรอง กรรมการตรวจสอบวินัย บุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อจกต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีความเหมาะสม ตลอดจนมีอุดมการณ์ทางการเมืองที่ดี มีผลงานที่โดดเด่น และเป็นที่ยอมรับของสังคมและประชาชน ซึ่งที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบการแต่งตั้งตำแหน่งสำคัญอื่น ๆ ดังนี้

- คณะกรรมการกลางพรคคมมวนิสต์ มีจำนวน ๓๗๒ คน แบ่งเป็น กรรมการ ๒๐๕ คน กรรมการสำรอง ๑๗๑ คน

- คณะกรรมการกลางตรวจสอบวินัย มีจำนวน ๑๓๐ คน ประกอบด้วย เลขานุการ ๑ คน รองเลขานุการ ๘ คน กรรมการถาวร ๑๔ คน และกรรมการทั่วไป ๑๐๒ คน โดยเลขานุการคนปัจจุบัน คือ นายทวาร สีชาน และมีรองเลขานุการ ๘ คน คือ นายจ้าว หงจู้ นายฮวาง ชู่เสี่ยว นายหลี่ วีฟู นายเซ่อ จินฉาย นายอู๋ วีเหลียง นายจาง จวิน นายเฉิน เหวินซิง และนายหวัง เหว่ย

- คณะกรรมการกลางการทหาร มีจำนวน ๑๑ คน ประกอบด้วย ประธาน ๑ คน รองประธาน ๒ คน และกรรมการ ๘ คน โดยประธานกรรมการทหาร

ทหารกลาง คือ นายสี จิ้นผิง มีรองประธาน ๒ คน คือ พลเอก ฟ่าน ฉางหรง และ พลเอก สวี ฉีเลียง ส่วนกรรมการอีก ๘ คน คือ พลเอก ฉาง วานฉเวียน (มนตรีแห่งรัฐ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม) พลเอก ผาง เฟิงฮุย (ประธานเสนาธิการทหารใหญ่) พลเอก จาง หยาง (ประธานกรรมการเมืองใหญ่) พลเอก จ้าว เค่อเสอ (ประธานกรมส่งกำลังบำรุงใหญ่) พลเอก จาง โห่ยเสี่ยว (ประธานกรมสรรพาวุธใหญ่) พลเรือเอก อู่เซิ่งลี่ (ผู้บัญชาการทหารเรือ) พลอากาศเอก หม่า เสี่ยวเทียน (ผู้บัญชาการทหารอากาศ) และ พลเอก เว่ย เฟิงเหอ (ผู้บัญชาการหน่วยทหารปืนใหญ่ที่สอง หรือ หน่วยขีปนาวุธทางยุทธศาสตร์)

						
Xi Jinping	Li Keqiang	Zhang Dejiang	Yu Zhengsheng	Liu Yunshan	Wang Qishan	Zhang Gaoli
(b. 1953)	(b. 1955)	(b. 1946)	(b. 1945)	(b. 1945)	(b. 1948)	(b. 1946)
Party General Secretary	No. 2-ranked PSC member	No. 3-ranked PSC member	No. 4-ranked PSC member	No. 5-ranked PSC member	No. 6-ranked PSC member	No. 7-ranked PSC member
Chairman, Party and State Central Military Commissions	Premier and Party Secretary of the State Council	Chairman, Standing Committee of the 12th National People's Congress	Chairman, 12th National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference	Head, Party Secretariat	Secretary of the Central Disciplinary Inspection Commission	Vice Premier and Deputy Party Secretary of the State Council
State President				President, Central Party School		
Portfolio: Party, military, and State; foreign affairs	Portfolio: government administration and economy	Portfolio: legislative affairs	Portfolio: relations with non-communist groups	Portfolio: Party affairs, including Party bureaucracy and ideology	Portfolio: Party discipline and fighting corruption	Portfolio: assisting the Premier with government administration and economy

ภาพคณะกรรมการทหารกลาง

- คณะกรรมการกลางกรมการเมือง ประกอบด้วยกรรมการ ๒๕ คน คือ นายสี จิ้นผิง, นายหม่า ซ่าย, นายหวาง ฉีซาน, นายหวัง หู่หนิง, นายหลิว อวิ้นซาน มาตามหลิว เหยียนตง, นายหลิว ฉีเป่า, นายสวี ฉีเลียง, มาตามซุน ชุนหลัน, นายซุน เจิ้งฉาย, นายหลี่ เค่อเฉียง, นายหลี่ เจี้ยนกว่อ, นายหลี่ เหวียนฉา, นายวัง หยาง, นายจาง ชุนเสียน, นายจาง เกาลี, นายจาง เต๋อเจียง, พลเอก ฟ่าน ฉางหรง, นายเม่ง เจี้ยนซู, นายจ้าว เล่อจี้, นายหู ชุนหัว, นายอวี เจิ้งเซิง, นายสี จิ้นซุ, นายกว่อ จินหรง และ นายหาน เจิ้ง

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

- คณะกรรมการกลางถาวรกรมการเมือง (หรือเรียกว่าคณะกรรมการโพลิติบูโร) ประกอบด้วยกรรมการ จำนวน ๗ คน คือ นายสี จิ้นผิง (เลขาธิการพรรค, ประธานาธิบดี และประธานกรรมาธิการทหารกลาง) นายหลี่ เค่อเฉียง (นายกรัฐมนตรีและประธานมนตรีแห่งรัฐ) นายจาง เต๋อเจียง (ประธานสมัชชาประชาชนแห่งชาติ) นายอวี่ เจิ้งเซิง (ประธานสภาที่ปรึกษาการเมืองแห่งชาติ) นายหลิว อวี่นชาน (เลขาธิการประจำสำนักเลขาธิการแห่งศูนย์กลางพรรคและประธานโรงเรียนพรรคคอมมิวนิสต์) นายหวาง ฉีชาน (ประธานคณะกรรมการกลางตรวจสอบวินัย) และนายจาง เกาลี (รองนายกรัฐมนตรีและรองประธานมนตรีแห่งรัฐ)

 Xi Jinping (b. 1953) Party General Secretary Chairman, Party and State Central Military Commissions State President Portfolio: Party, military, and State; foreign affairs	 Li Keqiang (b. 1955) No. 2-ranked PSC member Premier and Party Secretary of the State Council Portfolio: government administration and economy	 Zhang Dejiang (b. 1946) No. 3-ranked PSC member Chairman, Standing Committee of the 12th National People's Congress Portfolio: legislative affairs	 Yu Zhengsheng (b. 1945) No. 4-ranked PSC member Chairman, 12th National Committee of the Chinese People's Political Consultative Conference Portfolio: relations with non-communist groups	 Liu Yunshan (b. 1945) No. 5-ranked PSC member Head, Party Secretariat President, Central Party School Portfolio: Party affairs, including Party bureaucracy and ideology	 Wang Qishan (b. 1948) No. 6-ranked PSC member Secretary of the Central Disciplinary Inspection Commission Portfolio: Party discipline and fighting corruption	 Zhang Gaoli (b. 1946) No. 7-ranked PSC member Vice Premier and Deputy Party Secretary of the State Council Portfolio: assisting the Premier with government administration and economy
--	---	---	---	--	--	---

ภาพคณะกรรมการกลางถาวรกรมการเมือง

- เลขาธิการใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์ จำนวน ๑ คน คือ นายสี จิ้นผิง

- สำนักเลขานุการคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์ ประกอบด้วยเลขาธิการจำนวน ๗ คน ได้แก่ นายหลิว หวินชาน, นาย ฉีเป่า, นายจ้าว เล่อจี, นายลี จ้านซู, นายเซ่อ ชิงหลิน, นายจ้าว หงจู้ และ นายหยาง จิง

นอกจากนี้ ก่อนการเปิดประชุมสมัชชาพรรคคอมมิวนิสต์สมัยที่ ๑๘ คณะกรรมการกลางทหาร ได้มีมติแต่งตั้งผู้นำทางทหารรุ่นใหม่ของกองทัพปลดแอก

ประชาชนจีน ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญนับแต่มีการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเสริมสร้างสมรรถนะแสนยานุภาพกองทัพปลดแอกประชาชนจีนในการรักษาเอกราชอธิปไตย ความปลอดภัยของสาธารณรัฐประชาชนจีน และเพื่อรักษาสันติภาพโลก ผู้นำทางทหารที่ได้รับการแต่งตั้งจำนวน ๔ คน คือ

- ตำแหน่งประธานเสนาธิการทหารใหญ่ หรือผู้บัญชาการฝ่ายกรมเสนาธิการทหารใหญ่ (เทียบเท่าผู้บัญชาการทหารสูงสุด) คือ พลเอก ผาง เฟิงฮุย
- ตำแหน่งประธานกรมการเมืองใหญ่ หรือ ผู้บัญชาการฝ่ายกรมการเมืองใหญ่ คือ พลเอก จาง หยาง
- ตำแหน่งประธานกรมส่งกำลังบำรุงทหารใหญ่ หรือผู้บัญชาการฝ่ายกรมส่งกำลังบำรุงทหารใหญ่ คือ พลเอก จ้าว เค่อเสอ
- ตำแหน่งประธานกรมสรรพาวุธใหญ่ หรือผู้บัญชาการฝ่ายกรมสรรพาวุธใหญ่ คือ พลเอก จาง โหย่วเซี่ย

๒. องค์ภรของรัฐ (State Organs)

องค์ภรของรัฐเป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญของฝ่ายบริหารตามรัฐธรรมนูญของจีน (ฉบับปี ค.ศ.๑๙๘๒) องค์ภรของรัฐประกอบด้วยส่วนสำคัญดังต่อไปนี้

๒.๑ สมัชชาประชาชนแห่งชาติ (National People's Congress : NPC) หรือสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ

๒.๒ คณะกรรมการถาวรของสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ(Standing Committee of the NPC)

๒.๓ ประธานาธิบดีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (The President of the People's Republic of China)

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

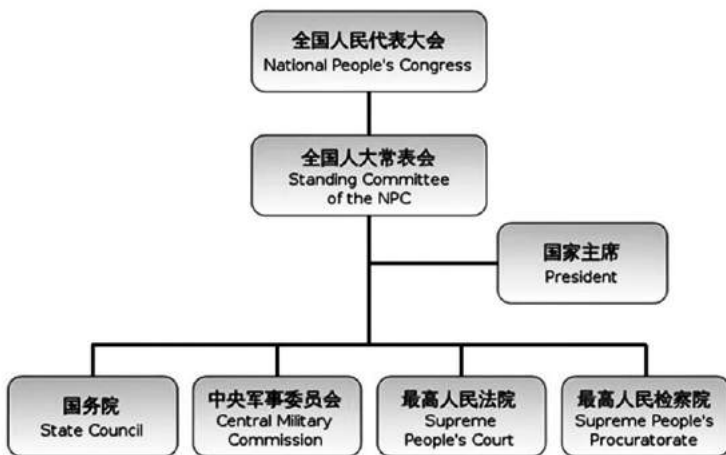
(ฉบับปรับปรุง)

๒.๔ คณะมนตรีแห่งรัฐ (State Council)

๒.๕ คณะกรรมาธิการทางทหารส่วนกลาง (The Central Military Commission)

๒.๖ ศาลประชาชน (The Supreme People's Court)

๒.๗ อัยการประชาชน (The Supreme People's Procurator)

ภาพโครงสร้างองค์กรของรัฐ

สมัชชาประชาชนแห่งชาติ (National People's Congress: NPC) หรือสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ

สมัชชาประชาชนแห่งชาติเป็นองค์กรสูงสุดของอำนาจแห่งรัฐ ซึ่งมีอำนาจดังต่อไปนี้

ประการแรกเป็นองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ คือ ประกาศใช้และแก้ไขรัฐธรรมนูญ รวมทั้งกฎหมายทั่วไป

ประการที่สอง เป็นองค์กรที่มีอำนาจคัดเลือก แต่งตั้ง และโยกย้ายผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงในองค์กรของรัฐ (State organs) เช่น อำนาจในการเลือกคณะกรรมการประจำของสมัชชาประชาชน (Standing Committee of the NPC) เลือกประธานาธิบดีและรองประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี

คณะรัฐมนตรี อธิบดีกรมตรวจเงินแผ่นดิน (The Auditor General) และเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี รวมทั้งทำหน้าที่เลือกประธานคณะกรรมการบริหารส่วนกลาง และเลือกสมาชิกของคณะกรรมการบริหารส่วนกลางตามคำชี้แนะของประธาน ตลอดจนเลือกประธานศาลประชาชน และอัยการสูงสุด (The Procurator-General) ของสำนักงานอัยการประชาชน นอกจากนั้น สมาชิกสภาประชาชนแห่งชาติ ยังมีอำนาจในการโยกย้ายผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูงเหล่านี้อีกด้วย

ประการที่สาม เป็นองค์กรที่ใช้อำนาจตัดสินใจ อนุมัติแผนการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อนุมัติงบประมาณตลอดจนรับรองการตั้งมณฑล (Provinces) เขตปกครองตนเอง (Autonomous Regions) และมหานครขึ้นตรงต่อรัฐบาลกลาง (Municipalities Directly under the Central Government) และการตั้งเขตบริหารพิเศษ (Special Administrative Regions) มีอำนาจในการตัดสินใจปัญหาสงครามและสันติภาพ ตลอดจนหน้าที่อื่น ๆ ที่องค์กรที่มีอำนาจสูงสุดของฝ่ายรัฐควรจะต้องใช้อำนาจ

ประการที่สี่ เป็นองค์กรที่ให้คำปรึกษาแก่ รัฐบาล คณะรัฐมนตรี ศาลประชาชน และอัยการประชาชน ซึ่งตั้งโดยสมาชิกสภาประชาชนแห่งชาติ และองค์กรของรัฐอื่น ๆ ในนามของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญ

ซึ่งภายใต้รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สมาชิกประชาชนจะจัดประชุมขึ้นในช่วงไตรมาสแรกของปี และเปิดประชุมโดยคณะกรรมการประจำสมาชิกสภาประชาชนแห่งชาติ ได้รับการเลือกตั้งมาจากทั่วประเทศทั้งจากมณฑล เขตปกครองตนเอง มหานครขึ้นตรงต่อส่วนกลาง และกองทัพ นอกจากนี้ตัวแทนของชนกลุ่มน้อยทุกกลุ่มจะได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกด้วย วาระการดำรงตำแหน่ง ๕ ปี

เนื่องจากสมาชิกสภาประชาชนแห่งชาติมีจำนวนมาก จึงมีการคัดเลือกคณะกรรมการประจำ (Standing Committee) ทำหน้าที่แทนในช่วงที่ไม่อยู่ในสมัยการประชุม ซึ่งจะประกอบด้วย ประธาน รองประธาน เลขาธิการ และกรรมการจำนวนหนึ่งรับผิดชอบปฏิบัติงานและรายงานกิจการต่อสมาชิกสภาประชาชนแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์จีนบเวทีโลก (ฉบับปรับปรุง)

คณะกรรมการถาวรของสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ (The President of the People's Republic of China)

ในปัจจุบันคณะกรรมการถาวรของสภาประชาชนแห่งชาติ ประกอบด้วย คณะกรรมการถาวรพิเศษ จำนวน ๘ ชุด ได้แก่ คณะกรรมการชนชาติ (the Nationalities Committee) คณะกรรมการกฎหมาย (the Law Committee) คณะกรรมการเศรษฐกิจและการเงิน (the Financial and Economic Committee) คณะกรรมการศึกษา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม และสาธารณสุข (Education, Science, Culture and Public Health Committee) คณะกรรมการด้านการต่างประเทศ (Foreign Affairs Committee) คณะกรรมการชาวจีนโพ้นทะเล (Overseas Chinese Committee) คณะกรรมการกิจการภายในและการศาล (Committee for Internal and Judicial Affairs) และ คณะกรรมการปกป้องสภาพแวดล้อมและทรัพยากร (Committee on Environmental and Resource Protection)

ประธานาธิบดี (The President of the People's Republic of China)

ตามรัฐธรรมนูญ ประธานาธิบดีมีฐานะเป็นประมุขของประเทศ ตำแหน่งประธานาธิบดีของจีนเรียกอีกอย่างว่าเป็นประธานของประเทศ (Chairman of the state) ประธานาธิบดีเป็นผู้แทนของรัฐในการเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ รับและส่งผู้แทนทางการทูต แต่งตั้งเอกอัครราชทูต ตลอดจนให้สัตยาบันกับต่างประเทศตามมติคณะกรรมการกลางของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

รัฐธรรมนูญฉบับ ค.ศ.๑๙๘๒ ให้อำนาจประธานาธิบดีในการประกาศกฎหมาย แต่งตั้งและถอดถอนนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี คณะมนตรีแห่งรัฐ (State Councilors) รัฐมนตรี ผู้ตรวจเงินแผ่นดิน (the auditor-general) และเลขาธิการของคณะมนตรีแห่งรัฐ นอกจากนี้ประธานาธิบดียังมิอำนาจในการให้เครื่องราชอิสริยาภรณ์ ประกาศอภัยโทษ ประกาศกฤษฎีกาการศึกษา ประกาศสงคราม และเรียกประชุมพล (มาตรา ๘๐) ตามการตัดสินใจของสมัชชาประชาชนแห่งชาติ

ข้อนำสังเกตเกี่ยวกับประธานาธิบดีและคณะกรรมการประจำของสมัชชาประชาชนของจีนจะเป็นระบบผู้นำร่วม สำหรับตำแหน่งประธานาธิบดีจะถูกคัดเลือกโดยตรงจากสมัชชาประชาชนแห่งชาติ ภายใต้การชี้นำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีต้องอายุไม่ต่ำกว่า ๔๕ ปี วาระในการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระการดำรงตำแหน่งของสมัชชาประชาชนแห่งชาติ และจะอยู่ในตำแหน่งได้ไม่เกิน ๒ สมัยติดต่อกัน

คณะมนตรีแห่งรัฐ (The State Council)

คณะมนตรีแห่งรัฐ เป็นสถาบันที่มีอำนาจทางฝ่ายบริหารของจีน ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี มंत्रीแห่งรัฐ (State Councilors) รัฐมนตรีประจำกระทรวง และประธานคณะกรรมการที่มีฐานะเทียบเท่ากับกระทรวง ซึ่งมีรวมทั้งสิ้น ๒๘ หน่วยงาน คณะมนตรีแห่งรัฐมีหน้าที่บริหารงานของประเทศ มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบและเป็นผู้เรียกประชุมคณะรัฐมนตรีตามนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์จีน โดยจะทำหน้าที่ควบคุมบริหารงาน จัดเตรียมงบประมาณ วางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและบริหารงานด้านการเงิน การธนาคาร การพาณิชย์ การศึกษา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม สาธารณสุข การวางแผนครอบครัว การพัฒนาเมืองและชนบท บริหารงานและกำกับดูแลด้านงานยุติธรรม ตลอดจนดำเนินนโยบายภายในและนโยบายต่างประเทศซึ่งเกี่ยวข้องกับชนชาติต่าง ๆ และชาวจีนโพ้นทะเล

คณะกรรมการทหารส่วนกลาง (The Central Military Commission)

ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ คณะกรรมการทหารส่วนกลางเป็นองค์กรนำด้านการทหารของรัฐ ทำหน้าที่บังคับบัญชาการกองกำลัง ซึ่งประกอบไปด้วย กองทัพปลดแอกประชาชนจีน (The Chinese People's Liberation Army) กองกำลังตำรวจติดอาวุธ (The Chinese People's Armed Police Force) และกองกำลังทหารบ้าน (The Militaria) และในขณะเดียวกันก็จะมีคณะกรรมการทหาร

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

ของพรรคคอมมิวนิสต์ ซึ่งเป็นกรรมการชุดเดียวกันทำงานคู่ขนานกันไป กล่าวคือ คณะกรรมการอาหาร ทั้ง ๒ ส่วนนี้เกิดขึ้น ตามแนวคิดที่ว่า “พรรคต้องควบคุม กองทัพ” และ “กองทัพประชาชนเป็นของประชาชน”

ประธานของคณะกรรมการอาหารส่วนกลางได้รับเลือกจากสมาชิก ประชาชนแห่งชาติ ประธานจะเป็นผู้รับผิดชอบงานของคณะกรรมการชุดนี้ และ รับผิดชอบต่อสมาชิกประชาชนแห่งชาติโดยประธานจะมีสิทธิในการตัดสินใจขั้น สุดท้ายในกิจการที่เกี่ยวข้องภายใต้อำนาจหน้าที่ ภายใต้การกำกับดูแลของคณะ กรรมการอาหารส่วนกลาง กองทัพของจีนได้ทำการปฏิรูปและจัดองค์กรใหม่ให้ ทันสมัย เพื่อทำหน้าที่ปกป้องอำนาจอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดนและสันติภาพ ของโลก และเมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ค.ศ.๑๙๙๖ คณะกรรมการอาหารส่วนกลาง และสภาแห่งรัฐได้ตัดสินใจที่จะส่งกองกำลังเข้าไปประจำในฮ่องกง ภายหลังฮ่องกง กลับคืนสู่แผ่นดินใหญ่เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๙๗ ซึ่งภารกิจของกองกำลัง ของกองทัพปลดแอกประชาชนชุดนี้จะทำหน้าที่ป้องกันฮ่องกงโดยไม่แทรกแซง กิจการภายในของฮ่องกงแต่อย่างใด

ศาลประชาชน (People's Courts)

ในโครงสร้างทางการเมืองการปกครองของจีน ศาลเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร ของรัฐ ซึ่งทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร ดังนั้น การจัดองค์กรศาลของจีนจึงแตกต่างจาก ระบบการแบ่งอำนาจ ๓ ฝ่าย บริหาร นิติบัญญัติ ตุลาการในประเทศเสรี ประชาธิปไตย นับตั้งแต่สถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี ค.ศ.๑๙๔๙ บทบาท ของศาลประชาชนเป็นไปในลักษณะที่ต้องรับใช้การปฏิวัติ และเป็นเครื่องมือของ พรรคในการนำประชาชนทำการปฏิวัติ นอกจากนั้นศาลยังต้องมีหน้าที่ให้การศึกษา ด้านการเมืองแก่ประชาชนและจะเห็นได้ชัดว่าศาลมิได้เป็นอิสระจากการเมือง ใน การทำงานด้านศาลซึ่งขึ้นตรงต่อองค์กรของรัฐนั้นจะประกอบด้วยศาลในระดับต่าง ๆ ได้แก่ ศาลประชาชนสูงสุด (The Supreme People's Court) เป็นองค์กรระดับชาติ

จะรับผิดชอบและต้องรายงานผลการปฏิบัติงานต่อสมัชชาประชาชนแห่งชาติ ศาลประชาชนชั้นสูง (Higher People's Court) เป็นศาลในระดับมณฑล เขตปกครองตนเอง และเทศบาลมหานคร ศาลประชาชนชั้นกลาง (Intermediate People's Court) เป็นศาลในระดับเทศบาลเมืองและอำเภอในชนบท และ ศาลชั้นต้น (Basic People's Court) เป็นศาลระดับล่างสุดอยู่ประจำตำบลขนาดใหญ่

อัยการประชาชน (People's Procuratorates)

อัยการประชาชนเป็นองค์กรของรัฐที่ทำหน้าที่ดูแลงานด้านกฎหมายใช้อำนาจตรวจสอบและกำกับให้เป็นไปตามกฎหมาย เช่น คดีแบ่งแยกดินแดน คดีอุกฉกรรจ์ต่าง ๆ โดยอัยการประชาชนจะทำหน้าที่ตรวจพิจารณาคดีการสืบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (ฝ่ายความมั่นคงสาธารณะ) เพื่อสั่งฟ้องร้องคดีความ

อัยการประชาชนมี ๔ ระดับเช่นเดียวกับศาลประชาชนและจะทำงานร่วมกับศาลประชาชน อัยการประชาชนสูงสุด (Supreme People's Procuratorate) จะควบคุมการทำงานของอัยการระดับล่าง ๆ โดยอัยการสูงสุดมักดูแลคดีระดับชาติ เช่นกรณีการแบ่งแยกดินแดน เป็นต้น

๓. สถาบันกองทัพ หรือ กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน (People's Liberation Army: PLA)

กองทัพเป็นสถาบันที่สำคัญและถือเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างทางการเมืองของจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “กองทัพปลดแอกประชาชน” (People's Liberation Army: PLA) เป็นพลังสำคัญในการปฏิวัติ ซึ่งเหมาเจ๋อตงได้กล่าวไว้ว่า “อำนาจรัฐมาจากปากกระบอกปืน” แต่เหมาเจ๋อตงเน้นว่า “พรรคต้องควบคุมปืนและไม่ให้ปืนมาควบคุมพรรค” ในประวัติศาสตร์การเมืองของสาธารณรัฐประชาชนจีน กองทัพมีบทบาทสำคัญทางการเมือง

๔. สภาที่ปรึกษาทางการเมือง (Chinese People's Political Consultative Conference)

ในโครงสร้างทางการเมืองการปกครองของสาธารณรัฐประชาชนจีน มีพรรคการเมือง แนวประชาธิปไตยจำนวน ๘ พรรค ที่ได้ร่วมมือกับพรรคคอมมิวนิสต์จีน ในรูปแบบของ “สภาที่ปรึกษาทางการเมืองแห่งชาติ” (Chinese People's Political Consultative Conference) ซึ่งได้มีการประชุมครั้งแรกที่กรุงปักกิ่ง เมื่อเดือนกันยายน ปี ค.ศ.๑๙๔๙ สภาที่ปรึกษาทางการเมืองทำหน้าที่เป็นเหมือนองค์กรสูงสุดของรัฐ (The Supreme State Body) และในการประชุมได้มีมติให้มี “หลักการร่วมกัน” (Common Program) ซึ่งเป็นรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวที่ประกาศการตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน การเลือกตั้งคณะกรรมการของรัฐบาลกลางของสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งมีเหมา เจ๋อตง เป็นประธาน และประกาศใช้สัญลักษณ์ของประเทศ ธงชาติ และเมืองหลวง เป็นต้น

ต่อมาภายหลัง เมื่อมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับแรกหลังการประชุมสมัชชาประชาชนครั้งที่ ๑ ในเดือนกันยายน ปี ค.ศ.๑๙๕๔ สภาที่ปรึกษาทางการเมืองจึงยุติบทบาทองค์กรสูงสุดของรัฐ และให้สมัชชาประชาชนแห่งชาติทำหน้าที่ดังกล่าว แต่สภาที่ปรึกษาทางการเมืองยังคงอยู่ต่อไป โดยทำหน้าที่ปรึกษาทางการเมือง และให้คำแนะนำรัฐบาลและพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย

ในปัจจุบัน สภาที่ปรึกษาทางการเมืองจะประกอบด้วยตัวแทนจากพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย และพรรคประชาธิปไตย ๘ พรรค รวมถึงบุคคลที่ไม่ได้สังกัดพรรคตัวแทนจากองค์กรประชาชน (People's Organizations หรือ Mass Organizations) ตัวแทนจากชนกลุ่มน้อย ตลอดจนผู้รักชาติจากเขตบริหารพิเศษฮ่องกง (Hong Kong Special Administrative Region) เขตบริหารพิเศษมาเก๊า (Macao Special Administrative Region), ไต้หวัน ชาวจีนโพ้นทะเลที่กลับคืนแผ่นดินแม่ และแขกรับเชิญพิเศษ

การให้คำปรึกษาทางการเมือง หมายถึงการให้คำแนะนำนโยบายหลักที่สำคัญแก่รัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับนโยบายหรือประเด็นสำคัญ ๆ ของประเทศทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ก่อนที่จะตัดสินใจว่าจะดำเนินนโยบายดังกล่าวหรือไม่

ภายหลังการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน พรรคการเมืองแนวประชาธิปไตยร่วมกับพรรคคอมมิวนิสต์จีนได้แก้ไขปัญหาการเมืองการปกครองของชาติ ด้วยการปรึกษาหารือและร่วมกันตัดสินใจ ตัวแทนของพรรคการเมืองเหล่านี้ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้แทนประชาชนใน ท้องที่ระดับต่าง ๆ ร่วมเป็นกรรมการบริหารสภาที่ปรึกษาเป็นกรรมการบริหารของสมัชชาประชาชน ตลอดจนดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ในคณะรัฐบาลและองค์กรทางเศรษฐกิจ วัฒนธรรม การศึกษา วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี เป็นต้น และยังมีตัวแทนของพรรคการเมืองแนวประชาธิปไตยไม่น้อยยมีตำแหน่งเป็นผู้นำในหน่วยงานของรัฐ ฉะนั้น พรรคการเมืองแนวประชาธิปไตยจึงมิใช่เป็นพรรคการเมืองนอก รัฐบาลและก็มีใช้พรรคฝ่ายค้าน แต่เป็นพรรคร่วมรัฐบาลกับพรรคคอมมิวนิสต์จีนตลอดมา มีบทบาทตรวจสอบซึ่งกันและกัน และร่วมกันสร้างสรรค์ระบบสังคมนิยมจีนในฐานะพรรคพันธมิตรที่ใกล้ชิด (จุฬา ฐานวงศ์, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์, หน้า ๙)

พรรคการเมืองแนวประชาธิปไตยของจีน ๘ พรรค มีดังนี้

๑. คณะกรรมการปฏิวัติพรรคก๊กมินตั๋งจีน ตั้งเมื่อเดือนมกราคม ปี ค.ศ.๑๙๔๘

๒. สหพันธ์ประชาธิปไตยจีน ตั้งเมื่อวันที่ ๑๐ ตุลาคม ปี ค.ศ.๑๙๔๑ สมาชิกส่วนใหญ่เป็นนักวิชาการชั้นสูง-ชั้นกลาง

๓. กลุ่มสร้างชาติประชาธิปไตยจีน ตั้งเมื่อ เดือน ธันวาคม ปี ค.ศ. ๑๙๔๕ สมาชิกเป็นคนในกลุ่มวงการเศรษฐกิจ ผู้เชี่ยวชาญ และนักวิชาการ

๔. กลุ่มสนับสนุนประชาธิปไตยจีน ตั้งเมื่อ เดือน ธันวาคม ปี ค.ศ. ๑๙๔๕ สมาชิกเป็นคนในกลุ่มวงการแพทย์ วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และนักวิชาการทั่วไป

๕. พรรคประชาธิปไตยแรงงานและเกษตรกร ตั้งเมื่อปี ค.ศ.๑๙๓๐ มีสมาชิกเป็นคนในกลุ่มวงการแพทย์ สาธารณสุข วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม

๖. พรรคจื่อกง ตั้งเมื่อ เดือน ตุลาคม ปี ค.ศ.๑๙๒๕ มีสมาชิกเป็นชาวจีนโพ้นทะเลที่กลับสู่แผ่นดินจีน นักวิชาการชาวจีนโพ้นทะเลและญาติมิตร

๗. สำนักจิ่วซาน ตั้งเมื่อ ตุลาคม ปี ค.ศ.๑๙๔๔ มีสมาชิกส่วนมากเป็นบุคคลในกลุ่มเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม การศึกษา สาธารณสุข และนักวิชาการระดับกลาง

๘. สหพันธ์ปกครองตนเองและประชาธิปไตยไต้หวัน ตั้งเมื่อเดือนพฤศจิกายน ปี ค.ศ.๑๙๔๗ มีสมาชิกเป็นกลุ่มคนไต้หวันที่อยู่ในประเทศจีน

๕. องค์กรมวลชน (Mass organizations)

องค์กรมวลชนเป็นอีกองค์ประกอบสำคัญของโครงสร้างทางการเมืองการปกครองของจีน องค์กรเหล่านี้มีบทบาทในการปฏิบัติตาม “หลักการมวลชน” (mass line) ซึ่งเป็นแนวคิดหลักของเหมาเจ๋อตุง คือจากมวลชนและสู่มวลชน โดยจะรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากมวลชน อีกทั้งยังเป็นแหล่งหา ผู้แทนของมวลชนในการมีส่วนร่วมต่าง ๆ ในโครงสร้างของรัฐและของพรรค (จุลชีพ ชินวรรณ, ๒๕๔๒, หน้า ๑๓๕) ในประเทศจีน มีองค์กรทางสังคมระดับชาติถึง ๒,๐๐๐ องค์กร และประมาณ ๒๐๐ องค์กรเป็นองค์กรที่มีการบริหารงานในระดับชาติโดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐ

ในบรรดา ๒๐๐ องค์กรที่กล่าวข้างต้น องค์กรที่มีอิทธิพลทางการเมืองและสังคมสูงมาก ได้แก่ สหพันธ์สหภาพกรรมกรจีน (All-China Federation of Trade Unions) สันนิบาตเยาวชนชนคอมมิวนิสต์จีน (The Chinese Youth League of China) และสหพันธ์สตรีจีน (All-China Women's Federation)

ยุทธศาสตร์การปกครองประเทศจีนโดยใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

การปกครองประเทศตามหลักนิติรัฐหรือการใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด เป็นหนึ่งในหลักทฤษฎีการเมืองใหม่ “สี่ด้านถ้วนทั่ว” (Four Comprehensive) ของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ที่ได้เผยแพร่สู่สาธารณชน เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ซึ่งหลักทฤษฎีการเมืองใหม่ที่ว่าด้วยสี่ด้านถ้วนทั่วดังกล่าว ได้แก่ การสร้างสังคมให้ มีกินแบบพอเพียง การลงลึกในการปฏิรูป การปกครองประเทศตามหลักนิติรัฐหรือ การใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และการเข้มงวดวินัยพรรคฯ อันถือเป็นนโยบายที่มี นัยสำคัญทางการบริหารภายใต้การนำของนายสี จิ้นผิง ผู้นำจีนรุ่นที่ห้า อันอาจ เปรียบเทียบได้กับการประกาศทฤษฎีของผู้นำจีนในอดีต เลกเช่นนโยบาย “สี่ทัน สมัย” ของอดีตนายกรัฐมนตรีโจว เอินไหล นโยบาย “ปฏิรูปและเปิดกว้าง” ของ ประธานาธิบดี เติ้ง เสี่ยวผิง รวมทั้ง “ทฤษฎี ๓ ตัวแทน” ของอดีตประธานาธิบดี เจียง เจ๋อหมิน และทัศนะว่าด้วย “พัฒนาทางวิทยาศาสตร์” ของอดีตประธานาธิบดี หู จิ่นเทา

ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคง และการพัฒนาประเทศของจีน ดังที่สำนักข่าวซินหัวได้รายงาน เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ โดยอ้างคำแถลงของคณะกรรมการประจำกรมการเมือง หรือโปลิตบูโร ที่ได้มีคำสั่งปลด พลเอก สี่ว์ ไฉโฮ่ว อดีตรองประธานกรรมการ ทหารกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน (หมายเลขสองแห่งกองทัพปลดปล่อยประชาชน จีน หรือ PLA) พ้นจากตำแหน่งหน้าที่ในพรรคคอมมิวนิสต์ หลังการไต่สวนข้อกล่าวหาว่าด้วยการคอร์รัปชันและรับสินบนมูลค่ามหาศาล โดยเป็นที่เชื่อว่า ความผิดของ พลเอก สี่ว์ ไฉโฮ่ว มีผลเชื่อมโยงถึงตัวการใหญ่ นายโจว หย่งคัง อดีตผู้นำของ พรรคคอมมิวนิสต์จีน ที่ดูแลงานด้านความมั่นคง ซึ่งปัจจุบันได้รับชะตากรรมอยู่ใน ที่คุมขัง รวมทั้ง นายบ้อ ซีไห่ อดีตเลขาธิการพรรคฯ มหานครฉงชิ่ง ที่ถูกตัดสิน จำคุกตลอดชีวิตก่อนหน้านี้แล้ว โดยสำนักข่าวซินหัวอ้างคำคณะกรรมการประจำ กรมการเมืองว่า “กรณีของพลเอก สี่ว์ ไฉโฮ่ว นั้นมีความร้ายแรงและส่งผลกระทบ อย่างใหญ่หลวง ไม่ว่าตำแหน่งอำนาจใหญ่โตเพียงไร หากฝ่าฝืนกฎหมายและ ระเบียบวินัยพรรคฯ ก็ต้องรับโทษขั้นเด็ดขาด ไม่มีโอนอ่อนผ่อนปรนหรือเมตตา ปราณี และกองทัพมิใช่สถานที่ให้คนทำผิดมาหลบซ่อนตัวได้”

ทั้งนี้ ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ซึ่งเป็นประธานคณะกรรมการอาหารกลางพรรคคอมมิวนิสต์ กำกับดูแลกองทัพที่ใหญ่ที่สุดในโลกกว่า ๒ ล้าน ๓ แสนคน ได้พยายามถอนรากถอนโคนปัญหาคอร์รัปชัน และปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพของกองทัพให้ทันสมัย เพื่อพร้อมรับมือเหตุไม่คาดคิดที่อาจเกิดขึ้นได้จากความขัดแย้งในทะเลจีนตะวันออกและทะเลจีนใต้

อย่างไรก็ตาม แม้กองทัพจีนจะเข้มงวดกวัดขุ่นมากขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ – ๒๕๔๓ โดยสั่งห้ามเจ้าหน้าที่ยุ่งเกี่ยวกับการทำธุรกิจ แต่หลายปีที่ผ่านมา ก็พบปัญหาเดิม ๆ เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากขาดแคลนกระบวนการตรวจสอบที่จริงจัง ดังเช่น การซื้อ-ขายตำแหน่ง ก็ยังเป็น “ความลับอันโจ่งแจ้ง” ที่แม้แต่สื่อในจีนก็ไม่กล้าแตะต้องมากนัก หรือการนำที่ดินของกองทัพไปปล่อยเช่าทำกำไร การจำหน่ายป้ายทะเบียนรถที่ใช้เฉพาะกองทัพแก่คนทั่วไป รวมทั้งการครอบครองอสังหาริมทรัพย์ของกองทัพอย่างผิดกฎหมาย เป็นต้น

การปกครองโดยใช้กฎหมาย

๑. การกำหนดเป้าหมายของการปกครองโดยใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด

มีนักวิชาการของจีนหลายท่าน เช่น ศาสตราจารย์ ดร.จาง ซีเจิน จากมหาวิทยาลัยปักกิ่ง (ปัจจุบันเป็นอาจารย์สอนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์) ได้วิเคราะห์ว่า ก่อนหน้านั้นประเทศจีนยังไม่มีแนวคิดบริหารประเทศตามกฎหมาย โดยหากศึกษาข้อมูลจากพัฒนาการรัฐธรรมนูญจีน พบว่าก่อนปี พ.ศ.๒๕๔๙ จีนไม่เคยมีรัฐธรรมนูญ ที่แท้จริง ทั้งนี้เพราะรัฐธรรมนูญฉบับปี ๑๙๔๖ หรือ พ.ศ.๒๕๔๙ (รัฐธรรมนูญสาธารณรัฐจีน) ซึ่งเขียนโดยพรรคก๊กมินตั๋ง ในขณะนั้น ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีสงครามกลางเมืองระหว่างพรรคก๊กมินตั๋งกับพรรคคอมมิวนิสต์จีน และผลของสงครามก็คือรัฐบาลสาธารณรัฐจีนพ่ายแพ้ต่อพรรคคอมมิวนิสต์จีนและถอยร่นไปอยู่ที่เกาะไต้หวัน ทำให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่เคยนำมาใช้จริงในจีนแผ่นดินใหญ่ ต่อมาเมื่อมีรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ.๑๙๕๔ (พ.ศ.๒๕๓๗) ซึ่งถือเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกของสาธารณรัฐประชาชนจีน (หลังจากการสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนใน

ปี ค.ศ.๑๙๕๔ หรือ พ.ศ.๒๔๙๖) และในปี พ.ศ.๒๔๙๗ สภาผู้แทนประชาชนมีมติผ่านการรับรองรัฐธรรมนูญเป็นครั้งแรก โดย เหมา เจอตง เป็นผู้อำนวยการสร้างหรือผู้ออกแบบ และ เหมา เจอตง ได้ให้ความสำคัญและเคารพรัฐธรรมนูญมากเป็นพิเศษ หากผู้ใดไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญถือว่าผู้นั้นทำผิดกฎหมาย

ประเด็นสำคัญที่เป็นจุดอ่อนของรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ.๑๙๕๔ (พ.ศ.๒๔๙๗) ได้แก่

ประเด็นแรก ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๐๐ ความคิดทางการเมืองภายในประเทศ จีนเบนซ้ายและสุดโต่งมากขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้เหมา เจอตง เสนอให้รับกำจักระบบถือกรรมสิทธิ์ของเอกชน เพื่อจะได้เป็นลัทธิคอมมิวนิสต์ ผู้นำหลายคนซึ่งนำโดย หลิว เส้าฉี และเต็ง เสี่ยวผิง คัดค้านการพัฒนาประเทศที่เร็วเกินไป (ซึ่งในภายหลัง ได้มีการยอมรับกันว่า ความคิดของหลิว เส้าฉี และเต็ง เสี่ยวผิง เป็นความคิดที่ถูกต้อง) แต่ในขณะนั้น เหมา เจอตง เริ่มเกิดความหวาดระแวงว่าตำแหน่งผู้นำของตนกำลังถูกท้าทาย ดังนั้น เหมาฯ จึงตัดสินใจปราบหลิว เส้าฉี และเต็ง เสี่ยวผิง โดยใช้กระบวนการทางการเมือง ในช่วงเวลาที่มีการปฏิวัติวัฒนธรรม (ค.ศ.๑๙๖๖ – ๑๙๗๖ หรือ พ.ศ.๒๕๐๙ – ๒๕๑๓) ได้มีการปลุกระดม “เรดการ์ด” (เยาวชนแดง) เพื่อปราบหลิว เส้าฉี และเต็ง เสี่ยวผิง (ซึ่งในช่วงเวลานั้น ระบบสภาผู้แทนประชาชน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจร่างรัฐธรรมนูญได้ถูกยกเลิก) โดยมีมติของการประชุมรวมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน ครั้งที่ ๘ ประจำสมัชชาฯ สมัยที่ ๑๒ ซึ่ง หลิว เส้าฉี ได้ถูกปลดออกจากพรรคตลอดกาล และถูกปลดตำแหน่งทุกอย่างทั้งในและนอกพรรค รวมถึงตำแหน่งประธานาธิบดี (ในขณะที่บทบัญญัติรัฐธรรมนูญฉบับปี ๑๙๕๔ หรือ พ.ศ.๒๔๙๗ กำหนดไว้ว่า ให้มีเพียงสภาผู้แทนประชาชนเท่านั้นที่สามารถปลดตำแหน่งประธานาธิบดีได้)

ประเด็นที่สอง ในช่วง ๑๐ ปี ของการปฏิวัติวัฒนธรรม โดยภาพรวมแล้วถือว่ารัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ.๑๙๕๔ ไม่มีตัวตน ทั้งนี้เพราะ เหมา เจอตง ทำลายรัฐธรรมนูญที่เขาสร้างขึ้นเองกับมือทิ้ง กลายเป็นเผด็จการเบ็ดเสร็จอำนาจ และยังมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ.๑๙๗๕ (พ.ศ.๒๕๑๘) กับฉบับปี ค.ศ.๑๙๗๘

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

(พ.ศ.๒๕๒๑) ก็มุ่งเน้นทฤษฎีการต่อสู้ทางชนชั้นของเหมา เจ๋อตง และยอมรับการปฏิวัติวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ซึ่งทำให้บทบาทผู้นำในรัฐธรรมนูญมีความว่างเปล่า และเป็นเพียงกระดาษเปล่าๆ เพราะขึ้นอยู่กับผู้นำประเทศคือ เหมา เจ๋อตง

ต่อมาหลังสิ้นอสังกรรมของเหมา เจ๋อตง และมีประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ.๑๙๘๒ (พ.ศ.๒๕๒๕) ผู้นำจีนรุ่นที่สองต่อจาก เหมา เจ๋อตง คือ เติ้ง เสี่ยวผิง ได้เป็นผู้นำการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ โดยอยู่บนพื้นฐานของการสรุปบทเรียนจากการปฏิวัติวัฒนธรรม ซึ่ง เติ้ง เสี่ยวผิง เน้นความสำคัญของการบริหารประเทศตามกฎหมาย

ในยุคสมัยต่อมา ที่มีประธานาธิบดีเจียง เจ๋อหมิน ขึ้นครองอำนาจในฐานะผู้นำจีน รุ่นที่ ๓ ได้เสนอแนวคิดบริหารประเทศตามกฎหมายเป็นครั้งแรก ในปี ค.ศ.๑๙๙๒ (พ.ศ.๒๕๓๕) ในขณะที่ผู้นำจีนรุ่นที่ ๔ คือ ประธานาธิบดีหู จิ่นเทา ก็เน้นแนวคิดบริหารประเทศตามกฎหมาย แต่นักวิชาการของจีนวิเคราะห์ว่า แนวคิดการบริหารประเทศตามกฎหมายยังไม่เคยถูกนำมาปฏิบัติจริงเลย อันทำให้สิทธิประโยชน์ของประชาชนไม่ได้รับการปกป้องจากกฎหมาย จึงนำไปสู่การเกิดเหตุการณ์ต่อต้านหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่นบ่อยครั้ง และผู้บริหารก็มีการแทรกแซงกฎหมาย (ทำความเข้าใจกลายเป็นไม่ผิด โทษจำคุกตลอดชีวิตกลายเป็นโทษจำคุกที่มีระยะเวลา และโทษประหารชีวิตกลายเป็นรอลงอาญา) รวมทั้งข้าราชการมีการทุจริตและทำผิดกฎหมายจำนวนมาก

อาจกล่าวได้ว่า นับตั้งแต่สถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีนเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๔๙ (พ.ศ.๒๔๙๒) เป็นต้นมา การสร้างระบบกฎหมายของจีนได้ก้าวผ่านการลองผิดลองถูกอย่างยากลำบาก ซึ่งในคืนวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ.๒๕๔๒ ก่อนการประกาศสถาปนาสาธารณรัฐประชาชนจีน ๑ วัน สภาประชาชนแห่งชาติของจีนได้ผ่านมติ “โครงการสภาที่ปรึกษาทางการเมืองจีน” ให้มีผลบังคับใช้โดยมีฐานะเป็นรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๔๗ ที่ประชุมสภาประชาชน ครั้งที่ ๑ ได้ให้การรับรอง “รัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน” ซึ่งเป็นเสาหลักแห่งรัฐธรรมนูญของประเทศ แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากได้รับการชี้แนะจากแนวคิด “ฝ่าย

ซ้าย” ทำให้จีนต้องฝากความหวังและความมั่นคงของชาติและของพรรคไว้กับคนไม่กี่คนเป็นเวลายาวนาน หรือที่เรียกว่า “การปกครองโดยบุคคล” ทำให้การสร้างระบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเกิดความผิดพลาดไป จนในที่สุด เกิดโคกนาฏกรรมทางประวัติศาสตร์ คือ การปฏิวัติวัฒนธรรมซึ่งกินเวลาถึง ๑๐ ปี สิ่งนี้ทำให้จีนได้รับบทเรียนราคาแพงและเจ็บปวดที่สุด

๒. กำหนดแนวทางในการดำเนินการโดยการปฏิรูปและเปิดประเทศ พร้อมๆ กับการสร้างระบบกฎหมายของจีนอย่างจริงจัง

ในปี พ.ศ.๒๕๒๑ เติ้ง เสี่ยวผิง ได้ประกาศเน้นสร้างระบบกฎหมาย โดยทำให้กระบวนการประชาธิปไตยมีระบบและอยู่ในรูปของกฎหมาย ซึ่งระบบและกฎหมายเหล่านี้ต้องไม่เปลี่ยนแปลงตามการเปลี่ยนแปลงของผู้นำประเทศ และไม่เปลี่ยนแปลงตามความเห็นและความสนใจของผู้นำประเทศ โดย เติ้งฯ ยังกล่าวว่า “เพื่อเป็นหลักประกันเรื่องความมีประชาธิปไตยของประชาชนจำต้องร่างสร้างระบบกฎหมาย” ซึ่งในที่ประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน ครั้งที่ ๓ สมัยที่ ๑๑ ได้ประกาศว่า “ต้องมีกฎหมาย ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย ต้องใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด และต้องเอาผิดผู้ละเมิดกฎหมาย” คำประกาศนี้ได้กลายเป็นหลักการพื้นฐานของการสร้างระบบกฎหมายของจีนใหม่หลังการปฏิรูปและเปิดประเทศ

ต่อมา รัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ.๑๙๘๒ (พ.ศ.๒๕๒๕) ซึ่งในวันที่ ๔ ธันวาคม ปี ๑๙๘๒ ในการประชุมสภาประชาชนแห่งชาติจีน สมัยที่ ๕ ได้รับรองรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน ฉบับใหม่ ในฐานะที่เป็นสัญลักษณ์ใหม่แห่งการสร้างระบบกฎหมายของจีน รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ได้ทำการย้าย “หมวดสิทธิและหน้าที่ประชาชน” มาอยู่ก่อนหน้า “หมวดหน่วยงานของชาติ” เป็นครั้งแรก เพื่อสะท้อนถึงหลักการคุ้มครองสิทธิประชาชน เป็นการฉีกกฎเดิม ๆ ที่ “หมวดสิทธิและหน้าที่ประชาชน” ต้องอยู่หลัง “หมวดหน่วยงานของชาติ” สะท้อนให้เห็นหลักการพื้นฐานของการปกครองประเทศตามกฎหมาย ที่สิทธิประชาชนต้องมาก่อนสิทธิหน่วยงานของชาติ หน่วยงานของชาติเป็นเพียงหลักประกันว่าสิทธิประชาชนจะได้รับการคุ้มครอง เป็นต้น โดยรัฐธรรมนูญปี ๑๙๘๒ นี้ จีนยังคงใช้มาจนถึงปัจจุบัน อย่างไร

ก็ตาม สภาประชาชนแห่งชาติจีนได้มีการปรับปรุงแก้ไขครั้งใหญ่ในบางมาตรา และเนื้อหาบางส่วน เมื่อปี ค.ศ.๑๙๘๘ (พ.ศ.๒๕๓๑) ปี ค.ศ.๑๙๙๓ (พ.ศ.๒๕๓๖) ปี ค.ศ.๑๙๙๙ (พ.ศ.๒๕๔๒) และปี ค.ศ.๒๐๐๔ (พ.ศ.๒๕๔๗) ตามลำดับ ทำให้รัฐธรรมนูญของจีนมีความทันสมัยบนพื้นฐานของความมั่นคงและการรวมศูนย์อำนาจ

ผลของการเน้นถึงการปกครองประเทศตามกฎหมาย โดยในเดือน กันยายน ปี พ.ศ.๒๕๔๐ ในที่ประชุมสมัชชาใหญ่พรรคคอมมิวนิสต์จีน ครั้งที่ ๑๕ ได้มีรายงานอย่างเป็นทางการว่า การปกครองประเทศตามกฎหมาย คือ แนวทางและนโยบายพื้นฐานของการบริหารประเทศภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ซึ่งเป็นเรื่องจำเป็นของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบตลาดภายใต้ระบบสังคมนิยม และเป็นสัญลักษณ์แห่งความก้าวหน้าของอารยสังคม รวมทั้งเป็นหลักประกันเรื่องความมั่นคงของชาติในระยะยาว ซึ่งในรายงานยังกล่าวว่า จะพัฒนาระบบประชาธิปไตย เสริมความสมบูรณ์แบบของระบบกฎหมาย และเป็นประเทศสังคมนิยมที่ยึดระบบกฎหมายในการบริหารประเทศ

ต่อมาในปี ค.ศ.๑๙๙๙ (พ.ศ.๒๕๔๒) ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขในที่ประชุมครั้งที่ ๒ ของการประชุมสภาประชาชนแห่งชาติสมัยที่ ๙ ในวาระแรก ในมาตรา ๕ ได้กำหนดไว้ว่า “สาธารณรัฐประชาชนจีนจะปกครองประเทศตามกฎหมาย และเป็นประเทศสังคมนิยมที่ยึดระบบกฎหมาย” สิ่งนี้ถือเป็นเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เป็นสัญลักษณ์ของการเปลี่ยนแปลงสำคัญในการปกครองประเทศของสาธารณรัฐประชาชนจีน

ในเดือนธันวาคม ปี ค.ศ.๒๐๐๒ (พ.ศ.๒๕๔๕) ประธานาธิบดีหู จิ่นเทา ได้กล่าวย้ำภายในงานฉลองครบรอบ ๒๐ ปีของการใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ของจีนว่า “นโยบายและวิธีการขั้นพื้นฐานของการปกครองประเทศตามกฎหมาย จะต้องดำเนินการตามรัฐธรรมนูญอย่างรอบด้านเป็นอันดับแรก ซึ่งถือเป็นภารกิจขั้นแรกของการสร้างระบบการเมืองที่มีอารยะ ภายใต้การปกครองระบอบสังคมนิยม และเป็นภารกิจขั้นพื้นฐานของการสร้างประเทศสังคมนิยมที่บริหารประเทศด้วยระบบกฎหมาย ซึ่งสาเหตุเป็นเพราะการมีรัฐธรรมนูญเป็นสัญลักษณ์ของการปกครองประเทศตามกฎหมาย หากไม่มีรัฐธรรมนูญ ก็ไม่ถือว่าเป็นการปกครองประเทศด้วย

กฎหมายได้อย่างแท้จริง ดังนั้น การปกครองประเทศตามกฎหมาย ก็คือการปกครองประเทศตามรัฐธรรมนูญ การปกครองด้วยรัฐธรรมนูญนั้นเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองประเทศตามกฎหมาย

แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากเหตุผลหลายประการ โดยเฉพาะเหตุผลด้านความไม่สมบูรณ์ของหลักประกันด้านการปกครองประเทศตามกฎหมาย ทำให้การปกครองประเทศตามกฎหมายของจีนถูกทำลายและเผชิญกับความท้าทายอย่างใหญ่หลวง โดยเฉพาะช่วงที่นายโจว หย่งคัง (อดีตรัฐมนตรีประจำกรมการเมืองและอดีตนายกรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน) มีอำนาจตามกฎหมายและการเมือง เขาและครอบครัวทำตัวฟุ่มเฟือยและประกอบกับการบังคับใช้กฎหมายในระบบความยุติธรรมก็มีปัญหา มีเรื่องไร้อารยธรรมเกิดขึ้นต่อเนื่อง มีการแลกเปลี่ยนระหว่างเงินกับอำนาจ การคอร์รัปชัน การซื้อตำแหน่ง หรือแม้แต่เป็นเกราะกำบังให้องค์กรใต้ดิน เป็นต้น ซึ่งกระทบอย่างรุนแรงกับความไว้วางใจที่สาธารณชนมีต่อหน่วยงานของรัฐ การคอร์รัปชันที่เน่าเฟะ บั่นทอนความเชื่อมั่นที่สาธารณชนมีต่ออำนาจรัฐและต่อข้าราชการอย่างกว้างขวาง การไม่เคร่งครัดต่อกฎหมาย ยังทำให้สิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศถูกทำลาย เผชิญปัญหาความปลอดภัยด้านอาหารหลายครั้ง และมีการจับแพะอยู่บ่อยครั้ง หากไม่เร่งแก้ไขปัญหาดังกล่าว ก็จะกระทบกับการปกครองประเทศตามกฎหมาย และกระทบกับกระบวนการยุติธรรมของสังคม

แนวคิดในการปฏิบัติและผลที่เกิดขึ้นในยุคของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง สำหรับแนวคิดในการปฏิบัติ โดยประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ได้เน้นความคิดเรื่องรัฐธรรมนูญ โดยให้ความสำคัญกับสถานภาพอันสูงสุดของรัฐธรรมนูญ รวมทั้งการปลูกฝังความคิดเรื่องรัฐธรรมนูญแบบหยั่งรากลึก ซึ่งกำหนดให้วันที่ ๔ ธันวาคมของทุกปีเป็นวันรัฐธรรมนูญ และกำหนดให้มีระบบกล่าวคำปฏิญาณตนต่อหน้ารัฐธรรมนูญ ซึ่งข้าราชการที่ได้รับเลือกหรือแต่งตั้งจากสภาผู้แทนประชาชนและคณะกรรมการประจำสภาผู้แทนประชาชนต้องกล่าวคำปฏิญาณตนเข้ารับตำแหน่งต่อหน้ารัฐธรรมนูญ รวมทั้งแนวทางการบริหารประเทศตามรัฐธรรมนูญเพื่อให้เกิดผลต่อการบริหารประเทศตามกฎหมาย

ยุทธศาสตร์จับห่วยทั่วโลก

(ฉบับปรับปรุง)

นอกจากนี้ ได้มีการเน้นการบังคับใช้กฎหมายกับข้าราชการ การลงโทษข้าราชการที่ทุจริตและใช้อำนาจโดยมิชอบ (โดยการตบแมลงวันและจับเสือ) ข้อมูลล่าสุด (ถึงวันที่ ๓๑ เดือนกรกฎาคม ๒๐๑๕) มีข้าราชการตำแหน่งสูงในระดับมณฑล และกระทรวงที่ถูกปลดออกจากตำแหน่งถึง ๑๑๖ คน โดยเฉพาะมีการตามจับข้าราชการทุจริตที่หลบหนีออกนอกประเทศ เช่น “ปฏิบัติการล่าจิ้งจอก ๒๐๑๔” นับตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๗” จนถึงเดือนเมษายน พ.ศ.๒๕๕๘ ทางการเงินสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดอาชญากรรมทางเศรษฐกิจจาก ๖๐ ประเทศ (และดินแดน) ได้กว่า ๔๐๐ คน ในจำนวนนี้มี ๓๒ คน ที่หลบหนีออกนอกประเทศมานานกว่า ๑๐ ปี และ “ปฏิบัติการแอสวรรค์ ๒๐๑๕” โดยในเดือนมีนาคม ๒๐๑๕ ทางการเงินร่วมมือกับทุกประเทศดำเนินการไล่จับคน ไถ่ยึดทรัพย์สินระหว่างประเทศ

ปรากฏการณ์ที่สำคัญคือ การเน้นการปราบทุจริตภายในกองทัพครั้งใหญ่ ซึ่งเมื่อก่อนจะไม่เคยมีการแตะต้องกองทัพ แต่เมื่อปัญหาทุจริตในกองทัพได้ถูกเปิดเผยโดยสื่อของฮ่องกงว่า มีธรรมเนียมการซื้อขายตำแหน่งในกองทัพ ระดับนายพลต้องจ่ายอย่างต่ำ ๑๐ ล้านหยวน และระดับพันเอกอาวุโสต้องจ่ายมากกว่า ๕ ล้านหยวน ส่วนนายทหารระดับธรรมดาต้องจ่าย ๑ หมื่นหยวนขึ้นไป นอกจากนี้ งบประมาณกองทัพปี ๒๐๑๒ จำนวน ๖.๗ แสนล้านหยวน โดยมีนายทหารระดับพลโทขึ้นไปจำนวน ๕๐ นาย โกงกินงบประมาณเกินครึ่ง และตัวการหลักในกลุ่มผลประโยชน์นี้เป็นผู้มีอำนาจในคณะกรรมการทหารกลาง เช่น พลเอก ก้าว ป๋อซอง อดีตรองประธานกรรมการทหารกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน พลเอก สีว์ ไฉโฮ่ว อดีตรองประธานกรรมการทหารกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน และพลเอก เหลียง กวงเหลี่ย อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมและกรรมการทหารกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน เป็นต้น

ปรากฏการณ์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ มีการปฏิรูปวินัยพรรค ปรับปรุงระบบราชการ เช่น สิทธิพิเศษของข้าราชการ จะถูกเพ่งเล็งเรื่องอาคารสำนักงานที่สวยงาม รถหรูราคาแพงและบ้านพักหรูหราโอ่อ่า หากมีการใช้จ่ายเงินหลวงสามรายการไปในการกินดื่ม ใช้เงินหลวงซื้อของและใช้เงินหลวงไปเที่ยว ซึ่งในปี ค.ศ.

๒๐๑๓ (พ.ศ.๒๕๕๖) มีการใช้เงินหลวงไปในการดังกล่าวมากกว่า ๙ แสนล้านหยวน คิดเป็น ๑๐ เปอร์เซ็นต์ของรายรับของประเทศในปี ค.ศ.๒๐๑๒ (พ.ศ.๒๕๕๕) ดังนั้น คณะกรรมการกลางตรวจสอบวินัยของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน โดยกำหนดข้อบังคับเป็นบทบัญญัติ ๘ ประการ ได้แก่ ๑) ต้องแก้ไข สำรวจ และวิจัย ๒) ต้องทำให้การประชุมมีประสิทธิภาพ ๓) ต้องจัดทำเอกสารที่กระชับ ๔) ต้องจัดระเบียบกิจกรรมการดำเนินงานต่างประเทศ ๕) ต้องปรับปรุงงานการรักษาความปลอดภัย ๖) ต้องปรับปรุงการรายงานข่าว ๗) ต้องเข้มงวดในการตีพิมพ์เอกสาร และ ๘) ต้องประหยัดมัธยัสถ์ นอกจากนี้คณะกรรมการตรวจสอบวินัยฯ สร้างคอลัมน์ “แด่ทุจริต” บนเว็บไซต์ รวมทั้งคณะกรรมการกลางตรวจสอบวินัยฯ ล้างแนวความคิดการทำงานของผู้บริหาร ๔ อย่าง เน้นรูปแบบภายนอกกระบบเจ้าขุนมูลนายใฝ่เสพสุข และใช้จ่ายสุรุ่ยสุร่าย

ผลที่เกิดขึ้นโดยทั่วไป นับเป็นผลงานที่โดดเด่นนับตั้งแต่พรรคคอมมิวนิสต์จีนปกครองประเทศเป็นต้นมา และได้รับกระแสตอบรับจากประชาชนส่วนใหญ่เป็นอย่างดี รวมทั้งรูปแบบการทำงานของพรรคคอมมิวนิสต์จีนและระบบราชการดีขึ้นเป็นอย่างมาก เช่น ราคาของบุหรี่ยี่ห้อหรูลดลงมากและถึงขั้นขายไม่ออก สถานบันเทิงปิดกิจการลง ข้าราชการเริ่มระมัดระวังตัวมากขึ้นโดยมีการปฏิเสธการรับของขวัญและสินบน มีการเปิดประมูลรถเก๋งหรูราคาแพงแก่สังคม พฤติกรรมการใช้เงินหลวงกินดื่มและท่องเที่ยวเกือบไม่มีให้เห็น และข้าราชการลดความฟุ้งเฟ้อในการจัดงานแต่งงานและงานศพลงมาก เป็นต้น ซึ่งทำให้บรรลุเป้าหมายของการสร้างอุดมการณ์ของพรรคคอมมิวนิสต์จีน

ผลกระทบที่เกิดจากการแปรเปลี่ยนวิธีการและนโยบายการปกครองประเทศตามกฎหมายให้เป็นระบบบริหารประเทศ ภายใต้สถานการณ์ที่ซับซ้อนและรุนแรง ทำให้ที่ประชุมสมัชชาสมัยที่ ๑๘ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ปี พ.ศ.๒๕๕๕ ได้ชี้ชัดว่า พื้นฐานของการบริหารประเทศคือ การปกครองประเทศตามกฎหมาย โดยประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ได้เสนอหลักการประเทศจีนภายใต้กฎหมายอีกด้วย และได้กล่าวเน้นกับคณะผู้นำรุ่นใหม่ของจีน เช่น ในเดือนตุลาคม ค.ศ.๒๐๑๔ (พ.ศ.๒๕๕๗)

การประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน ครั้งที่ ๔ สมัยที่ ๑๘ ณ กรุงปักกิ่ง นับเป็นการประชุมครั้งประวัติศาสตร์ของพรรคคอมมิวนิสต์จีนที่ได้หยิบยกวาระ “การปกครองประเทศตามกฎหมาย” ขึ้นเป็นวาระสำคัญ ซึ่งที่ประชุมมีมติเห็นชอบในเอกสารชื่อ “มติว่าด้วยการผลักดันการปกครองประเทศตามกฎหมายอย่างรอบด้านของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน” เป้าหมายหลักของเอกสารฉบับนี้คือ สร้างระบบการปกครองประเทศตามกฎหมายแบบมีอัตลักษณ์ของสังคมนิยมจีน และสร้างประเทศสังคมนิยมที่มีการปกครองตามกฎหมาย โดยต้องมีระบบกฎหมายที่สมบูรณ์แบบ สามารถปฏิบัติได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ มีกลไกการตรวจสอบทางกฎหมายที่รัดกุมเข้มงวด มีหลักประกันด้านกฎหมายที่มั่นคง ส่งเสริมให้ระบบการบริหารประเทศและขีดความสามารถในการบริหารประเทศมีความทันสมัย กล่าวคือ

ประการที่หนึ่ง การทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นผู้นำประเทศของพรรคคอมมิวนิสต์และการปกครองประเทศตามกฎหมายมีความชัดเจน ซึ่งในประเทศจีนมักเกิดคำถามว่า พรรคเป็นใหญ่หรือกฎหมายเป็นใหญ่ โดยในเดือนตุลาคม พ.ศ.๒๕๕๗ หรือการประชุมครั้งที่ ๔ ของสมัชชาฯ สมัยที่ ๑๘ เสนอว่า “การนำประเทศโดยพรรคคอมมิวนิสต์ ถือเป็นลักษณะพิเศษของการปกครองในระบอบสังคมนิยมแบบมีอัตลักษณ์ของจีน และเป็นหลักประกันพื้นฐานของการปกครองตามกฎหมาย” ในขณะเดียวกัน ที่ประชุมยังเน้นย้ำอีกว่า การนำประเทศโดยพรรคคอมมิวนิสต์และการปกครองประเทศสังคมนิยมตามกฎหมาย สองเรื่องนี้แท้จริงเป็นเรื่องเดียวกัน การปกครองประเทศตามกฎหมายจำเป็นต้องมีพรรคฯ เป็นผู้นำ ในทางกลับกัน การนำของพรรคฯ ก็จำเป็นต้องพึ่งพาการปกครองประเทศตามกฎหมาย สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างพรรคฯ กับกฎหมาย “พรรคฯ ต้องนำพาประชาชนตรากฎหมายและร่างรัฐธรรมนูญ และต้องนำประชาชนปฏิบัติตามกฎหมาย แต่พรรคฯ ก้องปฏิบัติภารกิจอยู่ในขอบเขตที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายกำหนด และต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำประชาชนในการตรากฎหมายและเคารพกฎหมาย” ซึ่งนายหวัง ฉีซาน เลขาธิการคณะกรรมการตรวจสอบวินัยส่วนกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนกล่าวว่า ท้ายที่สุดแล้ว การที่จะปกครองประเทศตามกฎหมายให้สำเร็จ ก็ต้องบริหาร

พรรคฯ อย่างเข้มงวด “วินัยพรรคฯ แม้จะไม่ใช้กฎหมายประเทศ แต่ควรจะเข้มงวดมากกว่ากฎหมายประเทศ สมาชิกพรรคฯ ไม่เพียงแต่จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายประเทศ ยังต้องรักษาวินัยพรรคฯ อีกด้วย การบริหารพรรคฯ อย่างเข้มงวด จึงต้องเริ่มต้นจากการเข้มงวดในวินัยพรรคฯ เป็นอันดับแรก ดังนั้นจะต้องใช้ระบบการบริหารพรรคฯ อย่างเข้มงวดตั้งแต่ผู้นำระดับสูงไปจนถึงระดับล่าง ความสัมพันธ์ระหว่างพรรคฯ กับกฎหมายที่ชัดเจนนี้ สามารถกำหนดแบบแผนและทิศทางการปกครองประเทศตามกฎหมายให้มีความชัดเจนตามไปด้วย

ประการที่สอง ความเห็นตรงในหลักการ “การบริหารประเทศตามรัฐธรรมนูญและการใช้อำนาจทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ” เนื่องจากรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายพื้นฐานของประเทศ “การปกครองตามรัฐธรรมนูญ” และ “การใช้อำนาจการเมืองตามรัฐธรรมนูญ” เป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการปกครองประเทศตามกฎหมาย เกณฑ์มาตรฐานที่สำคัญที่สุดในการตัดสินว่าประเทศนั้น ๆ เป็นประเทศที่ปกครองตามกฎหมายหรือไม่ ได้จากการบังคับใช้รัฐธรรมนูญอย่างแท้จริง และการปกครองประเทศตามกฎหมายรัฐธรรมนูญ แต่หลักการทั้งสองนี้กลับเป็นประเด็นที่มีการถกเถียงในวงการสื่อมวลชนของประเทศจีนอยู่เสมอ ภายหลังการประชุมสมัชชาฯ สมัยที่ ๑๘ ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ได้กล่าวเน้นย้ำในที่ประชุมใหญ่ ๓๐ ปี แห่งการใช้รัฐธรรมนูญว่า “การบังคับใช้รัฐธรรมนูญอย่างรอบด้านและจริงจังเป็นภารกิจหลัก และเป็นงานพื้นฐานของการสร้างประเทศสังคมนิยม และเป็นระเบียบข้อบังคับหลักที่มีสถานะ อำนาจ และประสิทธิผลสูงสุดเป็นรากฐานโดยรวมและเป็นความมั่นคงระยะยาว ประชาชนทุกหมู่เหล่า ทุกองค์กร สมาคม กองทัพ พรรคการเมือง และบริษัทห้างร้าน มีหน้าที่ปกป้องรัฐธรรมนูญและปฏิบัติตามบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ การละเมิดรัฐธรรมนูญทุกกรณีต้องถูกติดตามเอาผิด การนำรัฐธรรมนูญไปใช้เป็นเครื่องมือขู่ข่มขู่ข่มขู่และอำนาจของรัฐธรรมนูญนั้น ๆ เราจึงต้องยืนหยัดปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ” หลังจากนั้น ที่ประชุมครั้งที่ ๔ ในสมัชชาสมัยที่ ๑๘ สี จิ้นผิง ได้เน้นย้ำอย่างชัดเจนอีกครั้งว่า การปกครองประเทศตามกฎหมายและการใช้อำนาจการเมืองตามรัฐธรรมนูญ จึงได้รับการยอมรับมากขึ้นอีกครั้ง

ประการที่สาม การปรับปรุงกระบวนการและวิธีการบัญญัติกฎหมาย การปกครองประเทศตามกฎหมายจำเป็นต้องมีวิธีการที่ดี การกำหนดกฎหมายที่ดี เป็นเงื่อนไขของการบริหารประเทศที่ดี ดังนั้นในการประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน ครั้งที่ ๔ ได้เสนอว่า ต้องผลักดันการบัญญัติกฎหมายตามหลักเหตุผลเป็นประชาธิปไตย ปรับปรุงระบบการรวบรวมและการหารือเรื่องการบัญญัติกฎหมาย เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบัญญัติกฎหมายอย่างเป็นระเบียบ เร่งพัฒนาระบบกฎหมายให้มีความยุติธรรมด้านอำนาจ โอกาส และกฎระเบียบ พร้อมทั้งสร้างหลักประกันมิให้ประชาชนถูกละเมิดสิทธิ ซึ่งในวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๘ สภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติจีนได้พิจารณาให้ผ่าน “ญัตติว่าด้วยการบัญญัติและแก้ไขกฎหมายแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน” กำหนดหลักการพื้นฐานออกมายุติหนึ่งเพื่อพัฒนาคุณภาพการบัญญัติกฎหมาย และเนื่องจาก ปี พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นปีแรกของการผลักดันการปกครองประเทศตามกฎหมาย การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายฉบับนี้จึงมีนัยสำคัญ โดยได้สร้างเงื่อนไขให้หน่วยงานบัญญัติกฎหมายตามกฎหมายและการสร้างระบบกฎหมายที่สมบูรณ์ นอกจากนี้ คณะกรรมการประจำสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติยังได้กำหนดแผนงานต่าง ๆ เช่น การต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน การปรับปรุงระบบกฎหมายเพื่อเศรษฐกิจการตลาดแบบสังคมนิยมให้มีสมบูรณ์แบบ การพัฒนาสังคม การส่งเสริมวัฒนธรรมและการศึกษา การแก้ไขปัญหาระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม และการพัฒนาความมั่นคงของประเทศ

ประการที่สี่ การบริหารราชการแผ่นดินตามกฎหมาย การปกครองตามกฎหมายต้องบริหารราชการแผ่นดินตามกฎหมายให้ได้เสียก่อน ในการประชุมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน ครั้งที่ ๔ เสนอว่า หน่วยงานราชการทุกระดับต้องมุ่งมั่นตามครรลองการปกครองด้วยกฎหมาย และต้องเร่งสร้างระบบราชการที่ยึดการทำงานตามกฎหมายเป็นหลัก โดยจะต้องมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด มีความซื่อสัตย์สุจริตและทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เคารพกฎหมายและปฏิบัติตามให้เชื่อถือได้ ซึ่งนายหลี่ เค่อเฉียง นายกรัฐมนตรีจีน กล่าวในที่ประชุมสภาประชาชนแห่งชาติ ครั้งที่ ๓ สมัยที่ ๑๒ ว่า “ห้ามใช้อำนาจตามอำเภอใจ” การบริหารงานและการปฏิบัติหน้าที่ทุกอย่างต้องอิงตาม

กฎหมาย การกระทำผิดกฎหมายทุกอย่างจะต้องถูกสอบสวนดำเนินคดี และจะต้องแก้ไขปัญหาคาใจไม่เคร่งครัดต่อการบังคับใช้กฎหมายและความไม่ยุติธรรมในทุกกรณี ต้องมีการปรับเปลี่ยนความสามารถของรัฐบาล สร้างรัฐบาลตามกฎหมาย เน้นการเมืองที่มีประสิทธิภาพและกระจายอำนาจ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาของเศรษฐกิจและสังคม ทั้งหมดนี้ได้เริ่มสะท้อนให้เห็นแล้วจากการกระทำของรัฐบาล จวบจนปัจจุบัน สำนักนายกรัฐมนตรีจีน ประกาศยกเลิกโครงการด้านการลงทุนและการผลิตที่อนุมัติไปแล้วรวมกว่า ๗๐๐ โครงการ นอกจากนี้ รัฐบาลจีนเริ่มประสบความสำเร็จในการบริหารงานตามกฎหมายด้านการรักษาสิ่งแวดล้อม

ประการที่ห้า การบริหารกองทัพตามกฎหมาย กองทัพเป็นเสาหลักในการรักษาความมั่นคงของชาติ แต่ที่ผ่านมา เนื่องจากกฎระเบียบของกองทัพหย่อนยาน จึงทำให้เกิดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่ร้ายแรงในกองทัพ เกิดตัวการใหญ่ของการคอร์รัปชันในกองทัพ เช่น พลเอก ก้าว ป๋อสง และพลเอก สีว์ ไฉฮั่ว เป็นต้น ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และศักยภาพในการรบของกองทัพจีน ดังนั้นเพื่อผลักดันและเพิ่มความเข้มงวดในการบริหารกองทัพ อีกทั้งยกระดับมาตรฐานการป้องกันประเทศและยกระดับระบบกฎหมายในกองทัพ เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ.๒๕๔๒ นาย สี จิ้นผิง จึงได้อนุมัติในเอกสารเรื่อง “มติการบริหารกองทัพตามกฎหมายอย่างเคร่งครัดภายใต้สถานการณ์ใหม่” ที่คณะกรรมการทหารกลางเสนอ มตินี้ได้กำหนดให้ทุกหน่วยงานดำเนินนโยบายตามมติที่ประชุมร่วมครั้งที่ ๔ สมัชชาสมัยที่ ๑๘ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารกองทัพตามกฎหมาย ทั้งยังเรียกร้องให้ทุกฝ่ายในกองทัพช่วยกันสร้างระบบบริหารกำลังพลตามกฎหมาย เพื่อทำให้กองทัพเข้มแข็ง เพิ่มการบังคับใช้กฎหมาย มุ่งปฏิบัติตามกฎหมาย บังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด หากทำผิดกฎหมายจะต้องถูกดำเนินคดี และต้องทำให้การปกครองกำลังพลตามกฎหมายมีความศักดิ์สิทธิ์ให้ได้ ซึ่งจะเห็นได้จากกองทัพจีนได้จัดพิธีสวนสนามครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๐๑๕ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงผลของการบริหารกองทัพอย่างเคร่งครัด

ประการที่หก การบริหารระบบตุลาการตามกฎหมาย ซึ่งระบบตุลาการของจีนขาดความสมบูรณ์ จำเป็นต้องปฏิรูปอย่างเร่งด่วน เพื่อสร้างคามยุติธรรมและการเคร่งครัดต่อกฎหมายในระบบตุลาการ ประเทศจีนกำลังเร่งสร้างคณะบริหารงานที่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด ในที่ประชุมสภาผู้แทนประชาชนแห่งชาติ ปี ค.ศ.๒๐๑๕ (พ.ศ.๒๕๕๘) ได้บันทึกข้อความที่ว่า “เปิดเผยกฎหมาย” ไว้ในรายงานการปฏิบัติงานของศาลฎีกาและสำนักอัยการสูงสุด การเปิดเผยข้อมูลด้านกฎหมายมากขึ้น ไม่เพียงเป็นประโยชน์ต่อโจทก์และจำเลยในการเข้าใจในรูปคดี แต่ยังช่วยป้องกันการตัดสินใจผิดพลาดได้อีกด้วย นอกจากนี้ การปฏิรูปกฎหมายและขั้นตอนการบังคับใช้กฎหมายก็มีความซับซ้อนขึ้น เพื่อปรับปรุงศักยภาพและภาพลักษณ์ของกองกำลังตำรวจจีน รัฐบาลกลางจึงพิจารณาให้ “กรอบความเห็นเกี่ยวกับการปฏิรูปปัญหาใหญ่บางประการของตำรวจอย่างรอบด้าน” และแผนการปฏิรูปที่เกี่ยวข้องผ่านมติที่ประชุม พร้อมเสนอให้สร้างความสมบูรณ์ของกลไกการทำงานด้านความมั่นคงแห่งชาติ สร้างกลไกด้านความปลอดภัยในสังคมแบบใหม่ เพิ่มความเข้มข้นของการปฏิรูปการบริหารระบบความมั่นคงสาธารณะ ปรับปรุงกลไกการใช้อำนาจการบังคับใช้กฎหมาย ปรับปรุงระบบการจัดการหน่วยงานความมั่นคงสาธารณะ สร้างระบบการบริหารจัดการสถาบันตำรวจให้สมบูรณ์ จัดการระบบผู้ช่วยงานตำรวจให้เป็นระเบียบแบบแผน เป็นต้น อีกทั้งยังได้กำหนดมาตรการต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ มุ่งปฏิรูประบบตุลาการอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ในเดือนเมษายน พ.ศ.๒๕๕๘ สำนักงานคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน และสำนักนายกรัฐมนตรีจีน ได้ประกาศ “แนวทางปฏิบัติตามมติที่ประชุมร่วมคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน ครั้งที่ ๔ ประจําสมัชชาสมัยที่ ๑๘ เรื่องการปฏิรูประบบกฎหมายและสังคมอย่างจริงจัง” โดยได้นำมาตรการ ๘๔ ข้อที่เสนอในที่ประชุมมาดำเนินการให้เป็นรูปธรรม มาตรการเหล่านี้ แบ่งเป็นสามด้านหลัก คือ ๑) การสร้างหลักประกันให้กฎหมายมีความยุติธรรมและการยกระดับความน่าเชื่อถือ ประกอบด้วยส่วนสำคัญ ๆ เช่น การฟ้อง และการรับฟ้องดำเนินคดี การรับผิดชอบคดีตลอดชีวิต และการไต่สวนการตัดสินใจผิดพลาด ๒) การส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้านกฎหมายและการสร้างสังคมการปกครองตามกฎหมาย ประกอบด้วย

ส่วนสำคัญ ๆ เช่น การพัฒนาทฤษฎีการปกครองตามกฎหมายของสังคมนิยมแบบมีอัตลักษณ์ของจีน บรรจุเนื้อหาการปกครองตามกฎหมายไว้ในระบบการศึกษา และปรับปรุงกลไกการตอบแทนผู้เคารพกฎหมายกับการลงโทษผู้ฝ่าฝืนกฎหมาย ๓) การสร้างบุคลากรด้านกฎหมาย ปฏิรูประบบการจัดการบุคคลด้านกฎหมาย และทนายความ เป็นต้น รวมทั้งมีนโยบายและมาตรการต่าง ๆ ที่เป็นรูปธรรมและเกี่ยวข้องกับการปฏิรูปทั้งหมดจะต้องทยอยประกาศใช้ในช่วงปี พ.ศ.๑๙๘๕ – ๒๕๕๘ ตามกำหนดของแนวทางปฏิบัตินี้ จะเห็นได้ว่า นายสี จิ้นผิง กำลังเร่งการดำเนินนโยบายปกครองประเทศตามกฎหมายให้รวดเร็วยิ่งขึ้น

ประการที่เจ็ด การกล่าวคำขอโทษตามกระบวนการตุลาการ จากกรณีศาลสูงมณฑลอันฮุย ได้ลงประกาศในหนังสือพิมพ์ฮ่าวโจวหว่านเป่าของสำนักงานคณะกรรมการประจำเมืองฮ่าวโจว โดยได้กล่าวขอโทษต่อบุคลากรบริษัทฮ่าวโจวซิงปิง รวม ๑๙ คน ประกอบด้วยนายชีว เซา เป็นต้น ซึ่งถูกตัดสินว่ามีความผิดฐานฉ้อโกง แต่ต่อมาพบว่า เกิดความผิดพลาดในการตัดสินคดี พร้อมกันนี้ ยังได้ตีพิมพ์รายชื่อของทั้ง ๑๙ คน ลงไปด้วย เพื่อเป็นการกอบกู้ชื่อเสียงคืนมา (ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากวันที่ ๒๕ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๘ ศาลสูงมณฑลอันฮุย ได้ตัดสินจำคุกทั้ง ๑๙ คน ในฐานการก่ออาชญากรรมด้านเงินฝากจากประชาชน แต่จากการทบทวนสำนวนคดี พบว่าทั้งหมดไม่มีความผิดจึงได้ถอนฟ้อง และยุติการเอาผิดทางกฎหมาย) ทั้ง ๑๙ คน ได้ยื่นคำร้องให้รัฐจ่ายเงินชดเชย โดยศาลดังกล่าวก็ได้อนุมัติให้จ่ายเงินชดเชยเสรีภาพบุคคล และเงินชดเชยความเสียหายทางด้านจิตใจแก่ทั้ง ๑๙ คนแล้ว จึงได้ตีพิมพ์ประกาศดังกล่าว เพื่อหยุดยั้งผลกระทบในด้านลบ และกอบกู้ชื่อเสียงส่วนบุคคล พร้อมกับกล่าวคำขอโทษต่อพวกเขา

ประการที่แปด การนำระบบนิรโทษกรรมกลับมาใช้อีกครั้ง โดยในวันที่ ๒๙ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๕๘ (พ.ศ.๒๕๕๘) นายสี จิ้นผิง ได้ลงนามในคำสั่งนิรโทษกรรมโดยประธานาธิบดี ตามมติที่ประชุมครั้งที่ ๑๖ สมัยที่ ๑๒ ของคณะกรรมการสภาผู้แทนประชาชน เมื่อวันที่ ๒๙ เรื่องการนิรโทษกรรมนักโทษที่อยู่ในระหว่างการรับโทษจำนวนหนึ่ง โดยได้นิรโทษกรรมให้แก่นักโทษอดีตผู้ร่วมรบในสงคราม

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

ต่อต้านญี่ปุ่น สงครามปลดแอก เป็นต้น รวม ๔ ประเภชนักโทษด้วยกัน ซึ่งเป็นการนิรโทษกรรมครั้งที่ ๗ พ.ศ.๒๕๑๘) ซึ่งสะท้อนว่าจีนได้เข้าสู่อุปสรรคของประเทศตามกฎหมายอย่างรอบด้าน ทั้งในนัยทางกฎหมายและนัยทางสังคมอีกด้วย อันสะท้อนถึงจิตวิญญาณด้านนิติธรรม เมตตาธรรม และมนุษยธรรมของจีน

ประการที่เก้า การบริหารฮ่องกง มาเก๊า ตามกฎหมาย รัฐบาลกลางดำเนินนโยบายหนึ่งประเทศสองระบบ โดยใช้กฎหมายเป็นหลักประกัน ทำให้ฮ่องกงและมาเก๊าเจริญรุ่งเรืองและมั่นคงในระยะยาว และผลักดันให้รวมประเทศเป็นหนึ่งเดียวอย่างสันติ ปกป้องสิทธิตามกฎหมายของประชาชนร่วมชาติเดียวกันที่อยู่ในฮ่องกง มาเก๊า และได้หวั่น

ประการที่สิบ การต่างประเทศตามกฎหมาย โดยการเพิ่มการดำเนินการเรื่องกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศ อาศัยกฎหมายคุ้มครองความเป็นเอกราช ความมั่นคง และผลประโยชน์ของชาติ การปกป้องสิทธิประโยชน์ของทั้งบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลของจีนในต่างประเทศ หรือของประเทศที่อยู่ในประเทศจีน ก็เป็นเนื้อหาสำคัญส่วนหนึ่งของการปกครองประเทศตามกฎหมายเช่นกัน และนโยบายที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการต่างประเทศจำนวนหนึ่งก็ต้องดำเนินการโดยยึดหลักกฎหมายด้วย ตัวอย่างเช่น แผนการสร้าง “แนวเขตเศรษฐกิจเส้นทางสายไหม” และ “เส้นทางสายไหมทางทะเลในศตวรรษที่ ๒๑” ประเทศจีนได้เปิดความร่วมมือกับประเทศ ตามรายการภายใต้กฎหมายภายในประเทศ ทั้งด้านการก่อสร้างพื้นฐาน การเงินระหว่างประเทศ เศรษฐกิจ และความปลอดภัยทางทะเล เป็นต้น

สำหรับอุปสรรคเชิงระบบที่กำจัดได้ยากของแนวคิดบริหารประเทศตามกฎหมาย

อุปสรรคข้อแรก คือ ความขัดแย้งในตัวเองของรัฐธรรมนูญ เช่น ข้อกำหนดของรัฐธรรมนูญให้สภาผู้แทนประชาชนอยู่ในสถานะที่มีอำนาจสูงสุดของประเทศ แต่ในคำนำของรัฐธรรมนูญกำหนดเรื่องสถานะความเป็นผู้นำของพรรคคอมมิวนิสต์ที่มีต่อประเทศว่า ประเทศจีนทั้งประเทศต้องอยู่ภายใต้การนำของพรรคคอมมิวนิสต์จีน (ซึ่งในความเป็นจริง คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจสูงสุด) เป็นต้น

อุปสรรคข้อที่สอง คือ ข้อสงสัยว่าใครมีอำนาจมากกว่ากันระหว่างพรรคคอมมิวนิสต์จีนหรือกฎหมาย ซึ่งในรัฐธรรมนูญของจีน มาตรา ๕ วรรคที่ ๕ กำหนดว่า “ห้ามหน่วยงานใดหรือบุคคลใดมีอำนาจพิเศษเกินกว่าที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายกำหนด” ทำให้ดูเหมือนกฎหมายมีอำนาจมากกว่าพรรคฯ แต่ในความเป็นจริงแล้วพรรคฯ มีอำนาจพิเศษในการกำหนดกฎหมาย โดยกฎหมายของจีนไม่มีความเป็นเอกเทศเพราะอยู่ภายใต้การนำของพรรคฯ เป็นต้น

อุปสรรคข้อที่สาม คือ เนื้อหาบางมาตราบางวรรคในรัฐธรรมนูญจีนไม่เคยได้ปฏิบัติจริงเลย เช่น มาตรา ๓๕ บัญญัติถึงพลเมืองจีนมีเสรีภาพในการวิพากษ์วิจารณ์ ตีพิมพ์ ชุมนุม รวมกลุ่ม เดินขบวนเรียกร้อง แต่ในทางปฏิบัติจริงสื่อมวลชนของจีนอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล เป็นต้น

อุปสรรคข้อที่สี่ คือ กลไกการตรวจสอบการบริหารประเทศตามกฎหมาย เช่น หากกลุ่มผู้บริหารหรือผู้นำสูงสุดของพรรคฯ ทำผิดกฎหมายเสียเอง จะจัดการอย่างไร แม้ว่าจะเน้นให้พรรคฯ เป็นผู้ตรวจสอบเองก็ตาม แต่ไม่ได้มีหลักประกันที่เพียงพอเท่ากับการที่ประชาชนเป็นผู้ตรวจสอบ เป็นต้น

๓. เครื่องมือที่ใช้ในการปกครองตามกฎหมาย

เครื่องมือที่สำคัญขั้นพื้นฐาน คือ การสร้างแบบแผนธรรมเนียมการปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง ซึ่ง นายสี จิ้นผิง ประธานาธิบดีของสาธารณรัฐประชาชนจีน ได้ประกาศนโยบายต่อต้านการฉ้อราษฎร์บังหลวง และปัญหาการใช้จ่ายที่ฟุ่มเฟือยในหมู่คนตำแหน่งสูง ๆ ทั้งหมด โดยให้ยึดถือกฎเหล็ก ๑๑ ข้อ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการการเมือง (โปลิตบูโร) ซึ่งเดิมคณะกรรมการกลางตรวจสอบวินัยของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน ได้กำหนดข้อบังคับเป็นบทบัญญัติ ๘ ประการ ซึ่งได้ขยายออกเป็นกฎเหล็ก ๑๑ ข้อ เพื่อใช้สำหรับเจ้าหน้าที่รัฐ นายทหารทุกระดับชั้น และภาคธุรกิจเอกชน โดยกฎเหล็กดังกล่าว ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์จีฬบหวทโลก

(ฉบับปรับปรุง)

ข้อหนึ่ง ห้ามขึ้นป้าย ปุพรมแดง หรือมอบช่อดอกไม้แก่คนในรัฐบาล
ข้าราชการ และนายทหารระดับสูง ไม่ว่าจเ็นโอกาสใด

ข้อสอง ห้ามใช้จ่ยเงินหลวงอย่างฟุ่มเฟือย โดยเฉพาะในระหว่างไปตรวจ
ราชการต้องไม่พักโรงแรมหรู

ข้อสาม ห้ามจัดเลี้ยงด้วยอาหารราคาแพง หรือสั่งอาหารจณล้นโต๊ะ แม้
จะปฏิบัติจนเป็นธรรมเนียมก็ตาม

ข้อสี่ ห้ามมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทุกงานเลี้ยง

ข้อห้า ห้ามคนในรัฐบาล เจ้าหน้าที่ของกรมการเมือง ข้าราชการ และ
นายทหารระดับสูงใช้สัญญาณไซเรน เพื่อขอทางสะดวกแก่ตน

ข้อหก ให้เจ้าหน้าที่ข้าราชการและนายทหารระดับสูงทุกคน อบรมสั่ง
สอนภรรยาและลูก ให้กระทำตนเป็นเยี่ยงอย่างในการรับใช้ราชการ ด้วยความ
ซื่อสัตย์สุจริต ห้ามรับสินบนทั้งหน้าบ้าน ในบ้านและหลังบ้าน ด้วยเหตุแห่งหน้าที่
ของตนเป็นอันขาด

ข้อเจ็ด ทุกคนที่กินเงินเดือนหลวง ต้องใช้ชุดที่ราชการตัดให้

ข้อแปด ห้ามเจ้าหน้าที่ ข้าราชการ และนายทหารระดับสูง เดินทางไป
ต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต

สำหรับ ๓ ข้อสุดท้ายต่อไปนี้ ใช้กับชนชั้นสูงในศูนย์กลางอำนาจ ได้แก่

ข้อเก้า ให้เวลาหาหลักฐานพิสูจน์ว่ารถหรูราคาแพงกับนาฬิกาแบรนด์ดัง
ที่ใช้อยู่ ว่าได้มาจากไหนและเพราะเหตุใด

ข้อสิบ บัญชีเงินฝากในต่างประเทศให้เอากลับมาฝากในประเทศ

ข้อสิบเอ็ด บุตรหลานที่เรียนอยู่ต่างประเทศ ต้องกลับมาเรียนในประเทศ
ให้หมด

นอกจากนี้ เครื่องมือที่สำคัญลำดับต่อมา คือ การใช้มาตรการส่งเสริมให้ประชาชนเกิดความตระหนักในเรื่องกฎหมาย เพื่อรักษาสิทธิประโยชน์ของตน และการผลักดันการปกครองประเทศตามกฎหมายอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะกลไกในการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เช่น การปฏิรูประบบตุลาการ เป็นต้น

กลไกการตัดสินใจด้านความมั่นคงของจีน

ในการประชุมเต็มคณะครั้งที่ ๓ ของคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนชุดที่ ๑๘ ซึ่งจัดขึ้นที่กรุงปักกิ่ง ระหว่างวันที่ ๙ - ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๖ ที่ประชุมได้ผ่าน “มติคณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีนว่าด้วยประเด็นสำคัญยิ่งหลายประการเพื่อการปฏิรูปอย่างรอบด้านและลุ่มลึก” โดยที่ประชุมเห็นว่า เป้าหมายโดยรวมของการปฏิรูปทุกด้านในระดับลึกคือ พัฒนาและปรับปรุงระบอบสังคมนิยมที่มีเอกลักษณ์ของจีนให้มีความสมบูรณ์แบบ ผลักดันให้บรรลุความทันสมัยแห่งระบอบการปกครองประเทศและความสามารถในการบริหารประเทศ มติดังกล่าวนี้นำไปสู่การจัดตั้งองค์กรเพิ่มขึ้นอีก ๓ องค์กร เพื่อให้คณะกรรมการกรมการเมืองถาวร สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ได้แก่

๑. คณะกรรมาธิการกลางความมั่นคงแห่งรัฐ (The Central State Security Commission) มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบายความมั่นคงแห่งรัฐโดยทั่วไป รวมทั้งการตัดสินใจและการประสานงานระหว่างรัฐมนตรีต่าง ๆ โดยเฉพาะการเผชิญหน้ากับภัยคุกคามทั้งในรูปแบบดั้งเดิมเพื่อการปกป้องอำนาจอธิปไตย บูรณภาพแห่งดินแดน และต่อสู้กับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่จากการก่อการร้าย ตลอดจนการพัฒนาเพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ และการเสริมสร้างความมั่นคงทางด้านการเมือง โดยมี นายสี จิ้นผิง เป็นประธานฯ และมีนายหลี่ เค่อเฉียง กับ นายจาง เต๋อเจียง เป็นรองประธานฯ

๒. คณะผู้นำกลางเพื่อการปฏิรูปโดยรวม (The Central Leading Group for Overall Reform) มีบทบาทหน้าที่ในการขับเคลื่อนสำนักงานกลาง และปฏิรูประบบงานที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๖ ระบบ ได้แก่ ระบบเศรษฐกิจและ

สิ่งแวดล้อม ระบบกฎหมายและประชาธิปไตย ระบบวัฒนธรรม ระบบสังคม ระบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของพรรคฯ และระบบการตรวจสอบวินัยพรรคฯ โดยมี นายสี จิ้นผิง เป็นประธานฯ นายหลี่ เค่อเฉียง, นายหลิว หยุนชาน และนายจาง เกาลี่ เป็นรองประธานฯ

๓. คณะผู้นำกลางความมั่นคงด้านข้อมูลข่าวสารและอินเทอร์เน็ต (The Central Leading Group on Internet Security and Information) มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบายยุทธศาสตร์แห่งชาติเพื่อการพัฒนาข้อมูลข่าวสารและการป้องกันภัยคุกคามต่อความมั่นคงทางอินเทอร์เน็ต โดยมี นายสี จิ้นผิง เป็นประธานฯ นายหลี่ เค่อเฉียง และนายหลิว หยุนชาน เป็นรองประธานฯ

การจัดตั้งองค์กรดังกล่าว จะทำให้เกิดการบูรณาการแผนงานเพื่อรองรับต่อความมั่นคงทั้งที่เป็นปัจจัยจากภายในและปัจจัยจากภายนอกประเทศได้อย่างสมดุล ด้วยการเพิ่มความเข้มแข็งของกระบวนการกำกับดูแลนโยบายความมั่นคงและปรับปรุงกลไกการตัดสินใจด้านความมั่นคงของจีนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะการจัดตั้งคณะกรรมการความมั่นคงแห่งรัฐ (State Security Committee: SSC) ซึ่งมีลักษณะกลไกคล้ายกับสภาความมั่นคงแห่งชาติของสหรัฐฯ (National Security Council: NSC) ทั้งนี้เพราะกลไกการตัดสินใจด้านความมั่นคงแบบเดิมที่มีคณะผู้นำกลุ่มเล็กที่ดูแลงานด้านความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Leading Small Group: NSLSG) ยังมุ่งเน้นความมั่นคงจากปัจจัยภายนอกเป็นหลักและยังไม่สามารถบูรณาการให้สอดคล้องกับความมั่นคงภายในประเทศ รวมทั้งยังขาดประสิทธิภาพในการประสานงานกับคณะผู้นำกลุ่มเล็กที่ดูแลงานด้านการต่างประเทศ (Foreign Affairs Leading Small Group: FALSOG) อันหมายถึงการเสริมสร้างมิติของการทำงานร่วมกันระหว่างองค์กรฝ่ายทหารที่มีคณะกรรมการทหารกลางกำกับดูแล ให้ประสานสอดคล้องกับองค์กรฝ่ายพลเรือนที่มีคณะกรรมการธิการด้านกฎหมายและการเมืองของพรรคคอมมิวนิสต์จีนกำกับดูแลเพื่อบูรณาการกิจการด้านการต่างประเทศและความมั่นคงจากปัจจัยภายนอกให้ประสานสอดคล้องกับกิจการด้านความมั่นคงภายในประเทศมากยิ่งขึ้น (Sung, W.T., 2013, p.1)

ขณะที่นักวิชาการด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศของจีนชื่อ จาง หยุนหลิง (Zhang Yunling) และ ถาง ซื่อผิง (Tang Shiping) ได้วิเคราะห์บทบาทของจีนในการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะสภาวะแวดล้อมด้านความมั่นคงที่สำคัญในระดับภูมิภาค หลังจากเหตุการณ์วิกฤติทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในเอเชียปี พ.ศ.๒๕๔๐ ที่เริ่มต้นจากค่าเงินบาทของไทยและลุกลามไปยังประเทศต่าง ๆ ในเอเชียได้ทำให้กลุ่มประเทศในอาเซียนเห็นความจำเป็นที่ต้องร่วมมือกับประเทศจีน ญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ เพื่อแก้ไขปัญหาและฟื้นฟูเศรษฐกิจในภูมิภาคร่วมกัน โดยเฉพาะจีนได้แสดงบทบาทที่สำคัญโดยการแสดงความเป็นผู้นำ ในฐานะประเทศใหญ่ที่ต้องมีการผูกพันในการแก้ไขปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจ ด้วยการรักษาระดับค่าเงินหยวนของจีนไว้เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบที่จะเป็นการซ้ำเติม ต่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจในภูมิภาค ซึ่งทำให้จีนได้รับการยอมรับต่อบทบาทการสร้างสถานะของการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับประเทศต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทางด้านยุทธศาสตร์ของจีน สรุปได้ดังนี้ (Yunling, Z. and Shiping, T., 2005, pp. 48-68)

๑. จีนมุ่งคืนสู่ความยิ่งใหญ่ดังในอดีตด้วยการเป็นมหาอำนาจจากขนาดของประเทศ จำนวนประชากรและความเจริญมั่งคั่งทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน แต่จีนระลึกอยู่เสมอว่าสหรัฐฯ เป็นอภิมหาอำนาจที่จีนต้องมีความร่วมมือในด้านต่าง ๆ นอกจากนี้ จีนจะเพิ่มความแข็งแกร่งของประเทศรวมทั้งความเข้มแข็งทางการทหารเพื่อรักษาสถานภาพทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก

๒. จีนต้องการดำรงความมีเสถียรภาพอันเป็นผลจากนโยบายที่ทันสมัยในยุคของ เต็ง เสี่ยวผิง และรักษาสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศให้มีความสงบเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ โดยการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับสหรัฐฯ และประเทศเพื่อนบ้านของจีน

๓. จีนเน้นการเป็นประเทศใหญ่ที่มีความรับผิดชอบและควบคุมพฤติกรรมของตนเองที่จะไม่มุ่งแสวงหาการเป็นผู้นำในกิจการระหว่างประเทศทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลกโดยดำเนินกิจกรรมผ่านองค์กร สถาบันและกลไกต่าง ๆ แบบพหุภาคี (Multilateral Institutions) เพื่อสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจรวม

ทั้งร่วมปรึกษาหารือระหว่างประเทศเพื่อสร้างความไว้วางใจ (Confidence Building Measures: CBMS) ในการบริหารจัดการด้านความมั่นคงบนพื้นฐานของแนวคิดความมั่นคงใหม่ (New Security Concept) ที่ก่อให้เกิดความเชื่อมั่น การเห็นประโยชน์ร่วมกัน มีความเสมอภาคกันและมีความร่วมมือกัน

๔. จีนเน้นการดำเนินการพัฒนาประเทศบนพื้นฐานของความมั่นคงและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมของโลก โดยดำเนินนโยบายอย่างอิสระและไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด รวมทั้งยึดถือกรอบปฏิบัติของสหประชาชาติ และจะต่อต้านการแทรกแซงกิจการระหว่างประเทศ

ซึ่งมีข้อน่าสังเกตที่ชัดเจนว่าผู้นำจีนในปัจจุบันยังคงยึดแนวทางการดำเนินนโยบายของอดีตผู้นำ เต็ง เสี่ยวผิง ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน โดยเฉพาะคำปราศรัยของเต็ง เสี่ยวผิง ครั้งสำคัญสองครั้งคือ ในวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ค.ศ.๑๙๘๔ (พ.ศ.๒๕๒๗) ในหัวข้อ “วิถีทางใหม่ในการสร้างความมั่นคงแก่โลก” (A New Approach Toward Stabilizing the World Situation) ที่เน้นการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในโลกโดยสันติวิธี และคำปราศรัยในวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ค.ศ.๑๙๘๔ (พ.ศ.๒๕๒๗) ในหัวข้อ “การรักษาสันติภาพของโลกและการสร้างหลักประกันในการพัฒนาภายในประเทศ” (Safeguard World Peace and Ensure Domestic Development) มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า จีนยังคงดำเนินนโยบายต่อต้านลัทธิความเป็นเจ้าเพื่อรักษาสันติภาพของโลก จีนจะเป็นส่วนหนึ่งของประเทศโลกที่สามเสมอ เนื่องจากจีนยังมีความยากจน และแม้จะร่ำรวยขึ้นก็จะไม่แสวงหาความเป็นเจ้า จีนสนับสนุนการเจรจาปัญหาเศรษฐกิจระหว่างประเทศ จีนจะดำเนินนโยบายต่างประเทศอย่างอิสระและไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอย่างแท้จริง และนโยบายต่างประเทศของจีนมุ่งแสวงหาสันติภาพของโลก เพื่อทุ่มเทการพัฒนาประเทศให้มีความทันสมัย (เฉียน ฉีเซิน, ๒๕๔๔, หน้า ๒๓๒ - ๒๓๕)

แนวทางการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่อสถานการณ์ด้านความมั่นคงดังกล่าว ได้สะท้อนถึงทิศทางการดำเนินนโยบายต่างประเทศของจีน โดยผ่านกลไกการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ ประกอบด้วยกลไกสามมิติ (Huafei, Q., 2013, pp. 50-63) อันได้แก่ มิติแรกเกี่ยวกับโครงสร้างขององค์กร มิติที่สองเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ และมิติที่สามเกี่ยวกับแนวทางในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งจะเห็นถึงความเชื่อมโยงของกลไกดังกล่าว ดังนี้ (Shambaugh, D., 2013, pp. 61-72 ; Sun, Y., 2013, pp. 2-17)

มิติแรก เกี่ยวกับโครงสร้างขององค์กรที่ครอบคลุมระบบงานความมั่นคงแห่งชาติ ระบบงานด้านการข่าว และระบบงานด้านการทหาร โดยมีคณะกรรมการประจำกรมการเมือง (Politburo Standing Committee: PBSC) ควบคุมหน่วยงานระดับสูงของพรรคคอมมิวนิสต์จีนและหน่วยงานองค์กรของรัฐบาลจีนที่กำกับดูแลกลไกการดำเนินนโยบายการต่างประเทศร่วมกัน ได้แก่ เลขาธิการพรรคฯ คณะกรรมการเมือง คณะกรรมการกลาง คณะกรรมาธิการทหารกลางของพรรคฯ คณะกรรมาธิการทหารกลางของรัฐสภาประชาชนแห่งชาติ และคณะรัฐบาลที่นำโดยนายกรัฐมนตรีและประธานาธิบดี ซึ่งจะดูแลงานนโยบายหลัก ด้านการต่างประเทศและกิจการภายในประเทศควบคู่กันไป โดยมีสำนักงานประสานงานของรัฐบาลจีนทำหน้าที่อำนวยความสะดวกประสานงานเพื่อรายงานให้เลขาธิการพรรคและคณะรัฐบาล ซึ่งจะร่วมกันรับผิดชอบต่อการตัดสินใจในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีคณะฝ่ายอำนวยการที่อยู่ในกระทรวงการต่างประเทศจำนวนประมาณ ๒๐ คน มีหน้าที่ปฏิบัติงานสนับสนุนต่อคณะผู้นำกลุ่มเล็กที่ดูแลงานด้านการต่างประเทศ (Foreign Affairs Leading Small Group: FALSOG) เพื่อประสานการปฏิบัติกับกระทรวงเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงการคลัง กระทรวงกลาโหม ธนาคารแห่งชาติ และคณะกรรมการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่การทูตของหน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าวไปประจำอยู่ในต่างประเทศ ตลอดจนมีสถาบันหรือองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นคลังสมองให้กับหน่วยงานในข้างต้น เช่น สถาบันศึกษายุทธศาสตร์ระหว่างประเทศของจีน (China Institute for International Strategic Studies: CISS) สถาบันความสัมพันธ์ระหว่าง

ประเทศร่วมสมัยของจีน (China Institutes for Contemporary International Relations: CICIR) และสถาบันวิจัยทางสังคมศาสตร์ของจีน (Chinese Academy of Social Sciences: CASS) ทำหน้าที่ศึกษาวิจัยและเสนอแนะนโยบายด้านการต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานด้านความมั่นคงและการทหาร เป็นต้น

มิติที่สองเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจ ซึ่งโดยปกติทั่วไป FALSG หรือคณะผู้นำกลุ่มเล็กที่ดูแลงานด้านการต่างประเทศ จะระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องด้านการต่างประเทศที่ได้กล่าวถึงไปในมิติแรกแล้วนั้น โดยประสานงานอย่างใกล้ชิดกับคณะผู้นำกลุ่มเล็กที่ดูแลงานด้านความมั่นคงแห่งชาติ (National Security Leading Small Group: NSLSG) เพื่อเสนอข้อมูลข่าวสารและการวิเคราะห์สถานการณ์ด้านความมั่นคง รวมทั้งข้อแนะนำในการกำหนดนโยบายความมั่นคง เป็นแนวทางให้เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์จีน (ซึ่งดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีและประธานคณะกรรมการทหารกลางด้วย) เป็นผู้ตัดสินใจในการดำเนินนโยบายต่างประเทศ

NSLSG จะประกอบด้วยผู้แทนหน่วยงานระดับคณะกรรมการแห่งรัฐ ๘ หน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงความมั่นคงสาธารณะ กระทรวงความมั่นคงแห่งรัฐ กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานดูแลกิจการไต้หวัน สำนักงานดูแลกิจการฮ่องกงและมาเก๊า สำนักงานดูแลกิจการชาวจีนโพ้นทะเล และสำนักงานข่าวกรอง รวมทั้งผู้แทนจากหน่วยงานฝ่ายโฆษณาชวนเชื่อ ตลอดจนหน่วยงานฝ่ายการต่างประเทศ และผู้แทนฝ่ายทหารจากกระทรวงกลาโหมและกรมเสนาธิการทหารใหญ่

มิติที่สามเกี่ยวกับแนวทางในการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ FALSG หรือกลุ่มผู้ดูแลแผนงานและนโยบายต่างประเทศจะกำกับดูแลทิศทางการดำเนินนโยบายการต่างประเทศโดยการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งจะมีการพบปะหารือและประสานการปฏิบัติกันเป็นประจำในทุกสัปดาห์ โดยเฉพาะกับ NSLSG และมีหน่วยงานด้านข่าวสารให้การสนับสนุน เช่น สำนักข่าวซินหัว (Xinhua News) เป็นต้น

กลไกความเชื่อมโยงทั้งสามมิติที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

สรุปข้อมูลจาก Sun, Yun, (2013). *Chinese National Security Decision-making : Process and Challenges*. Washington D.C. : The Brookings Institution. <http://brookings.edu>
 สรุปโดย พันเอกกร ใสศรีศรี คัดลอกมา โดยทหารปฏิบัติกร ประจักษ์บัณฑิตการป้องกันประเทศ ผู้ประสานงานด้านจีนของสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ

ภาพแสดงกลไกการตัดสินใจด้านความมั่นคงแห่งชาติของจีน

จากที่กล่าวไปในข้างต้นนั้น มิติทั้งสามถือเป็นกลไกสำคัญที่จีนใช้ดำเนินการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ ผ่านการขับเคลื่อนแนวคิดทางยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะแนวคิดการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์

หน่วยงานคลังสมองของจีนที่สำคัญ

๑. มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ (National Defense University: NDU) เป็นสถาบันการศึกษาในระดับสูงของกองทัพจีน และขึ้นการบังคับบัญชาโดยตรงต่อคณะกรรมการบริหารทหารกลาง (Central Military Commission: CMC) ซึ่งมีประธานาธิบดี สี จิ้นผิง (เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์จีน) เป็นประธาน โดยมี

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

พลเอก ฉาง วานเฉียน รัฐมนตรีกลาโหม เป็นกรรมการ มีหน้าที่ควบคุมบังคับบัญชาและกำกับดูแลนโยบายด้านกิจการทหารทั้งปวง มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ ถือกำเนิดมาจากหน่วยการศึกษาของกองทัพแดง (Red Army) ซึ่งก่อตั้งโดยประธานเหมา เจ๋อตง เมื่อปี พ.ศ.๒๔๗๐ โดยมีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้สามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของโลก รวมทั้งความท้าทายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและความทันสมัยในการป้องกันประเทศ ด้วยการมุ่งสร้างความสามารถพิเศษสำหรับนายทหารระดับสูงและการสร้างนวัตกรรมเกี่ยวกับทฤษฎีทางการทหาร รวมทั้งการให้คำปรึกษาแก่คณะกรรมการกลางและกองบัญชาการทั่วไปในการตัดสินใจการจัดการศึกษาและการวิจัยด้านการป้องกันประเทศรวมถึงการสร้าง ความเข้าใจตลอดจนความร่วมมือกับกองทัพของประเทศต่าง ๆ ซึ่งมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ มีนักวิชาการระดับศาสตราจารย์ จำนวน ๑๓๐ คน ระดับรองศาสตราจารย์อีกกว่า ๓๐๐ คน

๒. สถาบันวิทยาการทหาร กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน (Academy of Military Science, People's Liberation Army: AMS, PLA) เป็นหน่วยงาน คลังสมองให้กับคณะกรรมการกลาง (Central Military Commission: CMC ซึ่งมีประธานาธิบดี/เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์จีนเป็นประธานฯ) มีหน้าที่ในการวิจัยค้นคว้าเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และหลักนิยมทางการทหาร และจัดทำสรุป ขวาทเพื่อนำเสนอแนวทางในพัฒนาการวิจัยและการพัฒนากองทัพ โดยมีนักวิจัย อัตราทหารประจำสถาบันประมาณ ๓๐๐ นาย

๓. สถาบันศึกษายุทธศาสตร์ระหว่างประเทศ (The China Institute for International Strategic Studies: CISS) เป็นองค์กรอิสระด้านวิชาการ (Non-Government Academic Organization) ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาลและกองทัพเงินตลอดจนสถาบันอื่น ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีหน้าที่ในการศึกษาวิจัยระดับนานาชาติ เกี่ยวกับสถานการณ์ทางด้านยุทธศาสตร์และความมั่นคงของโลก การเมือง และเศรษฐกิจระดับโลกและภูมิภาค รวมทั้งเรื่องอื่น ๆ ที่สำคัญ ในภูมิภาค ผลงานวิจัยจะนำเสนอต่อรัฐบาลและกองทัพ ตลอดจนองค์กรอื่น ๆ นอกจากนี้ ยังทำหน้าที่เป็นคลังสมองให้กับรัฐบาลและกองทัพทางด้านการความมั่นคง

แห่งชาติ การเมือง เศรษฐกิจ และความมั่นคงระหว่างประเทศ ตลอดจนการรักษา สันติภาพและความสงบสุขของโลก CISS มีนักวิจัยประมาณ ๑๐๐ คนเศษ ปฏิบัติ งานอยู่ ณ สถาบันทั้งเต็มเวลาและนอกเวลาราชการเป็นผู้ที่มีความรู้และ ประสบการณ์สูงประกอบด้วย นายทหารชั้นนายพลที่เกษียณอายุราชการ อดีต เอกอัครราชทูต อดีตผู้ช่วยทูตทหาร ผู้เชี่ยวชาญอาวุโส ตลอดจนนักวิชาการรุ่นใหม่ และระดับกลางที่ปฏิบัติงานอยู่ในสาขาการเมือง เศรษฐกิจ การทหาร การทูต วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือสาขาอื่น ๆ ที่สำคัญ โดยจะผลิตผลงานวิจัยที่มี คุณค่าให้กับสถาบันและจะนำไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบายและการตกลง ใจของรัฐบาลและกองทัพ

๔. สถาบันความสัมพันธ์ระหว่างประเทศร่วมสมัย (China Institute of Contemporary International Relations: CICIR) เป็นองค์กรอิสระที่ได้รับ การสนับสนุนงบประมาณส่วนหนึ่งจากรัฐบาลจีน มีหน้าที่ศึกษาวิจัยในระดับ นานาชาติเกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง การเมือง และเศรษฐกิจ ทั้งในระดับ ประเทศและภูมิภาคต่าง ๆ ของโลก ผลงานวิจัยของสถาบันฯ จะนำเสนอต่อรัฐบาล ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งตีพิมพ์เป็นวารสารทางวิชาการ ทั้งนี้ สถาบันฯ จะทำ หน้าที่เป็นคลังสมองให้แก่ภาครัฐในเรื่องของแหล่งข้อมูลและการวิเคราะห์ทางด้าน ยุทธศาสตร์และความมั่นคง นักวิจัยส่วนมากเป็นคนรุ่นใหม่และเป็นผู้ที่เคยได้รับทุน การศึกษาจากรัฐบาลเป็นส่วนใหญ่โดยมีนักวิจัยทำงานวิจัยแบบเต็มเวลากว่า ๔๐๐ คน

ผลผลิตจากหน่วยงานด้านคลังสมองของจีน

แนวคิดทางยุทธศาสตร์ของจีนที่ปรากฏในสมุดปกขาวด้านการป้องกัน ประเทศถือเป็นผลผลิตส่วนหนึ่งจากหน่วยงานด้านคลังสมองของจีน โดยเฉพาะ หน่วยงานคลังสมองในกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน เช่น สถาบันวิทยาการทหาร ซึ่งมีภารกิจในการจัดทำหลักนิยมทางการทหารและสมุดปกขาวด้านการป้องกัน ประเทศโดยตรงดังที่กล่าวมาแล้วในข้างต้น นอกจากนี้ ยังมีมหาวิทยาลัยป้องกันประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานในระดับเดียวกันที่ต้องให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะแก่คณะ กรรมการทหารกลางของพรรคคอมมิวนิสต์เพื่อกำหนดนโยบายการทหารของประเทศ

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๘ รัฐบาลจีนได้ประกาศสมุดปกขาวว่าด้วยการป้องกันประเทศ (Defense White Paper) ภายใต้ชื่อ “ยุทธศาสตร์การทหารของจีน” โดยย้ำว่า กองทัพจีนดำเนินยุทธศาสตร์การทหารที่เน้นการป้องกันประเทศเป็นหลัก โดยเร่งส่งเสริมความทันสมัยด้านการป้องกันประเทศและพัฒนาองค์การทหาร เพื่อรักษาอธิปไตย ความมั่นคงและผลประโยชน์แห่งชาติของจีน

พันเอกอวูโส หยาง อวี๋จุน โฆษกกระทรวงกลาโหมจีนกล่าวว่า สมุดปกขาว “ยุทธศาสตร์การทหารของจีน” เน้นชี้แจงแนวทางการพัฒนายุทธศาสตร์การทหารจีนในปัจจุบันและช่วงเวลาหนึ่งในอนาคต เป็นสมุดปกขาวที่มองการณ์ไกล โดยเฉพาะมีส่วนหนึ่งบรรยายอย่างละเอียดเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศอย่างแข็งขันของจีน ตลอดจนแนวคิดการยืนหยัดและพัฒนายุทธศาสตร์นี้ พันเอกอวูโส จาง อวี๋กั๋ว จากฝ่ายยุทธการ กรมเสนาธิการทหารใหญ่ กองทัพลดปล่อยประชาชนจีน ระบุว่าจีนกำลังเผชิญกับสถานการณ์ความมั่นคงที่แปรปรวนและสลับซับซ้อน จำเป็นต้องพัฒนายุทธศาสตร์ใหม่ นอกจากนี้ สมุดปกขาวฉบับนี้ยังมีเนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาและปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ของกองทัพบกกองทัพเรือ และกองทัพอากาศ โดยกองทัพบกจะเพิ่มศักยภาพการสู้รบในทุกด้านให้สูงขึ้น กองทัพเรือจะขยายขอบเขตการป้องกันประเทศสู่ทะเลไกล ส่วนกองทัพอากาศจะเพิ่มศักยภาพการรุกให้สูงขึ้น

ทั้งนี้ รัฐบาลจีนประกาศสมุดปกขาวว่าด้วยการป้องกันประเทศฉบับแรกเมื่อปี ค.ศ.๑๙๙๕ (พ.ศ.๒๕๓๘) ฉบับนี้ถือเป็นฉบับที่ ๑๐ สมุดปกขาวฉบับเล่มนี้ มีทั้งหมด ๙,๐๐๐ คำ ประกอบด้วยคำนำ สถานการณ์ด้านความมั่นคงของประเทศ การกิจและหน้าที่ทางยุทธศาสตร์ของกองทหาร ยุทธศาสตร์ป้องกันประเทศ การพัฒนากองทัพ การเตรียมต่อสู้และความร่วมมือด้านความมั่นคงทางทหาร และนับเป็นครั้งแรกที่ได้มีการชี้แจงยุทธศาสตร์ทหารของจีนในสมุดปกขาว

ความเป็นมาของสมุดปกขาวด้านการป้องกัน ประเทศของจีน

วัตถุประสงค์ในการจัดทำสมุดปกขาวด้านการป้องกันประเทศของจีน (เอกสารด้านการป้องกันประเทศ) คือเพื่อแสดงเจตนารมณ์ที่โปร่งใสในการดำเนินนโยบายป้องกันประเทศและการต่างประเทศ รวมทั้งแนวทางในการพัฒนากองทัพที่จะนำไปสู่การสร้างควมไว้วางใจระหว่างประเทศ โดยปกติจะจัดทำขึ้นทุกๆ ๒ ปี ซึ่งสมุดปกขาวด้านการป้องกันประเทศของจีน ได้จัดพิมพ์เผยแพร่มาแล้วรวม ๑๐ ฉบับดังนี้

๑. ฉบับปี ค.ศ.๑๙๙๕ (พ.ศ.๒๕๓๘)
๒. ฉบับปี ค.ศ.๑๙๙๘ (พ.ศ.๒๕๔๑)
๓. ฉบับปี ค.ศ.๒๐๐๐ (พ.ศ.๒๕๔๓)
๔. ฉบับปี ค.ศ.๒๐๐๒ (พ.ศ.๒๕๔๕)
๕. ฉบับปี ค.ศ.๒๐๐๔ (พ.ศ.๒๕๔๗)
๖. ฉบับปี ค.ศ.๒๐๐๖ (พ.ศ.๒๕๔๙)
๗. ฉบับปี ค.ศ.๒๐๐๘ (พ.ศ.๒๕๕๑)
๘. ฉบับปี ค.ศ.๒๐๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๓)
๙. ฉบับปี ค.ศ.๒๐๑๒ (พ.ศ.๒๕๕๕)
๑๐. ฉบับปี ค.ศ.๒๐๑๕ (พ.ศ.๒๕๕๘)

สมุดปกขาวด้านการป้องกันประเทศของจีน ปี พ.ศ.๒๕๖๘

นับเป็นสมุดปกขาวด้านการป้องกันฉบับแรกของจีน ซึ่งจัดพิมพ์ในโอกาสที่ครบรอบ ๕๐ ปีในการทำสงครามโลกเพื่อต่อต้านลัทธิฟาสซิสต์และฝ่ายอักษะ ผู้รุกรานต่อสันติภาพของโลก ซึ่งกระทบต่อความมั่นคงของจีน โดยเฉพาะการรุกรานของญี่ปุ่นต่อแผ่นดินจีน ดังนั้น สมุดปกขาวของจีนฉบับนี้ จึงเน้นการมีส่วนร่วมของประชาคมระหว่างประเทศที่ต้องสร้างความไว้วางใจกันและร่วมมือกันต่อต้าน

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

แนวคิดที่แสวงหาอำนาจเพื่อครองความเป็นเจ้า (hegemony) ที่เป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพ เสถียรภาพและการพัฒนาประเทศของทุกประเทศ โดยการแสดงเจตนารมณ์ในการป้องกันประเทศอย่างเปิดเผยทั้งในด้านแนวคิดในทางยุทธศาสตร์และการใช้งบประมาณตลอดจนอาวุธยุทธโปกรณ์เพื่อการป้องกันประเทศ อันจะนำไปสู่การสร้างควมไว้วางใจของประชาคมระหว่างประเทศ ประกอบด้วยเนื้อหาสาระสำคัญ ๕ ส่วน ได้แก่

ส่วนแรก แนวทางในการเสริมสร้างสันติภาพและการพัฒนาประเทศของจีน

ส่วนที่สอง แนวทางในการปรับลดกำลังทหารของจีน

ส่วนที่สาม การลดค่าใช้จ่ายทางทหารของจีน

ส่วนที่สี่ การใช้เทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมทางทหารเพื่อการพัฒนาประเทศของจีน

ส่วนที่ห้า การควบคุมและป้องกันการแพร่กระจายของอาวุธยุทธโปกรณ์ทางทหารของจีน

ส่วนที่หก การป้องกันการขัดแย้งกันและควบคุมการใช้อาวุธยุทธโปกรณ์ทางทหารระหว่างประเทศ

สรุปทศวรรษด้านการป้องกันประเทศของจีน

ปี พ.ศ.๒๕๔๑

เน้นถึงสถานการณ์ความมั่นคงระหว่างประเทศภายหลังจากการสิ้นสุดยุคสงครามเย็น ซึ่งเป็นผลมาจากการล่มสลายของสหภาพโซเวียต ทำให้ความขัดแย้งด้วยวิธีการเมืองที่นำไปสู่การเผชิญหน้าทางการทหารมีแนวโน้มลดลง ทำให้ประเทศต่าง ๆ มุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจเป็นหลัก โดยเฉพาะมีการรวมกลุ่มในภูมิภาคต่าง ๆ และมีข้อตกลงทางด้านเขตการค้าเสรีมากขึ้น แต่ภัยคุกคามต่อการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะภัยคุกคามในรูปแบบใหม่จากรากเหง้าทางประวัติศาสตร์ ชาติพันธุ์และวัฒนธรรมประเพณี ทำให้เป็นอุปสรรคต่อสันติภาพ เสถียรภาพและการพัฒนาประเทศ ดังนั้น ในสรุปทศวรรษด้านการป้องกันประเทศ

ของจีนฉบับนี้ จึงมุ่งเน้นในการกำหนดยุทธศาสตร์และการดำเนินนโยบายความมั่นคงให้มีความชัดเจน เพื่อตอกย้ำว่า จีนไม่ใช่ภัยคุกคามต่อสันติภาพและเสถียรภาพของโลกและภูมิภาค โดยกล่าวถึงเนื้อหาสาระที่เป็นประเด็นสำคัญใน ๕ ส่วน ได้แก่

ส่วนที่หนึ่ง กล่าวถึงสถานการณ์ความมั่นคงระหว่างประเทศ

ส่วนที่สอง กล่าวถึงนโยบายการป้องกันประเทศว่า จีนจะใช้กำลังทหารเพื่อการป้องกันอำนาจอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของจีน โดยจะไม่ใช้กำลังทหารรุกรานประเทศอื่น

ส่วนที่สาม กล่าวถึงโครงสร้างการบริหารจัดการในการป้องกันประเทศ

ส่วนที่สี่ กล่าวถึงความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ

ส่วนที่ห้า กล่าวถึงการควบคุมและการป้องกันการแพร่กระจายของอาวุธร้ายแรงและอาวุธขนาดเล็ก

สรุปทศวรรษด้านการป้องกันประเทศของจีน

ปี พ.ศ.๒๕๕๓

เน้นถึงสถานการณ์ความมั่นคงระหว่างประเทศ โดยเฉพาะภัยคุกคามในรูปแบบใหม่จากการก่อการร้าย และอาชญากรรมข้ามชาติ อันเป็นผลมาจากความก้าวหน้าในการพัฒนาเทคโนโลยี ทำให้โลกเสมือนไร้พรมแดน ดังนั้น ในสรุปทศวรรษด้านการป้องกันประเทศของจีนฉบับนี้ จึงมุ่งเน้นในการกำหนดยุทธศาสตร์และการดำเนินนโยบายความมั่นคงให้มีความชัดเจน เพื่อตอกย้ำว่า จีนไม่ใช่ภัยคุกคามต่อสันติภาพและเสถียรภาพของโลกและภูมิภาค โดยกล่าวถึงเนื้อหาสาระที่เป็นประเด็นสำคัญใน ๕ ส่วน โดยมีประเด็นทั้งห้าส่วนเหมือนกับสรุปทศวรรษด้านการป้องกันประเทศฉบับปี พ.ศ.๒๕๔๑ แต่เน้นในเรื่องของการแสดงรายละเอียดของโครงสร้างกองทัพ และอาวุธยุทโธปกรณ์ที่เพิ่มมากขึ้น ตลอดจนกิจกรรมความร่วมมือทางทหารระหว่างกองทัพจีนกับกองทัพมิตรประเทศ

สมุดปกขาวด้านการป้องกันประเทศของจีน

ปี พ.ศ.๒๕๔๕

สมุดปกขาวด้านการป้องกันประเทศของจีนฉบับนี้ จึงมุ่งเน้นในการกำหนดยุทธศาสตร์และการดำเนินนโยบายความมั่นคงให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และยังคงตอกย้ำว่า จีนไม่ใช่อภัยคุกคามต่อสันติภาพและเสถียรภาพของโลกและภูมิภาค โดยกล่าวถึงเนื้อหาสาระที่เป็นประเด็นสำคัญใน ๕ ส่วน เหมือนกับสมุดปกขาวด้านการป้องกันประเทศฉบับปี พ.ศ.๒๕๔๓ แต่เน้นในเรื่องของการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกองทัพเพื่อเผชิญกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น โดยเน้นถึงการมีกองกำลังเคลื่อนที่เร็วที่มีขีดความสามารถในการปฏิบัติการทำการรบได้ในทุกมิติ และการเตรียมความพร้อมในด้านการส่งกำลังบำรุง

สมุดปกขาวด้านการป้องกันประเทศของจีน

ปี พ.ศ.๒๕๔๗

สมุดปกขาวด้านการป้องกันประเทศของจีนฉบับนี้ มุ่งเน้นการเสริมสร้างขีดความสามารถกองทัพให้รองรับกับภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยเน้นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันประเทศ รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมทหารเพื่อการป้องกันประเทศและการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะความร่วมมือในการต่อสู้กับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ เป็นต้น โดยได้แบ่งออกเป็นบท ๙ บท ดังนี้

บทที่ ๑ การวิเคราะห์สถานการณ์ความมั่นคงระหว่างประเทศ

บทที่ ๒ นโยบายการป้องกันประเทศ

บทที่ ๓ การปรับตัวของจีนให้สอดคล้องกับการปฏิวัติกิจการทางทหาร
(Revolution in Military Affairs)

บทที่ ๔ การประเมินด้านยุทธศาสตร์และค่าใช้จ่ายในการป้องกันประเทศ

บทที่ ๕ ระบบสวัสดิการทางทหาร

บทที่ ๖ การเสริมสร้างกำลังกองหนุนเพื่อการป้องกันประเทศ

บทที่ ๗ การพัฒนาเทคโนโลยีอุตสาหกรรมทางทหารเพื่อการป้องกันประเทศ

บทที่ ๘ ความสัมพันธ์ระหว่างกองทัพกับประชาชน

บทที่ ๙ ความร่วมมือด้านความมั่นคงระหว่างประเทศ

สรุปทศวรรษด้านการป้องกันประเทศของจีน

ปี พ.ศ.๒๕๔๙

สรุปทศวรรษด้านการป้องกันประเทศของจีนฉบับนี้ มีประเด็นนำเสนอ โดยมีเค้าโครงเหมือนกับสรุปทศวรรษด้านการป้องกันประเทศของจีน ปี พ.ศ.๒๕๔๗ ที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างขีดความสามารถกองทัพให้รองรับกับภัยคุกคามที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเน้นถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันประเทศ รวมทั้งการพัฒนาเทคโนโลยีด้านอุตสาหกรรมทางทหารเพื่อการป้องกันประเทศและการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยเฉพาะความร่วมมือในการต่อสู้กับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ เช่น การต่อต้านการก่อการร้าย การช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ เป็นต้น แต่ได้เพิ่มเติมเนื้อหาเพิ่มขึ้นอีก ๑ บท เป็น ๑๐ บท โดยเฉพาะการป้องกันชายฝั่งและแนวพรมแดน เพื่อการสร้าง ความไว้วางใจต่อประเทศเพื่อนบ้าน โดยการนำเสนอแนวคิดการเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์และความเป็นเพื่อนบ้านที่ดี

สรุปทศวรรษด้านการป้องกันประเทศของจีน

ปี พ.ศ.๒๕๕๑

สรุปทศวรรษด้านการป้องกันประเทศของจีนฉบับนี้ แบ่งออกเป็น ๑๔ บท แต่โครงร่างของการนำเสนอเหมือนกับสรุปทศวรรษด้านการป้องกันประเทศของจีน ปี พ.ศ.๒๕๔๙ แต่เพิ่มรายละเอียดของการเสริมสร้างขีดความสามารถของกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน โดยจำแนกเป็นการเสริมสร้างกำลังทางบก ทางเรือ ทางอากาศ และกองกำลังขีปนาวุธทางยุทธศาสตร์ (ซึ่งจีนใช้คำว่า หน่วยทหารปืนใหญ่ที่ ๒)

สมุดปกขาวด้านการป้องกันประเทศของจีน

ปี พ.ศ.๒๕๕๓

สมุดปกขาวด้านการป้องกันประเทศของจีน ปี พ.ศ.๒๕๕๓ ได้เผยแพร่สู่สาธารณชนเมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ.๒๕๕๔ มีประเด็นที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. ประเด็นแรก ในเอกสารฯ ประกอบด้วย ๑๐ เรื่อง (ไม่ได้เรียกเป็นบทเหมือนฉบับก่อนหน้านี้) ได้แก่ สถานการณ์ความมั่นคงโดยทั่วไป, นโยบายการป้องกันประเทศ, ความทันสมัยของกองทัพ, การพัฒนากองทัพ, กองกำลังเคลื่อนที่เพื่อการป้องกันประเทศและกำลังสำรอง, ระบบกฎหมายทหาร, การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและอุตสาหกรรมเพื่อการป้องกันประเทศ, งบประมาณการป้องกันประเทศ และการควบคุมการแพร่กระจายอาวุธ

๒. ประเด็นที่สอง จุดยืนในการดำเนินนโยบายการป้องกันประเทศและการต่างประเทศของจีน ได้แก่ จุดยืนที่เน้นระบบโลกที่มีหลายขั้วอำนาจ จุดยืนที่เน้นบทบาทนำของภูมิภาคเอเชียในการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน จุดยืนที่เน้นการเตรียมความพร้อมในการเผชิญหน้ากับความมั่นคงที่มีความซับซ้อนทั้งจากปัญหาภายในและแรงกดดันจากภายนอกประเทศ โดยเฉพาะบทบาทของสหรัฐฯ และพันธมิตรทางการทหารของสหรัฐฯ ที่ยังคงเกี่ยวข้องกับความมั่นคงในภูมิภาค ตลอดจนการสร้างความสัมพันธ์และกลไกความเชื่อมั่นทางการทหารระหว่างแผ่นดินใหญ่กับเกาะไต้หวันเพื่อรักษาเสถียรภาพด้านความมั่นคง นอกจากนี้จุดยืนที่กล่าวไปนั้น ยังมีจุดยืนที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่ต้องกล่าวถึงคือ จุดยืนในการสร้างขีดความสามารถทางการทหารเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายและภารกิจในการป้องกันประเทศ ได้แก่ การป้องกันรักษอำนาจอธิปไตย ผลประโยชน์แห่งชาติ และบูรณภาพแห่งดินแดน, การรักษาเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคม, การพัฒนากองทัพให้มีความทันสมัย, การรักษาความสงบและสันติภาพของโลก, การแลกเปลี่ยนทางการทหารและการฝึกร่วมฝึกผสมกับต่างประเทศ รวมทั้งการพัฒนาความร่วมมือด้านความมั่นคงกับประเทศต่าง ๆ

๓. ประเด็นที่สาม จุดมุ่งเน้นสำคัญ ๒ ประการในการพัฒนากองทัพ คือ จุดมุ่งเน้นเพื่อการสร้างสมดุลในการพัฒนากองทัพระหว่างกองกำลังทางบก ทางเรือ ทางอากาศและกองกำลังอาวุธทางยุทธศาสตร์ในการเตรียมความพร้อมสำหรับสงครามที่จำกัดพื้นที่ รวมทั้งจุดมุ่งเน้นในการพัฒนากองทัพเพื่อร่วมปฏิบัติการในการรักษาสันติภาพของสหประชาชาติและการเตรียมความพร้อมในการอพยพประชาชนชาวจีนให้รอดพ้นจากภัยคุกคามในพื้นที่ต่าง ๆ เช่น ในประเทศลิเบีย ฯลฯ รวมทั้งการเผชิญกับความท้าทายจากปัญหาความมั่นคงในรูปแบบใหม่ เช่น การก่อการร้าย อาชญากรรมข้ามชาติและภัยพิบัติทางธรรมชาติ เป็นต้น

สรุปทศวรรษด้านการป้องกันประเทศของจีน

ปี พ.ศ.๒๕๕๕

สรุปทศวรรษด้านการป้องกันประเทศของจีนฉบับนี้ ยังคงตั้งประเด็นเนื้อหาในการวิเคราะห์สถานการณ์ความมั่นคงระหว่างประเทศ โดยเฉพาะการเน้นถึงความร่วมมือระหว่างประเทศ เนื่องจากไม่มีประเทศใดสามารถแก้ไขปัญหาร้ายคุกคามในรูปแบบใหม่ได้ตามลำพังเพียงประเทศเดียว แต่ได้ปรับลดเนื้อหาเหลือเพียง ๕ ส่วน (ไม่ได้เรียกเป็นบท) ดังนี้

๑. ส่วนที่หนึ่ง กล่าวถึงสถานการณ์ใหม่ที่เป็นความท้าทายต่อการกิจในการป้องกันประเทศ โดยเฉพาะภัยคุกคามจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ที่กองทัพจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานร่วมกับฝ่ายพลเรือนทั้งในประเทศและระหว่างประเทศมากขึ้น ในขณะที่สถานการณ์ความมั่นคงระหว่างประเทศ ยังคงก่อให้เกิดความจนอาจถึงขั้นใช้กำลังเพื่อรักษาผลประโยชน์ของประเทศ ด้วยการป้องกันรักษาแนวเขตแดน

๒. ส่วนที่สอง กล่าวถึงการเสริมสร้างและพัฒนากองทัพ โดยเฉพาะการพัฒนาการศึกษาของกองทัพและการพัฒนาระบบการส่งกำลังบำรุง

๓. ส่วนที่สาม กล่าวถึงเจตนารมณ์ในการใช้กำลังทหารเพื่อการป้องกันอำนาจอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดนของจีน โดยเฉพาะการรักษาความสมดุลในการบริหารจัดการกองทัพเพื่อรักษาความมั่นคงทั้งจากภายนอกประเทศ และ

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

ความมั่นคงภายในประเทศ ซึ่งจีนเน้นย้ำถึงปัญหาช่องแคบไต้หวัน และเขตปกครองตนเองซินเจียง ตลอดจนเขตปกครองตนเองซีจ้าง (ทิเบต) ว่าเป็นปัญหาภายในของประเทศจีน ซึ่งจีนจะใช้ความเด็ดขาดในการจัดการกับปัญหาเหล่านี้ โดยเฉพาะกรณีของไต้หวัน หากไต้หวันประกาศเอกราชหรือยอมให้ชาติอื่นมาตั้งฐานทัพในดินแดน ซึ่งจีนถือว่าไต้หวันเป็นดินแดนในอำนาจอำนาจอธิปไตยของจีน

๔. ส่วนที่สี่ กล่าวถึงการพัฒนากองทัพโดยสอดคล้องและสนับสนุนต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมของจีน โดยเน้นถึงการกำหนดนโยบายการป้องกันประเทศที่ต้องสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติของจีน

๕. ส่วนที่ห้า กล่าวถึงการรักษาสันติภาพของโลกและเสถียรภาพของภูมิภาค โดยเน้นถึงการพัฒนากองทัพให้มีขีดความสามารถในการเข้าร่วมกับสหประชาชาติในการรักษาสันติภาพ และการป้องกันปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด รวมทั้งการต่อต้านการก่อการร้ายร่วมกับนานาชาติ อันจะส่งเสริมต่อบทบาทของจีนในเวทีการเมืองระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ทหารของจีน

สมุดปกขาวการป้องกันประเทศของจีน (ฉบับพฤษภาคม ๒๕๕๘)

เป็นฉบับที่ว่าด้วย “ยุทธศาสตร์ทหารของจีน”

สมุดปกขาวการป้องกันประเทศของจีนฉบับนี้ ในรูปแบบ แบ่งออกเป็น บทนำและเนื้อหา ได้แก่

บทนำ เน้นถึงความจำเป็นของการปฏิรูปและพัฒนาเพื่อรองรับต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ซึ่งจีนได้กำหนดแนวทางที่จะนำไปสู่การบรรลุถึงความฝันของจีน (Chinese Dream ซึ่งจีนตั้งเป้าหมายว่า ในปี พ.ศ.๒๕๖๓ สังคมจีนจะเป็นสังคมที่เจริญก้าวหน้า ประชาชนกินดีอยู่ดีโดยดีถ้วน) ประชาชนชาวจีนมีความร่วมมือต่อการรักษาผลประโยชน์ของจีน โดยดำรงรักษาไว้ซึ่งความสงบ รวมทั้งผลักดันการพัฒนาและกระจายความมั่งคั่ง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของจีนคือ การสร้างโอกาสเพื่อนำไปสู่การมีเสถียรภาพและมีความเจริญ

ก้าวหน้าอย่างสันติ โดยจีนมีจุดยืนที่ชัดเจนในการที่จะไม่แสวงหาอำนาจเพื่อครอบครองความเป็นเจ้าหรือขยายอำนาจเพื่อครอบงำโลกแต่อย่างใด และมุ่งเน้นในการดำเนินนโยบายต่างประเทศอย่างเป็นอิสระ นอกจากนี้ เน้นการสร้างความเข้มแข็งของกองทัพอย่างมีแบบแผน โดยมียุทธศาสตร์ทหารที่ชัดเจน เพื่อเป็นหลักประกันในการรักษาความมั่นคงและสนับสนุนความเจริญก้าวหน้าของประเทศดังกล่าวในข้างต้นได้อย่างสันติ สำหรับการพัฒนากองทัพต้องสอดคล้องกับแนวนโยบายของพรรคคอมมิวนิสต์จีน ซึ่งรองรับต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยที่กองทัพมีความทันสมัยและมีขีดความสามารถในการรักษาอำนาจอธิปไตย ความมั่นคงและผลประโยชน์ของประเทศจีน โดยมีเป้าหมายในระยะยาว ๒๐๐ ปี เพื่อให้ความฝันของจีนปรากฏผลเป็นจริงและฟื้นฟูประเทศคืนสู่ความยิ่งใหญ่

เนื้อหา แบ่งออกเป็น ๖ ส่วน ได้แก่

๑. สถานการณ์ความมั่นคงของประเทศ ซึ่งระบบโลกกำลังเปลี่ยนแปลงไปสู่ระบบหลายขั้วอำนาจ และทุกประเทศให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจ มีการรวมกันเป็นประชาคมโดยมีความร่วมมือ และการพัฒนาเพื่อการรักษาผลประโยชน์ร่วมกัน รวมทั้งรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงในเชิงโครงสร้างด้วยการรักษาความสมดุลระหว่างภัยคุกคามต่อความมั่นคงภายในประเทศกับภัยคุกคามจากภายนอกประเทศ โดยเฉพาะจากนโยบายปรับสมดุลในภูมิภาคเอเชียของสหรัฐฯ อันก่อให้เกิดความขัดแย้งในจุดพื้นที่พิพาทต่าง ๆ ที่อาจจะขยายตัวเป็นสงครามจำกัดเขตได้ ซึ่งจะกระทบต่อความมั่นคงของจีน นอกจากนี้ จีนได้กำหนดแนวทางเพื่อรักษาความมั่นคงอย่างรอบด้านทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม เพื่อการเผชิญกับภัยคุกคามในรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะภัยคุกคามในรูปแบบใหม่

๑.๑ จีนจะมุ่งดำรงรักษาสภาวะแวดล้อมระหว่างประเทศให้เกิดเสถียรภาพ ซึ่งเป็นปัจจัยภายนอกที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศของจีน

๑.๒ สำหรับปัจจัยภายในประเทศ จีนมุ่งเน้นที่จะสร้างความมั่นคงทางสังคมให้มีเสถียรภาพ และประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

๑.๓ จีนจะปกป้องผลประโยชน์ของประเทศให้รอดพ้นจากการถูกแทรกแซงจากมหาอำนาจภายนอกภูมิภาค โดยเฉพาะปัญหาช่องแคบไต้หวัน และปัญหาในเขตการปกครองตนเองอย่างทิเบต หรือเขตการปกครองตนเองซินเจียง ซึ่งจีนถือว่าเป็นกิจการภายในของจีน

๑.๔ จีนจะต้องเตรียมการเพื่อรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก อันเกิดจากการปฏิวัติทางการทหาร (Revolution in Military Affairs: RMA) การพัฒนาเทคโนโลยีทางการทหารที่นำไปสู่การทำสงครามข้อมูลข่าวสารและสงครามอวกาศ รวมทั้งการเผชิญหน้ากับปัญหาความขัดแย้งอันเกิดจากการแย่งชิงผลประโยชน์ในพื้นที่ต่างๆ โดยเฉพาะทางทะเลและเส้นทางคมนาคมทางทะเล

๒. การกิจทางยุทธศาสตร์ของกองทัพจีน โดยกองทัพจะต้องสนับสนุนต่อการกิจที่สำคัญของประเทศ ตามแนวทางของพรรคคอมมิวนิสต์จีนและผู้นำจีน ในการพัฒนาความเจริญรุ่งเรืองของประเทศ โดยเฉพาะเมื่อก้าวเข้าสู่ปี พ.ศ.๒๕๖๔ ที่สังคมจีนจะมีความเจริญทัดเทียมกับสังคมโลกและเป็นสังคมที่มีความสมานฉันท์ (harmonious) ในปี พ.ศ.๒๕๕๒ อันเป็นปีที่ครบรอบ ๑๐๐ ปี แห่งการสถาปนาประเทศเป็นสาธารณรัฐประชาชนจีน นอกจากนี้ กองทัพต้องมีความเข้มแข็ง หากมีความจำเป็นต้องแสดงแสนยานุภาพเพื่อเป็นหลักประกันต่อการนำไปสู่การได้รับชัยชนะในการทำสงครามได้

๒.๑ โดยเน้นการรักษาความสมดุลระหว่างองค์ประกอบที่จะก่อให้เกิดปัจจัยความมั่นคงภายในประเทศกับความมั่นคงจากภายนอกประเทศ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ความมั่นคงของโลก

๒.๒ โดยเน้นถึงความร่วมมือระหว่างพลเรือนกับทหารในการทำงานร่วมกันเพื่อการรักษาอำนาจอธิปไตยและบูรณภาพแห่งดินแดน

๒.๓ กองทัพต้องมีขีดความสามารถในการบรรลุภารกิจหลัก

๒.๓.๑ การเผชิญหน้ากับสถานการณ์ฉุกเฉินและภัยคุกคามทางทหาร รวมทั้งปกป้องอำนาจอธิปไตยและความมั่นคงแห่งดินแดนทั้งทางบก ทางทะเล และทางอากาศ

๒.๓.๒ การปกป้องบูรณภาพแห่งดินแดน

๒.๓.๓ การคุ้มครองความมั่นคงและผลประโยชน์ของจีน

๒.๓.๔ การคุ้มครองผลประโยชน์ความมั่นคงของจีนโพ้นทะเล

๒.๓.๕ มีความเข้มแข็งในการป้องกันการแทรกซึมและการบ่อนทำลายจากการก่อการร้าย

๒.๓.๖ การปฏิบัติงานในสถานการณ์ฉุกเฉินเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตลอดจนการสนับสนุนการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ

๓. การดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุก แนวคิดในการดำเนินยุทธศาสตร์เชิงรุกของพรรคคอมมิวนิสต์จีน คือการบูรณาการในการปฏิบัติการระยะยาวได้อย่างมีเอกภาพ ด้วยการปฏิบัติการเพื่อการป้องกันและการปฏิบัติการรุกทั้งในระดับยุทธการและยุทธวิธี โดยเฉพาะขีดความสามารถในการโจมตีตอบโต้ รวมทั้งการปรับตัวเพื่อรองรับต่อสภาวะแวดล้อมทางภูมิยุทธศาสตร์ที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ กองทัพยังต้องยึดถือแนวทางพื้นฐานในการปฏิบัติการตั้งแต่การสถาปนาประเทศ เมื่อปี พ.ศ.๒๔๙๒ ในการทำสงครามเป็นพื้นที่ที่ได้รับชัยชนะ โดยให้สอดคล้องกับเงื่อนไขการพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย และในปี พ.ศ.๒๕๔๗ ที่มุ่งเน้นให้มีการเตรียมการปฏิบัติการทางทหารภายใต้เงื่อนไขของข้อมูลข่าวสารและข้อจำกัดของระยะเวลาที่ต้องใช้ความรวดเร็วมากขึ้น ในการบริหารจัดการต่อโครงสร้างของกองทัพในสภาวะวิกฤติต่าง ๆ ตั้งแต่ยามปกติจนถึงยามสงคราม รวมทั้งมีความอ่อนตัวในการปฏิบัติการได้ในสภาวะต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะการเคลื่อนที่อย่างรวดเร็วในการเข้าสู่พื้นที่ปฏิบัติการ ตลอดจนการมีขีดความสามารถในการชดเชยข้ออ่อนด้อยของกองกำลังส่วนอื่น ๆ เพื่อการปฏิบัติร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีขีดความสามารถพื้นฐาน ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์จังหวัดภูเก็ตโลก

(ฉบับปรับปรุง)

๓.๑ การควบคุมบังคับบัญชาเพื่อให้บรรลุต่อเป้าหมายยุทธศาสตร์ของชาติ มีการเตรียมการทางทหารที่เข้มแข็งเพื่อป้องกันสภาวะวิกฤติต่าง ๆ ในการป้องกันรักษาความมั่นคงโดยรวม และครองความได้เปรียบในการทำสงคราม

๓.๒ การพัฒนาโครงสร้างทางยุทธศาสตร์เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยสอดคล้องกับสภาวะทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

๓.๓ มุ่งเน้นการสร้างสมดุลในการป้องกันและดำรงรักษาเสถียรภาพความมั่นคงของอำนาจอธิปไตย และขอบเขตผลประโยชน์ของประเทศ

๓.๔ มีขนาดและความพร้อมในขีดความสามารถโจมตีตอบโต้และการครองความริเริ่มทางยุทธศาสตร์

๓.๕ มีความอ่อนตัวและการเคลื่อนที่ในทางยุทธศาสตร์และยุทธวิธีรวมทั้งการปฏิบัติการร่วมและการบูรณาการระหว่างเครื่องมือและวิธีปฏิบัติการ

๓.๖ มีการเตรียมความพร้อมในการเผชิญสถานการณ์ทั้งที่ง่ายและซับซ้อนยุ่งยากได้ตลอดเวลา

๓.๗ ยืนหยัดในแนวทางของผู้นำพรรคคอมมิวนิสต์จีนอย่างมีเอกภาพ โดยเฉพาะในทางการเมือง และมีความร่วมมือที่ใกล้ชิดระหว่างรัฐบาล กองทัพและประชาชน

๓.๘ มีขีดความสามารถปฏิบัติการทำสงครามประชาชนในการฉีกกำลังพล อาวุธยุทโธปกรณ์และวิธีการต่างๆ ให้สามารถนำไปสู่การทำสงครามแบบเคลื่อนที่ภายใต้ความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

๓.๙ ขยายความร่วมมือด้านความมั่นคงและการทหารกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศที่พัฒนาแล้ว ในกรอบความร่วมมือเพื่อความมั่นคงในภูมิภาค

๔. การสร้างและพัฒนากองทัพจีน ซึ่งคณะกรรมการธิการทหารกลางของพรรคคอมมิวนิสต์จีนจะทำงานอย่างใกล้ชิดร่วมกับกองทัพภายใต้สถานการณ์ใหม่ โดยเฉพาะการสงครามข้อมูลข่าวสาร

๔.๑ การเตรียมการเพื่อพัฒนาความพร้อมรบในการทำสงคราม ได้ทุกมิติทั้งทางบก ทางทะเล ทางอากาศและในอวกาศ ตลอดจนเพิ่มศักยภาพ กองกำลังขีปนาวุธทางยุทธศาสตร์ (อาวุธนิวเคลียร์) ในการเผชิญหน้ากับภัยคุกคาม ในหลากหลายมิติ

๔.๑.๑ พัฒนาขีดความสามารถของกองกำลังทางบกและกองกำลังตำรวจ ในการปฏิบัติการตั้งแต่หน่วยขนาดเล็กจนถึงขนาดใหญ่ โดยเฉพาะการ ปฏิบัติการร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๑.๒ พัฒนาขีดความสามารถของกองกำลังทางทะเล ให้สามารถปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพตั้งแต่ชายฝั่งถึงการปฏิบัติการในทะเลลึก

๔.๑.๓ พัฒนาขีดความสามารถของกองกำลังทางอากาศทั้งใน การป้องกันและเชิงรุก โดยเฉพาะการพัฒนาให้มีขีดความสามารถในการแจ้งเตือน ภัยคุกคามล่วงหน้า

๔.๑.๔ พัฒนาขีดความสามารถของกองกำลังขีปนาวุธทาง ยุทธศาสตร์ โดยมีศักยภาพทางนิวเคลียร์ในการโจมตีตอบโต้ ด้วยขีปนาวุธทั้งระยะ กลางและระยะไกล

๔.๒ การพัฒนากองทัพแบบเป็นเครือข่าย

๔.๒.๑ ทางทะเลและมหาสมุทร ต้องมีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยง กันเพื่อการรักษาเสถียรภาพความมั่นคงและผลประโยชน์ของประเทศ โดยเฉพาะ เส้นทางคมนาคมทางทะเล

๔.๒.๒ การใช้ศักยภาพทางอากาศอย่างเป็นทางการเป็นเครือข่ายระหว่าง กองกำลังทางอากาศกับเครื่องมือทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อความมั่นคงและ การพัฒนาประเทศ

๔.๒.๓ การใช้ศักยภาพด้านอวกาศซึ่งเป็นพื้นที่ใหม่เพื่อการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งจีนได้ทุ่มเททรัพยากรเพื่อการ พัฒนาศักยภาพด้านนี้ โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านความมั่นคงกับ การพัฒนาประเทศ รวมทั้งการมีขีดความสามารถในการแจ้งเตือน

ยุทธศาสตร์จีโนมเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

๔.๒.๔ การพัฒนาองค์ความรู้ด้านชีวเคมี เพื่อปกป้องอำนาจอธิปไตยและความมั่นคง โดยเน้นการพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการพึ่งพาตนเอง และมีศักยภาพในการโจมตีตอบโต้ โดยจีนจะไม่ใช้อาวุธนิวเคลียร์โจมตีประเทศที่ไม่มีอาวุธนิวเคลียร์ และจีนจะไม่เป็นฝ่ายโจมตีก่อน

๔.๓ มาตรการในการสร้างกองทัพ

๔.๓.๑ เสริมสร้างกองทัพให้สอดคล้องกับแนวคิดในการปฏิบัติงานด้านการเมืองของกองทัพ โดยการกำกับดูแลของคณะกรรมการอาหารกลางพรรคคอมมิวนิสต์จีน

๔.๓.๒ พัฒนาระบบการส่งกำลังบำรุงให้ทันสมัยและมีความพอเพียง

๔.๓.๓ พัฒนาระบบอาวุธยุทโธปกรณ์และเครื่องมือทางการทหารให้มีความทันสมัยและความพร้อม

๔.๓.๔ พัฒนาระบบกำลังพลและทรัพยากรมนุษย์ด้วยฐานข้อมูลที่ทันสมัย

๔.๓.๕ ยึดถือการปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัยของกองทัพตามกฎหมายทหารที่บัญญัติไว้

๔.๓.๖ พัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมทางการทหารเพื่อรองรับต่อสงครามในอนาคต

๔.๓.๗ พัฒนากลไกสำหรับการประเมินยุทธศาสตร์ ภายใต้การควบคุมและกำกับดูแลของคณะกรรมการอาหารกลาง

๔.๓.๘ การพัฒนาร่วมในเชิงลึกระหว่างทหารกับพลเรือน เพื่อการใช้ขีดความสามารถของสถาบันทางทหารร่วมกับสถาบันทางพลเรือนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการพัฒนาทางการศึกษา

๕. การเตรียมการทางทหาร ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเป็นหลักประกันในการรักษาความสงบ การควบคุมปิดล้อมวิกฤติการณ์ต่าง ๆ และการได้รับชัยชนะเมื่อทำสงคราม รวมทั้งการสนับสนุนต่อการเสริมสร้างขีดความสามารถในการป้องกันและปราบปรามและการทำสงคราม ตลอดจนการดำเนินการเพื่อการรักษาความสงบและการปฏิบัติการทางทหารที่มีใช้สงคราม (mootwar) ได้ตั้งแต่มายุคปฏิวัติจนกระทั่งสถานการณ์พัฒนาเข้าสู่สถานการณ์สงคราม รวมทั้งการปฏิบัติการเพื่อการรักษาสันติภาพ ตลอดจนการใช้กำลังพล อาวุธยุทโธปกรณ์ทางทหารในการปฏิบัติการช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ

๕.๑ เสริมสร้างขีดความสามารถด้วยการจัดระบบปฏิบัติการต่อผู้บนพื้นฐานของระบบข้อมูลข่าวสารที่มีความพร้อม โดยเฉพาะระบบการควบคุมบังคับบัญชาและระบบการปฏิบัติการร่วม

๕.๒ ผลักดันให้มีการเตรียมการทางทหารโดยตรงและเป็นเครือข่ายเพื่อรองรับต่อสภาวะทางภูมิยุทธศาสตร์ที่มีความซับซ้อนมากขึ้น

๕.๓ ดำรงรักษาขีดความสามารถพร้อมรบ โดยการบูรณาการระบบการเตรียมความพร้อมรบด้านต่าง ๆ เพื่อให้ตอบสนองต่อการปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๕.๔ เสริมสร้างระบบการฝึกศึกษาทางทหารที่รองรับต่อสถานการณ์จริงด้วยการบริหารจัดการทั้งมาตรฐานการฝึกศึกษา กฎระเบียบข้อบังคับ วิธีการฝึกศึกษา และเครื่องมือการจำลองยุทธที่สอดคล้องกับสภาวะแวดล้อมที่เป็นจริงในการรบ

๕.๕ การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติการทางทหารที่มีใช้สงคราม (mootwar) โดยเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติการให้รองรับต่อการปฏิบัติในสภาวะการณ์ฉุกเฉิน เช่น การต่อต้านการก่อการร้ายและการปกป้องผลประโยชน์ของประเทศ ฯลฯ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการปฏิบัติการเพื่อการรักษาสันติภาพ และการใช้กำลังพล ตลอดจนอาวุธยุทโธปกรณ์ทางทหารในการปฏิบัติการให้ความช่วยเหลือทางด้านมนุษยธรรมและการบรรเทาภัยพิบัติ

๖. ความร่วมมือทางทหารและความมั่นคง โดยผลักดันแนวคิดเกี่ยวกับความมั่นคงร่วม และความร่วมมือด้านความมั่นคงอย่างยั่งยืน ซึ่งกองทัพต้องสามารถดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับกองทัพประเทศอื่น ๆ ถึงแม้ไม่ได้มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่เป็นพันธมิตรก็ตาม ตลอดจนสามารถลดความตึงเครียดในการเผชิญหน้า ต่อฝ่ายข้าม โดยเน้นการสร้างมาตรการเพื่อความไว้วางใจ (CBMS) และความร่วมมือ ในกรอบต่าง ๆ

๖.๑ พัฒนาความสัมพันธ์ทางทหารอย่างรอบด้านกับรัสเซีย บนพื้นฐานของกรอบความร่วมมือแบบเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์ โดยมีความร่วมมือทางทหารในทุกระดับกับรัสเซีย รวมทั้งจะแสวงหาแนวทางในการดำเนินความสัมพันธ์ทางทหารกับสหรัฐฯ ในรูปแบบของประเทศใหญ่ต่อประเทศใหญ่ ด้วยการแลกเปลี่ยนการหารือและแลกเปลี่ยนความร่วมมือ ซึ่งจะพัฒนาไปสู่การมีกลไกเพื่อสร้างความไว้วางใจ บนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกัน

๖.๒ เสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านด้วยมิตรภาพและความจริงใจ โดยมีกรอบความร่วมมือเช่น กรอบความร่วมมือขององค์กรความร่วมมือเซี่ยงไฮ้ (SCO) การประชุมเพื่อความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (ARF) การแลกเปลี่ยนการหารือด้านความมั่นคง (Shangri-La Dialogue: SLD) และกรอบความร่วมมือรัฐมนตรีกลาโหมอาเซียนกับประเทศคู่เจรจา (ADMM PLUS) ตลอดจนกรอบความร่วมมือของสหประชาชาติในการมีส่วนร่วมส่งกองกำลังเพื่อปฏิบัติการรักษาสันติภาพ รวมทั้งการปฏิบัติการเพื่อการปราบปรามโจรสลัดในอ่าวเอเดนและพื้นที่ที่สำคัญในการรักษาเส้นทางคมนาคมทางทะเล เป็นต้น

๖.๓ เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของกองทัพในภูมิภาคและภารกิจความมั่นคงระหว่างประเทศ โดยสนับสนุนให้มีกลไกเพื่อป้องกันความขัดแย้งเพื่อการรักษาสภาพแวดล้อมของภูมิภาคให้เกิดเสถียรภาพ อันจะส่งเสริมและสนับสนุนต่อการพัฒนาประเทศของจีนได้ตามแผนที่วางไว้

อาจกล่าวได้ว่า ตามที่รัฐบาลจีนประกาศสรุปขาวว่าด้วยยุทธศาสตร์การทหารของจีน เมื่อวันที่ ๒๖ พฤษภาคม พ.ศ.๒๕๕๘ ซึ่งเป็นสรุปขาวว่าด้วยการป้องกันประเทศฉบับล่าสุด รวมทั้ง ถือเป็นสรุปขาวฉบับแรกที่สะท้อนให้เห็นแนวคิดที่จะมุ่งสู่สันติภาพและสนับสนุนการสร้างกลไกแห่งความไว้วางใจ จึงได้รับความสนใจจากประชาคมโลกอย่างมาก นับตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๘ เป็นต้นมา ทุกๆ ๒ ปี รัฐบาลจีนจะประกาศสรุปขาวว่าด้วยการป้องกันประเทศ ปีนี้เป็นฉบับที่ ๑๐ แล้ว สรุปขาวทั้ง ๑๐ ฉบับนี้ สะท้อนให้เห็นว่านโยบายด้านการป้องกันประเทศของจีนมีความโปร่งใสมากขึ้น โดยเริ่มจากการเผยแพร่ยุทธศาสตร์สงครามนิวเคลียร์เป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๙ และต่อมาปี พ.ศ.๒๕๕๑ มีการเปิดเผยการเปลี่ยนแปลงของงบประมาณด้านการป้องกันประเทศในช่วง ๓๐ ปี ตั้งแต่จีนดำเนินนโยบายปฏิรูปและเปิดประเทศเป็นต้นมา ตลอดจนภารกิจของกองทหารซีปนาอูร์จีน และปี พ.ศ.๒๕๕๖ ยังมีการเผยชื่อประจำกองพล ๑๘ กองพล และจำนวนทหารของกองทัพอีกด้วย โดยเฉพาะสรุปขาวที่ประกาศฉบับล่าสุด เน้นยุทธศาสตร์การทหารที่ถือการป้องกันเป็นหลัก เป็นการสร้างภาพลักษณ์ของกองทัพจีนที่เปิดเผย โปร่งใสและมีความมั่นใจสู่สายตาชาวโลก

นอกจากนี้ สรุปขาวฉบับนี้ ได้แสดงท่าทีทางการทหารในเชิงรุกมากกว่าเดิม และกล่าวถึงสงครามสารสนเทศว่าเป็นจุดสำคัญของการต่อสู้ในอนาคต โดยเฉพาะการต่อสู้ทางทะเล ซึ่งระบุว่า กองทัพเรือ แห่งกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน (People's Liberation Army: PLA) จะขยายกลยุทธ์ในการป้องกันทางทะเลเพิ่มมากขึ้นจากเดิม เพื่อให้ครอบคลุมการป้องกันน่านน้ำนอกประเทศ ตลอดจนป้องกันทะเลเปิดด้วย ขณะที่จะเร่งพัฒนาภาคเทคโนโลยีไซเบอร์ เพื่อป้องกันภัยคุกคามความมั่นคงในโลกอินเทอร์เน็ต และแม้ว่ากองทัพจีนได้ให้คำมั่นว่าจะไม่ใช้อาวุธในพื้นที่นอกโลก โดยให้คำมั่นว่าจะรักษาสันติภาพ เช่นเดียวกับที่ไม่ยอมเข้าสู่สงครามนิวเคลียร์กับชาติใด ๆ ทั้งสิ้น และย้ำว่าจะรักษาความปลอดภัยสาธารณะมากขึ้น มีส่วนร่วมมากขึ้นเพื่อสันติภาพของโลก โดยที่จีนจะไม่รุกรานประเทศอื่น แต่จะตอบโต้กลับ หากจีนถูกโจมตีก่อน

เมื่อวันที่ ๑ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๘ หลังจากที่รัฐบาลจีนประกาศสมุดปกขาวฉบับนี้ได้เพียงหนึ่งเดือน สถาผู้แทนประชาชนของจีนก็ได้เห็นชอบกฎหมายความมั่นคงแห่งชาติฉบับใหม่ ซึ่งระบุด้วยว่า เป็นหน้าที่ของกองทัพในการปกป้องผลประโยชน์ในต่างแดนด้วยปฏิบัติการทางทหารในกรณีจำเป็น ซึ่งเป็นบทบาทเพิ่มเติมเข้ามา นอกเหนือจากภารกิจรักษาสันติภาพ ปฏิบัติการกู้ภัยระหว่างประเทศ และภารกิจการคุ้มกัน ด้วยการมอบหมายภารกิจ ที่ท้าทายในระยะยาวแก่กองทัพเรือในการพัฒนาไปถึงขั้นที่สามารถออกปฏิบัติการในน่านน้ำสากลได้ในอนาคต นอกจากนั้น ในวรรคหนึ่งของกฎหมายยังระบุให้จีนพิทักษ์แหล่งทรัพยากรทางยุทธศาสตร์ และแหล่งพลังงาน ตลอดจนเส้นทางขนส่งทางบกและทางทะเล เพื่อรักษาการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งจีนได้แสดงเจตนารมณ์ที่จะปกป้องเส้นทางขนส่งน้ำมัน อันมีนัยถึงแผนการสร้างเครือข่ายสถานีคลังเสบียงของกองทัพนอกประเทศบนท่าเรือ ซึ่งมีความสำคัญทางยุทธศาสตร์

บทบาททางการทหารของจีนต่อเป้าหมายทางยุทธศาสตร์

บทบาททางการทหารของจีน เมื่อวิเคราะห์จากเอกสารการป้องกันประเทศของกระทรวงกลาโหมจีน ซึ่งรองรับต่อเป้าหมายทางยุทธศาสตร์ดังกล่าว โดยสามารถวิเคราะห์ได้ ๓ บทบาทใหญ่ ๆ คือ

๑. บทบาทในการเสริมสร้างขีดความสามารถทางทหารของจีน จะเป็นไปในลักษณะการเสริมสร้างหลักประกันในความเป็นอิสระ ความสามารถในการพึ่งตนเองและสามารถปฏิบัติการทางทหารในเชิงป้องกัน เพื่อให้ประเทศสามารถดำรงความเป็นเอกราชและรักษาอำนาจอธิปไตย มีความเป็นอิสระภาพและบูรณภาพแห่งดินแดนรวมทั้งผลประโยชน์ของประเทศ โดยยึดหลักการอยู่ร่วมกันอย่างสันติห้าประการ (The Five Principles of Peaceful Coexistence) ได้แก่ การเคารพในอำนาจอธิปไตยของกันและกัน การไม่รุกรานกัน การไม่แทรกแซงกิจการภายในของกันและกัน ความเสมอภาคกัน และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ซึ่งจีน พิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหมาะสมและเป็นไปตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในกฎบัตรของสหประชาชาติ

๒. บทบาทในการสนับสนุนต่อการสร้างค่านิยมที่ถูกต้องและมีความเข้าใจในความแตกต่างของระบบอุดมการณ์ทางสังคม เพื่อลดการเผชิญหน้าในการแย่งชิงผลประโยชน์ในลักษณะที่ฝ่ายหนึ่งได้ประโยชน์และอีกฝ่ายหนึ่งเสียประโยชน์ อันจะนำไปสู่ความร่วมมือเพื่อรักษาผลประโยชน์ร่วมกันบนพื้นฐานของความเชื่อใจ (Mutual Trust) เชื่อมั่นในผลประโยชน์ (Mutual Benefit) มีความเท่าเทียมกัน (Equality) และมีความร่วมมือกัน (Cooperation)

๓. บทบาทในการผลักดันแนวคิดความมั่นคงใหม่ให้บังเกิดผลในการปฏิบัติ ด้วยการมีกิจกรรมทางการทหารและความมั่นคงในรูปแบบความร่วมมือที่เป็นแบบพหุภาคี (Multilateralism) เช่น การประชุมอาเซียนว่าด้วยความร่วมมือด้านการเมืองและความมั่นคงแห่งเอเชีย-แปซิฟิก (ASEAN Regional Forum: ARF) การประชุมว่าด้วยการแสวงหามาตรการเพื่อสร้างความไว้วางใจ (ด้านความมั่นคง) ในเอเชีย (Conference on Interaction and Confidence-Building Measures in Asia: CICA) กิจกรรมของชมรมความมั่นคงและความร่วมมือในเอเชียแปซิฟิก (Council of Security Cooperation in the Asia Pacific: CSCAP) กิจกรรมในกรอบความสัมพันธ์อาเซียนกับจีน ASEAN-China: ASEAN+1 และกรอบความสัมพันธ์อาเซียนกับจีน ญี่ปุ่นและสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) (ASEAN-China, Japan and the Republic of Korea Relationship: ASEAN+3) เป็นต้น

กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน

กองทัพเป็นสถาบันที่สำคัญ และถือเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างทางการเมืองของจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “กองทัพปลดปล่อยประชาชน” (People’s Liberation Army: PLA) เป็นพลังสำคัญในการปฏิวัติ ซึ่งเหมาเจ๋อตงได้กล่าวไว้ว่า “อำนาจรัฐมาจากปากกระบอกปืน” แต่เหมาเจ๋อตงเน้นว่า “พรรคต้องควบคุมปืนและไม่ให้ปืนมาควบคุมพรรค” ในประวัติศาสตร์การเมืองของสาธารณรัฐประชาชนจีน กองทัพมีบทบาทสำคัญทางการเมืองครั้งสำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

กองทัพแดง (Red Army) หรือกองทัพปลดแอกประชาชน เป็นกำลังสำคัญในการสู้รบกับพรรคก๊กมินตั๋ง และสนับสนุนให้พรรคคอมมิวนิสต์จีนยึดอำนาจรัฐได้ใน ค.ศ. ๑๙๔๙

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

ในช่วงปฏิวัติวัฒนธรรม (ค.ศ.๑๙๖๖ - ๑๙๖๙) กองทัพจีนภายใต้การนำของนายพลหลินเปียว ซึ่งเป็นรัฐมนตรีกระทรวงกลาโหมขณะนั้น ได้สนับสนุนเหมาเจ๋อตงในการปฏิวัติวัฒนธรรม ต่อสู้กับฝ่ายประธานาธิบดีหลิวเส้าฉีที่ถูกกล่าวหาว่ากำลังเดินตามแนวทางทุนนิยม

ภายหลังการตายของเหมาเจ๋อตงในเดือนกันยายน ค.ศ.๑๙๗๖ กองทัพภายใต้การนำของนายพลเย่ เจียนอิง ได้จับกุม “แก๊ง ๔ คน” ซึ่งประกอบด้วยนางเจียงชิง (ภริยาของเหมา) จางซุนฉี Ying เฮยาเหวินหยวน และหวางหงเหวิน และจากนั้นได้สนับสนุนให้เติ้งเสี่ยวผิงกลับมาใช้อำนาจอีกครั้ง จนสามารถดำเนินนโยบายสี่ทันสมัยได้

ในเหตุการณ์เทียนอันเหมิน ค.ศ.๑๙๘๙ ที่นักศึกษาเดินขบวนเรียกร้องประชาธิปไตย ผู้นำจีนภายใต้การตัดสินใจของคณะกรรมการทหาร ได้สั่งให้กองทัพใช้กำลังเข้าควบคุมสถานการณ์ จับกุม นักศึกษา ทำให้มีผู้เสียชีวิตหลายพันคน

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า กองทัพมีบทบาททางการเมืองมาตั้งแต่ก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน **แต่ลักษณะเด่นของการควบคุมกองทัพของจีนคือ จะมีการควบคุมจากฝ่ายการเมือง** โดยพรรคคอมมิวนิสต์จะเข้าควบคุมกองทัพโดยผ่านคณะกรรมการทหารของคณะกรรมการกลาง และในกองทัพจะมีเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเมืองไปประจำตามหน่วยรบระดับต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบและอบรมทัศนคติทางการเมืองควบคู่กันไป กล่าวได้ว่า ลักษณะการเข้าควบคุมทหารโดยฝ่ายการเมืองเป็นมรดกทางความคิด ในการปฏิวัติของเหมาเจ๋อตง ตั้งแต่ก่อตั้งกองทัพปลดแอกประชาชนในปี ค.ศ.๑๙๒๗ ที่นายพลจูเต๋อ นำกองกำลังของตนไปสมทบกับเหมาที่หนีไปตั้งมั่นอยู่ที่เทือกเขาจิ่งกัน ตอนใต้ของมณฑลเจียงซี กองทัพแดงที่ก่อตั้งขึ้นในขณะนั้นมีนายพลจูเต๋อ (ที่ต่อมาได้รับการขนานนามว่า “บิดาแห่งกองทัพแดง”) เป็นผู้บัญชาการทหาร และมีเหมาเจ๋อตงเป็นผู้บัญชาการฝ่ายการเมือง อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันบทบาทของเจ้าหน้าที่ฝ่ายการเมืองได้ลดความสำคัญลง ภายหลังการเน้นการพัฒนาอารยธรรมไฮเทคในกองทัพให้ทันสมัยตามนโยบายสี่ทันสมัยของเติ้งเสี่ยวผิง

องค์ประกอบสำคัญในกองทัพจีน (ก่อนการปฏิรูปในปี ค.ศ. ๒๐๑๕)

ตั้งแต่ก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีน ปี ค.ศ. ๑๙๔๙ การจัดองค์กรของกองทัพจีนได้แบ่งออกเป็น ๓ ส่วนสำคัญ ได้แก่ กองทัพปลดปล่อยประชาชน (People's Liberation Army) กองกำลังตำรวจติดอาวุธ (Chinese People's Armed Police Forces) และกองกำลังทหารบ้าน (Militia)

ความเป็นมาของกองทัพปลดปล่อยประชาชน (PLA)

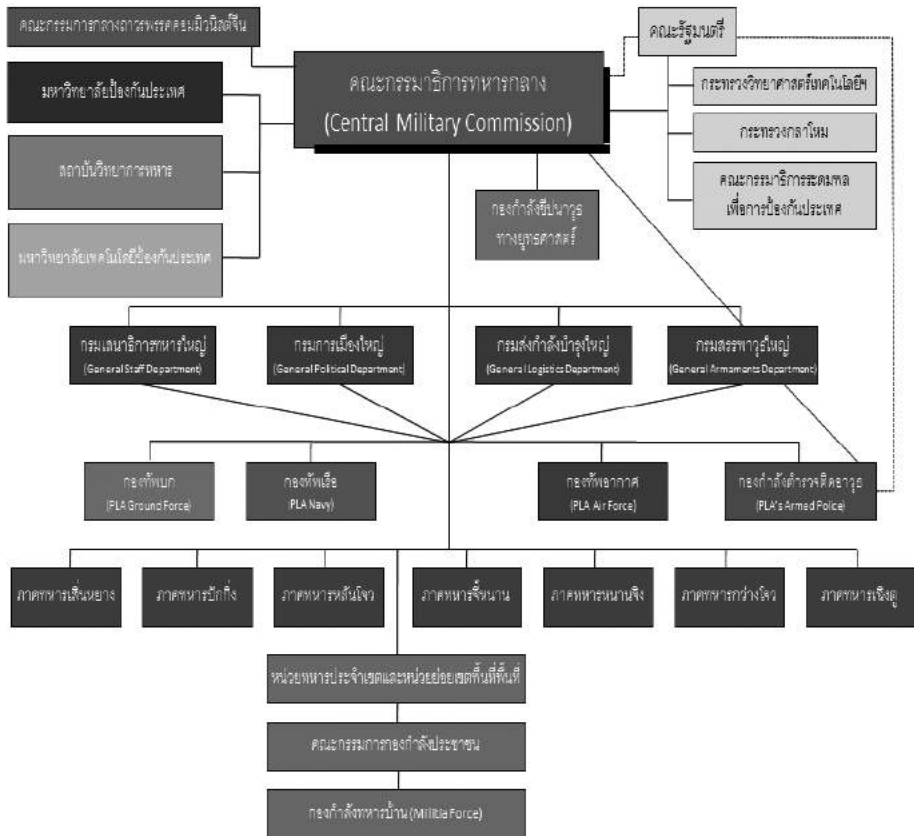
กองทัพปลดปล่อยประชาชนก่อตั้งที่เมืองหนานชาง มณฑลเจียงซี วันที่ ๑ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๒๗ เป็นกองกำลังที่ตั้งขึ้นและบัญชาการโดยพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศจีน กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน ประกอบด้วย กองทัพบก (Land Force) กองทัพเรือ (Navy) กองทัพอากาศ (Air Force) และกองกำลังปืนาวุธนิวเคลียร์ (The Second Artillery Force) ซึ่งรับผิดชอบงานด้านความมั่นคงและป้องกันประเทศ และในกรณีจำเป็นกองทัพปลดปล่อยประชาชนจะช่วยทำหน้าที่ธำรงไว้ซึ่งระเบียบสังคม (Social Order) ภายใต้กฎเกณฑ์ของกฎหมาย

ในการควบคุมกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีนก่อนการปฏิรูปกองทัพ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๘ คณะกรรมาธิการทหารของคณะกรรมการกลางพรรค (The Central Military Commission: CMC) จะควบคุมกองทัพโดยกองบัญชาการกรมฝ่ายเสนาธิการ (The General Staff Headquarters), ฝ่ายกรมการเมือง (The General Political Department) ฝ่ายส่งกำลังบำรุง (The General Logistics Department), และฝ่ายสรรพาวุธ (The General Armaments Department) และมีการจัดแบ่งพื้นที่เขตความรับผิดชอบทางความมั่นคง แบ่งเป็น ๗ ภาคทหาร ได้แก่ ภาคทหารเสิ่นหยาง (Shenyang) เป่ย์จิง (Beijing) หลานโจว (Lanzhou) จี้หนาน (Jinan) หนานจิง (Nanjing) กวางโจว (Guangzhou) และเฉิงตู (Chengdu)

ในบรรดาผู้นำคนสำคัญของกองทัพ นายพลที่ดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกของคณะกรรมการทหารส่วนกลาง จะมีอำนาจร่วมกับผู้นำฝ่ายการเมืองในคณะกรรมการทหารส่วนกลางในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจกิจการสำคัญของกองทัพ

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก (ฉบับปรับปรุง)

The Command Structure of the People's Liberation Army (PLA)

Source : David Shambaugh (2004). *Modernizing China's Military : Progress, Problems, and Prospects*. Berkeley and Los Angeles : California University Press

ภาพโครงสร้างกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีนก่อนปฏิรูป พ.ศ.๒๕๕๘

แนวทางการรับราชการในกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน

การรับราชการของทหารกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีนในสมัยสงครามกู้ชาติปลดแอกให้แก่ประชาชน กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีนใช้ระบบทหารแบบอาสาสมัคร ต่อมาในปี ค.ศ.๑๙๔๙ หรือปี พ.ศ.๒๔๙๒ ซึ่งเป็นปีประกาศก่อตั้งประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน สถาปนาประชาชนสูงสุดได้ประกาศใช้กฎหมายการเกณฑ์ทหารเป็นฉบับแรก และเป็นจุดเริ่มต้นของระบบเรียกเกณฑ์ทหาร หลังจากที่ได้ใช้ระบบเรียกเกณฑ์ในห้วงระยะเวลาหนึ่งได้พบปัญหาที่เกิดขึ้นจากระบบเรียกเกณฑ์คือ ระยะเวลาประจำการของทหารสั้น ตำแหน่งสำคัญที่ต้องใช้เทคนิคและประสบการณ์ขาดผู้เชี่ยวชาญซึ่งต้องรับราชการต่อเนื่องไม่สามารถฝึกทหารใหม่ให้รับหน้าที่ได้ทัน ดังนั้นในปี พ.ศ.๒๕๒๗ สภาฯ ได้แก้ไขกฎหมายการเกณฑ์ทหารใหม่ให้มี ๒ ระบบ คือ ระบบเกณฑ์ทหาร และระบบอาสาสมัคร พร้อมทั้งปรับปรุงระบบทหารกองหนุน RESERVE และทหารบ้าน MILITIA (หมิงปิง) ให้มีประสิทธิภาพเป็นกำลังในการรักษาความปลอดภัย (รปภ.) หมู่บ้าน และป้องกันประเทศ

ทหารบ้าน (militia) เป็นกองกำลังประชาชนประจำท้องถิ่น มีหน้าที่ รปภ. หมู่บ้าน แจ้งข่าวสารสนับสนุนกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีนในขีดความสามารถ ยับยั้งข้าศึกในเวลาจำกัด สนับสนุน การพัฒนาหมู่บ้าน มีการจัดกำลังที่แน่นอน มีสายการบังคับบัญชาและช่วงการบังคับบัญชาโดยระดับผู้นำเป็นนายทหารและนายสิบประจำการ ในหนึ่งตำบลจะประกอบกำลังเป็นหนึ่งในกองร้อย ยอดกำลังพลจำนวน ๑๐๐ คน ในหนึ่งอำเภอมี ๑ กองพัน ในรอบปีจะได้รับฝึกในห้วงระยะเวลาสั้น ๆ ใช้เวลาฝึก ๒๐ วัน สำหรับทหารบ้านที่ทำหน้าที่ด้านเทคนิคจะใช้เวลาฝึก ๓๐ วัน ในยามปกติจะประกอบอาชีพของตนเอง คลังอาวุธของทหารบ้านจะอยู่ ณ หน่วยทหาร การรายงานข่าวจะรายงานตามลำดับตามสายการบังคับบัญชาด้วยเครื่องมือสื่อสาร ยอดกำลังพลรวมทั้งประเทศ จำนวนประมาณ ๕๐ ล้านคน ไม่มีเงินเดือนหรือผลตอบแทนใด ๆ

ทหารกองหนุน (reserve) เป็นกำลังพลที่ได้มาจากทหารที่ปลดจากประจำการ มีการลงทะเบียนควบคุมที่แน่นอน และจัดตั้งเป็นกองกำลังกองหนุน ได้รับการฝึกและสามารถเรียกระดมพลได้ด้วยความเร็ว พลทหารกองหนุนจะต้องมีอายุไม่เกิน ๓๕ ปี นายสิบและนายทหารมีแนวทางการรับราชการเช่นเดียวกับนายสิบและนายทหารหลักในกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน

ยุทธศาสตร์จับหนวทโลก

(ฉบับปรับปรุง)

พลทหารประจำการ ได้จากการเรียกเกณฑ์ตามกฎหมาย โดยชาย สัญชาติจีน ไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ อายุ ๑๘ ปี จะต้องเข้ารับการเกณฑ์ทหาร ณ ภูมิลำเนาของตนโดยลงทะเบียนในห้วง ๑ - ๑๕ กันยายน และเข้ารับการเกณฑ์ ในเดือนธันวาคมของปีนั้น ๆ การคัดเลือกบุคคลเป็นทหารได้จากผลการพิจารณา ของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วย หน่วยกำลังอาวุธประชาชนอำเภอ (หน่วยรองของมณฑลทหาร) หน่วยตำรวจ และหน่วยสาธารณสุข โดยพิจารณา คัดเลือกจากบุคคลที่มีความเหมาะสมมากที่สุดตามลำดับให้เข้ารับราชการ และส่ง กำลังพลทหารใหม่ให้กับหน่วยต่าง ๆ ในต้นปี

พลทหาร ที่ส่งเข้าประจำการเป็นทหารบกมีระยะเวลาประจำการ ๓ ปี ทหารเรือ และทหารอากาศ ๔ ปี หลังจากรับราชการครบตามระยะเวลาแล้ว พลทหารสามารถสมัครใจรับราชการต่อได้อีก ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการเรียกว่าทหาร อาสาสมัคร แต่ทั้งนี้จะต้องผ่านการพิจารณาของหน่วยว่าบุคคลนั้นมีความเหมาะสม และหน่วยมีความต้องการ ซึ่งทหารบกสามารถรับราชการต่อได้อีกไม่เกิน ๒ ปี ทหารเรือและทหารอากาศไม่เกิน ๑ ปี รวมระยะเวลาแล้วทุกเหล่าหากสมัครใจ รับราชการต่อจะมีระยะเวลา ๕ ปี เท่ากัน

ทหารอาสาสมัคร ได้จากพลทหารประจำการที่รับราชการครบอายุ แล้วสมัครใจรับราชการต่อครั้งที่หนึ่ง ทหารบกรับราชการต่อได้ไม่เกิน ๒ ปี ทหารเรือ ทหารอากาศรับราชการต่อได้ไม่เกิน ๑ ปี และสมัครใจที่จะรับราชการต่อไปอีกเป็น ครั้งที่สอง หน่วยจะเป็นผู้พิจารณาความเหมาะสมโดยพิจารณาจาก ทหารผู้นั้นมี ความสามารถชำนาญเฉพาะวิชาและสมัครใจ, มีความประพฤติดี, หน่วยมีความ ต้องการ เมื่อสมัครใจแล้วจะต้องรับราชการต่อไปอีกอย่างน้อย ๘ ปี แต่ไม่เกิน ๑๒ ปี โดยอายุจะต้องไม่เกิน ๓๕ ปี เพื่อให้สามารถทำงานทำต่อได้เมื่อปลดประจำการ หากทหารจะสมัครใจรับราชการต่อไปอีกก็สามารถกระทำได้แต่ทั้งนี้จะต้องผ่านการ พิจารณาและถือว่าเป็นความต้องการเป็นกรณีพิเศษ

นายสิบ กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน จัดพลทหารและนายสิบเป็น กำลังพลประเภทเดียวกัน โดยพลทหารที่รับราชการครบอายุราชการและได้รับการฝึกจะ ได้รับการแต่งตั้งยศเป็น สิบตรี - จ่าสิบเอก (ส.ต. - จ.ส.อ.) ตามลำดับ

ภายหลังสงครามสั่งสอนเวียดนาม กองทัพปลดปล่อยประชาชนจีนได้ปรับปรุงและพัฒนากองทัพให้ทันสมัยมากยิ่งขึ้น และได้นำระบบชั้นยศมาใช้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๑ การพิจารณาเลื่อนชั้นยศหรือกำหนดชั้นยศ กองทัพฯ จะพิจารณาตามความเหมาะสม โดยพิจารณาจากผลการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ความยึดมั่นในอุดมการณ์ของพรรคคอมมิวนิสต์จีน โดยมีได้มีอัตราชั้นยศที่แน่นอนตามตำแหน่งที่บรรจุตามอัตรากิจการและยุทธโศปกรณ์ (อจย.) เหมือนสากลโดยทั่วไป แต่กองทัพฯ มีระบบควบคุมอายุประกอบแนวทางในการรับราชการให้สัมพันธ์กับหน่วยที่บรรจุ เพื่อให้หน่วยมีกำลังที่เหมาะสมกับภารกิจ เช่น ในระดับหมวด กำลังพลจะมีอายุไม่เกิน ๓๐ ปี เป็นต้น ซึ่งมีแนวทางในการรับราชการดังนี้

๑. ประเภทนายทหารประจำการ

๑.๑ นายทหารประจำการในหน่วยกำลังรบ

ที่รับผิดชอบด้านยุทธการ, ด้านการเมืองและด้านการส่งกำลังบำรุง

หน่วยระดับหมวด อายุไม่เกิน ๓๐ ปี

หน่วยระดับกองร้อย อายุไม่เกิน ๓๕ ปี

หน่วยระดับกองพัน อายุไม่เกิน ๔๐ ปี

(ประจำการบนเรือรบ ๔๕ ปี)

หน่วยระดับกรม อายุไม่เกิน ๔๕ ปี

(ประจำการบนเรือรบ ๕๐ ปี)

หน่วยระดับกองพล อายุไม่เกิน ๕๐ ปี

(ต่ออายุได้ถึง ๕๕ ปี ถ้าจำเป็น)

หน่วยระดับกองทัพ อายุไม่เกิน ๕๕ ปี

(ต่ออายุได้ถึง ๖๐ ปี ถ้าจำเป็น)

หน่วยระดับภาคทหาร อายุไม่เกิน ๖๕ ปี

ยุทธศาสตร์จีนบเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

๑.๒ นายทหารประจำการที่ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคนิค

ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคนิค ขั้นต้น อายุไม่เกิน ๕๓ ปี

ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคนิค ขั้นปานกลาง อายุไม่เกิน ๕๘ ปี

ปฏิบัติหน้าที่ด้านเทคนิค ขั้นสูง อายุไม่เกิน ๖๐ ปี

๒. ประเภทนายทหารอาสาสมัคร (ข้าราชการพลเรือน)

เป็นนายทหารที่มีความชำนาญเฉพาะสาขาวิชา ได้ผ่านการปฏิบัติหน้าที่ราชการมาแล้วตามข้อ ๑.๒ และสมัครใจที่จะรับราชการต่อประกอบกับหน่วยได้พิจารณาแล้วมีความเหมาะสมและมีความต้องการ

๒.๑ ตำแหน่งเทคนิควิชาพิเศษขั้นสูง

ชาย อายุไม่เกิน ๖๐ ปี

หญิง อายุไม่เกิน ๖๐ ปี

๒.๒ ตำแหน่งเทคนิควิชาพิเศษระดับปานกลางและขั้นต้น

ชาย อายุไม่เกิน ๖๐ ปี

หญิง อายุไม่เกิน ๕๕ ปี

๒.๓ ตำแหน่งเทคนิควิชาชีพพิเศษระดับปานกลางและขั้นต้น ชำนาญด้านศิลปหัตถกรรมและด้านพลศึกษา

ชาย อายุไม่เกิน ๕๕ ปี

หญิง อายุไม่เกิน ๕๐ ปี

แนวทางการศึกษาในโรงเรียนทหารกองทัพบกปลดปล่อยประชาชนจีน

การฝึกอบรมนายทหารของกองทัพบกปลดปล่อยประชาชนจีน (people's liberation army: pla) ในภาวะสงครามจะใช้การฝึกอบรมในสนามตามสถานการณ์จริงเป็นหลัก ในยามสงบใช้การฝึกอบรมในโรงเรียนเป็นหลัก ซึ่งได้แบ่งโรงเรียนทหารออกเป็น ๓ ประเภท คือ โรงเรียนนายสิบ, โรงเรียน (วิทยาลัย) บังคับบัญชา และโรงเรียน (วิทยาลัย) เทคนิค

นายทหารในกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีนทุกคนจำเป็นต้องผ่านการศึกษานในโรงเรียน (วิทยาลัย) นายทหารก่อนจึงจะเป็นนายทหารได้และการศึกษาของนายทหารจะใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา การเลื่อนยศและตำแหน่งด้วยหลักสูตรในการศึกษาจะแบ่งหลักสูตรการศึกษาให้ตรงตามตำแหน่งของนายทหารที่จะบรรจุเข้ารับราชการตามตำแหน่งนั้น ๆ หรือเรียกว่าเป็นการศึกษาเฉพาะเหล่า

นโยบายการฝึกศึกษาในกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีนยึดถือแนวทางดังนี้

๑. ผลิดกำลังพลให้มีอุดมการณ์ทางการเมือง และมีความเชี่ยวชาญในด้านการทหารด้วย

๒. หน่วยทหารและโรงเรียนทหารจะต้องมีความสัมพันธ์และประสานงานซึ่งกันและกัน ซึ่งได้แก่ โรงเรียนจะรับใช้หน่วยทหารและหน่วยทหารจะคัดเลือกนักเรียนที่ดีเด่น (จากพลทหาร) ให้กับโรงเรียน

๓. การฝึกศึกษาจะต้องสอดคล้องและสัมพันธ์กับระบบการบริหารงานเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ผู้ที่สำเร็จการศึกษามาแล้วจะต้องสามารถฝึกทหารและบริหารงานได้ทั้งหมด

๔. ยืนหยัดในอาวุธและยุทธโปกรณ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันให้สามารถใช้อาวุธยุทธโปกรณ์ได้อย่างเต็มขีดความสามารถ และสามารถใช้อาวุธยุทธโปกรณ์ที่ทันสมัยของข้าศึกได้

๕. ยืนหยัดในหลักการการต่อสู้ด้วยความกล้าหาญแค้น ฝึกทหารอย่างขยันขันแข็ง และประหยัด และหวังผลจากการฝึกด้วยค่าใช้จ่ายที่น้อยที่สุด

โรงเรียนทหารของกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีนประกอบด้วย

๑. โรงเรียนนายสิบ การอบรมบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นผู้บังคับบัญชา (หัวหน้านายสิบ) จะใช้การพิจารณาต่อบุคคลที่มีคุณวุฒิและขีดความสามารถจากทหารที่เกณฑ์เข้ามา เข้ารับการฝึกอบรมในโรงเรียนนายสิบ ซึ่งมีอยู่ตามภาคทหาร

ยุทธศาสตร์จับหนวทโลก

(ฉบับปรับปรุง)

ต่าง ๆ เรียกว่า หน่วยฝึกทหารในกองทหาร หรือโรงเรียนนายสิบในโรงเรียน (วิทยาลัย) บั้คับบัญชา สำหรับหัวหน้านายสิบส่วนหนึ่งของกองทัพเรือและกองทัพ อากาศนั้น จะพิจารณาคัดเลือกจากพลทหารที่มีความรู้ชั้นมัธยมต้นเข้ารับการฝึก อบรม ๒ – ๓ ปี ให้มีความรู้ในวิชาเฉพาะเพื่อสามารถใช้งานในการซ่อมแซมอาวุธ และยุทธโธปกรณ์ได้

๒. โรงเรียน (วิทยาลัย) บั้คับบัญชา เป็นโรงเรียนสำหรับผลิตนายทหาร ของกองทัพปลดปล่อยประชาชนจีน แบ่งออกเป็น ๓ ระดับ คือ

ชั้นต้น ฝึกอบอรมนายทหารในระดับ หมวด (เทียบเท่า โรงเรียน นายร้อยของไทย)

ชั้นกลาง ฝึกอบอรมนายทหารในระดับ กรม (เทียบเท่า โรงเรียน เสนาธิการ เหล่าทัพของไทย)

ชั้นสูง ฝึกอบอรมนายทหารในระดับ กองทัพ (เทียบเท่า วิทยาลัย ป้องกันราชอาณาจักรของไทย)

การฝึกอบอรมโดยทั่วไปจะประกอบด้วยสาขาวิชาทางด้านการทหาร การเมือง การส่งกำลังบำรุง วัฒนธรรม และวิทยาศาสตร์

๒.๑ โรงเรียน (วิทยาลัย) บั้คับบัญชา ชั้นต้น แต่ละเหล่าทัพจะมี โรงเรียนของตนเองเพื่อผลิตนายทหารในระดับหมวดให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตาม ตำแหน่งคือ เป็นผู้บั้คับหมวด เป็นนายทหารประจำเรือรบ เป็นนักบินของกองทัพ เรือและกองทัพอากาศ การคัดเลือกบุคคลเข้ารับการศึกาจะพิจารณาคัดเลือก จากพลทหารหรือนายสิบที่มีความสามารถมีคุณวุฒิเป็นหลักและส่วนน้อยจะรับจาก นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมปลาย การศึกษาจะกระทำอย่างเป็นระบบ เพื่อผลิตนายทหารให้มีความสามารถชั้นต้นเพื่อทำหน้าที่ผู้บั้คับหมวด ส่วนความ ขำนาญให้พัฒนาจากการทำงานในภายหลัง โรงเรียน (วิทยาลัย) บั้คับบัญชาชั้นต้น แบ่งย่อยออกเป็น ๓ ประเภท คือ คณะวิชาเฉพาะชั้นปานกลาง, คณะวิชาเฉพาะ ชั้นวิทยาลัย และคณะวิชาทั่วไปมหาวิทยาลัย ซึ่งทั้ง ๓ ประเภทนี้จะมีแนวทาง ในการศึกษาและการรับสมัครนักศึกษาแตกต่างกัน ดังนี้

๒.๑.๑ คณะวิชาเฉพาะปานกลาง รับจากหัวหน้าหมู่และพลทหาร ที่สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมปลาย ซึ่งมีผลการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ดีเข้ารับการศึกษ โดยมียะยะเวลาในการศึกษา ๒ ปี และรับจากหัวหน้าหมู่และพลทหารที่สำเร็จ การศึกษาจากชั้นมัธยมต้นที่มีผลการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีระยะเวลาในการ ศึกษา ๓ ปี หลักสูตรการศึกษานั้นหนักในด้านการทหารและการเมือง เพื่อให้มี ความรู้ขั้นพื้นฐานในการนำหน่วย

๒.๑.๒ คณะวิชาเฉพาะชั้นวิทยาลัย รับจากหัวหน้าหมู่และพล ทหารที่สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมปลายที่มีผลการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ดีและเป็น ผู้ที่มีความสามารถสูง โดยมีระยะเวลาในการศึกษา ๓ ปี หลักสูตรการศึกษาประกอบ ด้วย การทหาร การเมือง วิชาเฉพาะในระดับวิทยาลัย

๒.๑.๓ คณะวิชาทั่วไปมหาวิทยาลัย รับจากนักศึกษาที่สำเร็จ การศึกษาจากมัธยมปลายเป็นหลัก และรับจากหัวหน้าหมู่และพลทหารที่สำเร็จการ ศึกษาจากชั้นมัธยมปลายเป็นส่วนน้อยโดยมีระยะเวลาในการศึกษา ๔ ปี หลักสูตรการ ศึกษาประกอบด้วย การทหาร การเมือง วิชาเฉพาะในระดับมหาวิทยาลัย

๒.๒ โรงเรียน (วิทยาลัย) บัณฑิตบัญชาชั้นกลาง กองทัพบก กองทัพ เรือ และกองทัพอากาศ แต่ละเหล่าทัพจะมีโรงเรียน (วิทยาลัย) ของตนเองในระดับ ชั้นกลาง โดยรับนายทหารนักเรียนจากนายทหารตำแหน่งผู้บังคับกองพัน หรือฝ่าย เสนาธิการ ที่มีตำแหน่งเทียบเท่า ผู้บังคับกองพัน และจะต้องผ่านการศึกษจาก โรงเรียน(วิทยาลัย) บัณฑิตบัญชาชั้นต้นมาแล้ว ระยะเวลาในการศึกษา ๑ – ๒ ปี เมื่อ สำเร็จการศึกษาแล้วจะได้รับตำแหน่งเป็นนายทหารในระดับกรม หลักสูตร การศึกษาประกอบด้วยการศึกษาวิชาทหารในระดับกรมเป็นหลักโดยเน้นในเรื่อง การจัดการบังคับบัญชาในทางยุทธวิธีและให้มีความรู้เพิ่มเติมในระดับกองพลบ้าง เป็นบางส่วนเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานรวมทั้งให้มีความรู้ในทางเทคโนโลยีด้าน การทหารสมัยใหม่เป็นบางส่วนเท่าที่จำเป็นด้วย

๒.๓ โรงเรียน(วิทยาลัย)บัณฑิตบัญชาชั้นสูงหรือเรียกว่ามหาวิทยาลัย ป้องกันราชอาณาจักร เป็นโรงเรียน(มหาวิทยาลัย)บัณฑิตบัญชาชั้นสูงในทางทหาร ของกองทัพลดปล่อยประชาชนจีน รับนายทหารนักเรียนจากกองทัพบกกองทัพเรือ

ยุทธศาสตร์จับมือทั่วโลก

(ฉบับปรับปรุง)

และกองทัพอากาศ ซึ่งเป็นนายทหารในระดับผู้บัญชาการกองพล หรือเทียบเท่า และเป็นบุคคลที่เคยผ่านการศึกษาจากโรงเรียนบังคับบัญชาชั้นกลางมาแล้วระยะในการศึกษา ๑ ปี หลักสูตรการศึกษาประกอบด้วย การศึกษาและวิจัยนโยบายในการป้องกันประเทศและยุทธศาสตร์ หลักการสงคราม นโยบายการป้องกันประเทศ และการต่างประเทศ และ อื่น ๆ นอกจากนั้น มหาวิทยาลัยป้องกันประเทศได้จัดหลักสูตรเพิ่มเติมสำหรับนายทหารที่มีตำแหน่งในระดับแม่ทัพ และข้าราชการพลเรือนที่มีตำแหน่งตั้งแต่ผู้ว่าราชการมณฑลขึ้นไป ระยะเวลาในการศึกษา ๓ – ๔ เดือน หลักสูตรการศึกษาประกอบด้วย การศึกษาและวิจัยนโยบายในการป้องกันประเทศ และยุทธศาสตร์

โรงเรียน (วิทยาลัย) บังคับบัญชา ทั้ง ๓ ประเภท ยังได้จัดให้มีการศึกษาแบบวิจัยโดยรับนายทหารนักเรียนที่มีคุณสมบัติจบมหาวิทยาลัยในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท ระยะเวลาในการศึกษา ๒ - ๓ ปี ความมุ่งหมายเพื่อผลิตบุคลากรที่มีความรู้ในด้านทฤษฎีและงานวิจัยและสามารถทำหน้าที่ครูในโรงเรียนทหารชั้นสูงหรือทำหน้าที่เป็นฝ่ายเสนาธิการในหน่วยงานที่สำคัญ

๓. โรงเรียน (วิทยาลัย) เทคนิค

โรงเรียน(วิทยาลัย) เทคนิค ได้แบ่งการดำเนินการฝึกศึกษานักเรียนออกเป็น ๕ ประเภท ด้วยกันตามความต้องการของหน่วยทหารคือ วิชาเฉพาะปานกลาง วิชาเฉพาะชั้นมหาวิทยาลัย, วิชาทั่วไปมหาวิทยาลัย, นักศึกษาวิจัยปริญญาโท และนักศึกษาวิจัยปริญญาเอก

๓.๑ วิชาเฉพาะปานกลาง รับนักเรียนโดยพิจารณาคัดเลือกจากพลทหารและนักเรียนทั่วไปที่สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมต้นและมัธยมปลาย สำหรับนักเรียนที่สำเร็จมัธยมต้นระยะเวลาในการศึกษา ๓ ปี และนักเรียนที่สำเร็จชั้นมัธยมปลายมีระยะเวลาในการศึกษา ๒ ปี หลักสูตรการอบรมประกอบด้วยความรู้พื้นฐานงานด้านช่างเทคนิคสาขาต่าง ๆ ตามตำแหน่งที่ต้องการบรรจุในตำแหน่งที่ใช้งานด้านเทคนิค รวมทั้งผลิตนักเรียนเพื่อบรรจุเป็น จนท. เทคนิคในหน่วยงานข้าราชการพลเรือนด้วย

๓.๒ วิชาเฉพาะชั้นมหาวิทยาลัย รับนักเรียนโดยพิจารณาคัดเลือกจากพลทหารและนักเรียนทั่วไปที่สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมศึกษา ระยะเวลาในการศึกษา ๓ ปี หลักสูตรในการศึกษาประกอบด้วย ความรู้พื้นฐานในวิชาช่างเทคนิค เพื่อผลิตนายทหารและข้าราชการพลเรือนให้สามารถมีความรู้ในงานการซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งผลิตแพทย์ทหารเพื่อบรรจุในหน่วยทหารระดับต่ำกว่ากองพล

๓.๓ วิชาทั่วไปมหาวิทยาลัย รับนักเรียนจากนักเรียนทั่วไปที่สำเร็จการศึกษาจากชั้นมัธยมศึกษา ระยะเวลาในการศึกษา ๔ ปี และหากศึกษาในสาขาแพทยศาสตร์ ระยะเวลาในการศึกษา ๖ ปี หลักสูตรการศึกษาประกอบด้วยวิชาในสาขาวิศวกรรมต่างและวิชาแพทย์ เพื่อผลิตนายทหารเป็นวิศวกร และนายแพทย์ทหารเป็นหลัก

๓.๔ นักศึกษาวิจัยปริญญาโทและปริญญาเอก ความมุ่งหมายเพื่อผลิตบุคลากรให้มีความรู้ในด้านการวิจัยในสาขาวิศวกรรมชั้นสูง ให้สามารถปฏิบัติงานในการซ่อมแซมยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ และทำหน้าที่เป็นครูในโรงเรียนทหาร

สำหรับระบบการศึกษาในสาธารณรัฐประชาชนจีน ใช้ระบบ ๖, ๓, ๓ คือ ชั้นประถมศึกษา ๖ ปี ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ๓ ปี และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ๓ ปี

การแสดงผลงานภาพของกองทัพจีน

จีนจัดการเดินสวนสนามในวาระครบรอบ ๗๐ ปี (ค.ศ.๑๙๔๕ – ๒๐๑๕ หรือ พ.ศ.๒๔๘๘ – ๒๕๕๘) ชัยชนะสงครามโลกครั้งที่สอง ณ จัตุรัสเทียนอันเหมิน กรุงปักกิ่ง เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๘ นับเป็นครั้งแรกของการกำหนด “วันแห่งชัยชนะในสงครามต่อต้านการรุกรานของญี่ปุ่นของกองทัพประชาชนจีน” และเป็นครั้งแรกในการเดินสวนสนามของกองทัพปลดแอกประชาชนจีน หรือ PLA เพื่อรำลึกถึงชัยชนะสงคราม ทั้งนี้ จีนเป็นหนึ่งในสมาชิกกองกำลังพันธมิตรผู้พิชิตสงครามโลกครั้งที่สอง (ค.ศ.๑๙๓๙ – ๑๙๔๕ หรือ พ.ศ.๒๔๘๒ – ๒๔๘๘) ระหว่าง

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

สงครามโลกครั้งที่สองนี้ กองทัพจักรพรรดินิยมแห่งญี่ปุ่นได้ยাত্রาทัพเข้าไปยังประเทศต่าง ๆ ในเอเชีย และได้ยึดครองเขตต่าง ๆ ในประเทศจีนในปี ค.ศ.๑๙๓๗ (พ.ศ.๒๔๘๐) โดยเฉพาะสงครามยึดครองหนานจิง (นานกิง) ทำให้เกิดบาดแผลทางประวัติศาสตร์ระหว่างจีนกับญี่ปุ่นมาจนทุกวันนี้

พิธีเดินสวนสนามครั้งยิ่งใหญ่ของ PLA เพื่อเฉลิมฉลองชัยชนะเหนือญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่สอง โดยมีกำลังพลเข้าร่วมการสวนสนามถึง ๑๒,๐๐๐ คน อาวุธยุทโธปกรณ์ ๕๐๐ ชิ้น และเครื่องบินรบรุ่นใหม่อีก ๑๘ รุ่น รวม ๒๐๐ ลำ ซึ่งในจำนวนอาวุธยุทโธปกรณ์เหล่านั้นกว่า ๘๐ เปอร์เซนต์ ยังไม่เคยแสดงต่อที่สาธารณะมาก่อน นอกจากนี้ ยังได้รับเกียรติจากผู้นำและข้าราชการระดับสูงจากประเทศต่าง ๆ นับ ๓๐ ประเทศ เข้าร่วมชมความยิ่งใหญ่ของกองทัพจีน

เบื้องหน้า ภายในงานนี้พบผู้นำชาติมหาอำนาจอย่างประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูติน ของรัสเซีย รวมถึงผู้นำชาติอื่น ๆ อันมีสายสัมพันธ์ใกล้ชิดกับจีน ซึ่งรัฐบาลจีนเน้นย้ำว่า พิธีสวนสนามครั้งนี้ไม่ได้มุ่งเป้าหมายต่อญี่ปุ่นในวันนี้ แต่มุ่งระลึกอดีตและตักเตือนชาวโลกถึงการเสียสละอันยิ่งใหญ่ของจีน อย่างไรก็ตามก็แทบไม่เคยพลาดจะลากจุดสนใจไปยังการกระทำของญี่ปุ่นในช่วงเกิดสงคราม การเริ่มต้นพิธีการในการสวนสนาม เริ่มด้วยประธานาธิบดีสี จิ้นผิง เริ่มต้นกล่าวสุนทรพจน์ขณะยืนอยู่เหนือจัตุรัสเทียนอันเหมิน ที่ตั้งอยู่ใจกลางนครหลวงปักกิ่ง ได้แสดงท่าที่เป็นมิตรไมตรีด้วยคำแถลงว่า “จีนจะตัดลดกำลังทหารลง ๓๐๐,๐๐๐ นาย เพื่อก้าวเดินสู่เส้นทางแห่งการพัฒนาสันติภาพ” แต่ไม่ได้ชี้ชัดถึงกรอบเวลาอันชัดเจนออกมา ทั้งนี้กองทัพปลดแอกประชาชนจีนนับเป็นหนึ่งในกองทัพที่มีขนาดใหญ่ที่สุดในโลก โดยปกครองกำลังพลอยู่กว่า ๒,๓๐๐,๐๐๐ นาย ในปัจจุบัน

แสนยานุภาพทางการทหารของจีน ที่นำมาร่วมการสวนสนามในครั้งนี้
ที่น่าสนใจมากคือ ขีปนาวุธนำวิถีต่งเฟิง รุ่นต่าง ๆ ได้แก่

๑) ขีปนาวุธต่งเฟิง ๒๖

ภาพขีปนาวุธนำวิถี DF 26

ขีปนาวุธนำวิถีต่งเฟิง ๒๖ (Dongfeng-26) เป็นขีปนาวุธพิสัยกลาง (Intermediate-Range Ballistic Missile: IRBM) มีพิสัยการยิงไกล ๔,๐๐๐ กิโลเมตร เจ้าของฉายา “ผู้พิฆาตเกาะกวม” เนื่องจากสามารถโจมตีเข้าถึง “เกาะกวม” อันเป็นฐานทัพสหรัฐฯ ในมหาสมุทรแปซิฟิก

๒) ขีปนาวุธต่งเฟิง ๒๑ ดี

ภาพขีปนาวุธนำวิถี DF 21 D

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

ขีปนาวุธนำวิถี ตงเฟิง ๒๑ ดี (Dongfeng-21D) เป็นขีปนาวุธต่อต้านเรือผิวน้ำ (Anti-Ship Ballistic Missile : ASBM) มีพิสัยการโจมตีไกล ๑,๔๕๐ กิโลเมตร รายงานระบุว่าขีปนาวุธนี้มีคุณภาพทำลายล้างสูงขนาดสามารถจมเรือบรรทุกเครื่องบินด้วยการโจมตีเพียงครั้งเดียว

๓) ขีปนาวุธตงเฟิง ๕ ปี

ภาพขีปนาวุธนำวิถี พิสัยไกล DF 5-B (ภาพ เอพี)

ขีปนาวุธนำวิถี ตงเฟิง ๕ ปี (Dongfeng-5B) เป็นขีปนาวุธพิสัยไกล (Intercontinental Ballistic Missile: ICBM) เคลื่อนที่โดยใช้ระบบเชื้อเพลิงเหลว มีพิสัยการยิงไกล ๑๕,๐๐๐ กิโลเมตร สามารถบรรจุหัวรบนิวเคลียร์ได้มากกว่าสามหัว

ข้อน่าสังเกตเกี่ยวกับการเดินสวนสนามฉลองครบรอบ ๗๐ ปีชัยชนะสงครามโลกครั้งที่สอง

ประการแรก เป็นการเดินสวนสนามครั้งแรก ที่ไม่ได้จัดในวันชาติจีน ซึ่งหากพิจารณาจากการที่จีนจัดการเดินสวนสนามของกองทัพมาแล้วจำนวน ๑๔ ครั้ง นับตั้งแต่สถาปนาประเทศเป็นสาธารณรัฐประชาชนจีนในปี ค.ศ.๑๙๔๙ (พ.ศ. ๒๔๙๒) พบว่า การเดินสวนสนามครั้งยิ่งใหญ่เกิดขึ้นในปี ค.ศ.๑๙๙๙ (พ.ศ.๒๕๔๒) และปี ค.ศ.๒๐๐๙ (พ.ศ.๒๕๕๒) เพื่อเฉลิมฉลองการก่อตั้งจีนใหม่โดยพรรคคอมมิวนิสต์จีนครบรอบปีที่ ๕๐ และปีที่ ๖๐ ตามลำดับ

ประการที่สอง อดีตทหารผ่านศึกก๊กมินตั๋ง (Kuomintang) ได้รับเชิญมาเข้าร่วมการเดินสวนสนาม จีนได้เชิญอดีตทหารผ่านศึกก๊กมินตั๋งบางกลุ่มมาเข้าร่วมพิธีเดินสวนสนาม เพื่อรำลึกว่ากองทัพก๊กมินตั๋งมีบทบาทสำคัญในสงครามต่อต้านญี่ปุ่น

ประการที่สาม เจ้าหน้าที่ระดับสูงร่วมเดินสวนสนามโดยเป็นหน่วยผู้นำของขบวนฯ กลุ่มนายทหารใหญ่ระดับนายพลเดินสวนสนามนำหน้าเพื่อแสดงภาพลักษณ์ใหม่ของกองทัพปลดแอกประชาชน แตกต่างจากการเดินสวนสนามครั้งที่ผ่าน ๆ มา จะเป็นการเดินสวนสนามของนายทหารระดับรอง ๆ ลงไป

ประการที่สี่ หน่วยทหารจากต่างประเทศ เข้าร่วมด้วย ในการเดินสวนสนามฯ นี้มีหน่วยทหารต่างชาติเข้าร่วม อาทิ รัสเซีย มองโกเลีย เบลารุส คาซัคสถาน คีร์กีซสถาน ลาว กัมพูชา และชาติอื่น ๆ เป็นต้น ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่กองกำลังของหน่วยทหารต่างชาติได้เดินสวนสนามร่วมกับกองทัพจีน ณ กรุงปักกิ่งอันเป็นเมืองหลวงของจีน

ประการที่ห้า มีขบวนแสดงอาวุธยุทโธปกรณ์ใหม่ ๆ สนธิสัญญาระหว่างประเทศได้บัญญัติการแสดงอาวุธยุทโธปกรณ์รุ่นใหม่ของกองทัพ อาวุธยุทโธปกรณ์ทั้งหมดที่นำออกแสดงในขบวนพาเหรด เป็นอาวุธรุ่นใหม่ผลิตในประเทศที่เข้าประจำการแล้ว ทั้งของกองทัพอากาศ กองทัพเรือ และกองทัพบก อาทิ เครื่องบินทิ้งระเบิด-6K และมีการแสดงขีปนาวุธนำวิถีรุ่นใหม่ DF-16, DF-21D

ประการที่หก กลุ่มทหารผ่านศึกที่รอดชีวิตจากสงครามต่อต้านญี่ปุ่น มีอายุเฉลี่ย ๙๐ ปี และลูก ๆ ของทหารที่เสียชีวิต มีอายุเฉลี่ย ๗๘ ปี ทหารผ่านศึกมากกว่า ๓๐๐ คน ได้รับเชิญมาเข้าร่วมพิธีฉลองชัยชนะสงคราม

ประการที่เจ็ด เป็นครั้งแรกที่หน่วยทหารกองเกียรติยศหญิง เข้าร่วมการเดินสวนสนาม หน่วยทหารกองเกียรติยศหญิง ๕๑ คนนี้ มีความสูงเฉลี่ย ๑.๗๘ เมตร และ ๒๐.๘๘ เปอร์เซ็นต์ จบปริญญาตรี หรือสูงกว่า

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

ประการที่แปด มีคนกว่า ๒,๔๐๐ คน เข้าร่วมการร้องเพลงประสานเสียง และทหารกว่า ๒,๔๐๐ นาย เข้าร่วมร้องเพลงประสานเสียงในขบวนพาเหรด โดยร้องเพลงคลาสสิกที่มีเนื้อหาบรรยายเรื่องราวระหว่างสงครามต่อต้านญี่ปุ่น และสมาชิกในวงขับร้องประสานเสียงนี้ เข้าร่วมการเดินสวนสนามครั้งแรก

สำหรับเบื้องหลัง ของการสวนสนามในครั้งนี้ สามารถวิเคราะห์เป็นประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ประเด็นแรก ด้านความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับจีน ที่มีมาอย่างยาวนาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ จีนกับไทย มีวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน มีความร่วมมือกันในทุกมิติตั้งแต่ในระดับความมั่นคง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม จนมีการกล่าวกันว่า การสวนสนามฯ ในครั้งนี้ นับว่าเป็นครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์จีน โดยมีการเตรียมการจัดงานมาเป็นอย่างดีและได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน มีการควบคุมการจราจรทั้งทางบกและทางอากาศ โดยเฉพาะทางอากาศ ซึ่งรัฐบาลจีนได้ดำเนินการปิดน่านฟ้าเป็นเวลา ๒๔ ชั่วโมง เพื่อให้กำลังพล อาวุธยุทโธปกรณ์ และเครื่องบินของกองทัพ สามารถสวนสนามฯ ได้อย่างราบรื่น ในขณะที่จีนมีมลพิษทางอากาศสูงค่อนข้างมากโดยเฉพาะในกรุงปักกิ่ง ซึ่งทางการจีน ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการลดมลพิษโดยการยิงจรวดขึ้นสู่อากาศเพื่อทำฝนเทียม นอกจากนี้ยังใช้จรวดเพื่อสลายกลุ่มเมฆไม่ให้มีฝนตกในวันที่ต้องการได้ด้วยเช่นกัน นับว่าเป็นการใช้เทคโนโลยีที่สูงมาก

ประเด็นที่สอง ด้านการรักษาความปลอดภัย จีนมีกฎระเบียบที่เข้มงวด โดยเฉพาะกับชาวต่างชาติที่เดินทางเข้าประเทศ ผู้ใดที่อนุญาตให้ชาวต่างชาติเข้าพักอาศัยในเคหสถานจะต้องรายงานให้หน่วยงานความมั่นคงทราบ ภายใน ๒๔ ชั่วโมง เพื่อจะได้ติดตามความเคลื่อนไหวตลอดระยะเวลาที่พำนักอยู่ในประเทศ

ประเด็นที่สาม รูปแบบการจัดสวนสนามฯ เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๘ ซึ่งเริ่มต้นเมื่อเวลา ๑๐.๐๐ นาฬิกา ณ จัตุรัสเทียนอันเหมิน นับเป็นการสวนสนามครั้งที่ใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ เนื่องจากมีการนำอาวุธยุทโธปกรณ์ที่ทันสมัยมาแสดงต่อสาธารณะ โดยกองทัพจีน มุ่งเน้นยุทธโธปกรณ์ในการป้องกันประเทศจาก

ภัยคุกคามในทุกมิติ ทั้งระดับยุทธศาสตร์ด้วยกำลังทางอากาศและซีปนาอูธ หัวรบนิวเคลียร์ ระดับยุทธบริเวณและในระดับยุทธวิธี อย่างไรก็ตาม การสวนสนามในครั้งนี้มุ่งเน้นการแสดงยุทธโประภณ์ที่มีขีดความสามารถในการโจมตีทางลึกและการป้องกันภัยทางอากาศในระดับยุทธบริเวณ ตั้งแต่ระดับต่ำ ระดับปานกลาง ถึงระดับสูงมาก ซึ่งแตกต่างจากการสวนสนามในอดีตที่ผ่านมา ยุทธโประภณ์ที่นำมาแสดงที่สำคัญ ๆ ได้แก่ รถถัง ยานเกราะทั้งล้อและสายพาน ปืนใหญ่อัตตาจร และจรวดโจมตีภาคพื้น อาวุธนำวิถีโจมตีเป้าหมายภาคพื้นดินและพื้นน้ำ ระบบป้องกันภัยทางอากาศผสมอาวุธลากล้องและอาวุธนำวิถีระดับต่ำ (SHORAD) ระดับปานกลาง ระดับสูง (HIMAD) ทั้งแบบอัตตาจรและแบบประจำที่ ที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูงอย่างหลากหลาย อันเป็นการแสดงออกอย่างชัดเจนในการนำเทคโนโลยีมาเพิ่มอำนาจกำลังรบทดแทนกำลังพล ทำให้ ประธานาธิบดีสี จิ้นผิงสามารถกล่าว ในสุนทรพจน์ตอนหนึ่งว่า สปจ. จะลดกำลังพลลง ๓๐๐,๐๐๐ นาย (ปัจจุบัน กองทัพ สปจ. มีกำลังพล ๒,๓๐๐,๐๐๐ นาย)

ประเด็นที่สี่ ผู้แทนต่างประเทศที่เข้าร่วมชมการสวนสนาม ได้แก่ ประมุขต่างประเทศนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และผู้บัญชาการทหารสูงสุดหรือผู้แทน และกำลังพลจากกองทัพต่างประเทศที่เข้าร่วมสวนสนาม มีจำนวน ๑๗ ประเทศ ได้แก่ อัฟกานิสถาน เบลารุส กัมพูชา คิวบา อียิปต์ ฟิจิ คาซัคสถาน คีร์กีซสถาน ลาว เม็กซิโก มองโกเลีย ปากีสถาน เซอร์เบีย ทาจิกิสถาน วานูอาตู เวเนซุเอลา และรัสเซีย ในขณะที่ผู้แทนจากประเทศเยอรมนี และอิตาลี ซึ่งเป็นพันธมิตรสงครามกับญี่ปุ่น ในสงครามโลกครั้งที่ ๒ ได้เข้าร่วมชมการสวนสนามฯ ด้วยเช่นกัน

ประเด็นที่ห้า แม้ว่าจีนจะแถลงว่าไม่ได้มุ่งเป้าหมายไปเพื่อการต่อต้านญี่ปุ่นก็ตาม แต่การที่จีนตั้งชื่องานสวนสนามฯ ในครั้งนี้เพื่อมุ่งเป้าหมายที่ญี่ปุ่น ด้วยการแสดงแสนยานุภาพทางทหารเพื่อป้องปรามที่ญี่ปุ่น อยู่ระหว่างการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ในการขยายบทบาทของกองทัพและกำลังทหารออกไปปฏิบัติการภายนอกประเทศ รวมทั้งเพื่อแสดงบทบาทนำร่วมกับมิตรประเทศในการผดุงสันติภาพและความสงบสุข (ต่อมา เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๕๘ รัฐสภาญี่ปุ่นได้ลงมติผ่าน

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติหลายฉบับ นับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งประวัติศาสตร์ของนโยบายความมั่นคงของประเทศที่เคยรักษาเอาไว้นับ ๗ ทศวรรษ หลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ ๒)

ประเด็นที่หก รูปแบบการเชิญผู้แทนประเทศต่าง ๆ เข้าร่วมในครั้งนี้ มี ๓ ระดับ ตั้งแต่ระดับประมุขของประเทศหรือผู้นำรัฐบาล ระดับผู้นำกองทัพ และระดับกองกำลังทหารที่เข้าร่วมสวนสนามฯ การเชิญผู้แทนดังกล่าวมาเข้าร่วมงานฯ แสดงให้เห็นว่า จีนมีพันธมิตรเป็นจำนวนมากโดยเฉพาะรัสเซีย (ซึ่งก่อนหน้านี้ เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘ กองทัพจีนได้ส่งกำลังพลเข้าร่วมการสวนสนามที่รัสเซีย และประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ก็เดินทางไปร่วมงานสวนสนามดังกล่าวด้วย)

การปฏิรูปกองทัพจีน (ครั้งล่าสุด เมื่อปี ค.ศ.๒๐๑๕ หรือ พ.ศ.๒๕๕๘)

ที่มาของการปฏิรูปกองทัพของจีน หรือ PLA เป็นผลต่อเนื่องมาจากปลายปี พ.ศ.๒๕๕๖ ที่ทางการจีนได้เปิดเผยแผนการปฏิรูปเศรษฐกิจและสังคมครั้งใหญ่สุดในรอบเกือบ ๓๐ ปี ในประเด็นสำคัญเกี่ยวกับ “การปฏิรูปเชิงลึกที่รอบด้าน” (Comprehensively Deepening Reform) มีภารกิจที่รัฐบาลจีน ตั้งเป้าไว้ทั้งสิ้น ๑๕ เรื่อง แบ่งเป็น ๖๐ ภารกิจ ครอบคลุมทั้งในด้านของเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการป้องกันประเทศ เช่น การผ่อนปรนนโยบายลูกคนเดียว การยกเลิกค่าจ้างแรงงาน และนโยบายด้านการป้องกันประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเสริมสร้างกำลังป้องกันประเทศ

การปฏิรูปกองทัพของจีน เริ่มเห็นเค้าโครงที่ชัดเจนมากขึ้นเมื่อประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ของจีน เปิดงานเฉลิมฉลองวาระครบรอบ ๗๐ ปี ชัยชนะเหนือญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่ ๒ อย่างยิ่งใหญ่ ในวันพฤหัสบดีที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๘ ด้วยการสวนสนามของกองทหารหลายหมื่นคน พร้อมโซว์รด์ถึง ซิปนาวูร์ และเครื่องบินลำสมัย ยืนย่นแสนยานุภาพอันเกรียงไกร ขณะเดียวกัน ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ยังใช้โอกาสนี้ประกาศลดกำลังทหารลง ๓๐๐,๐๐๐ คน จากกำลังพลในกองทัพที่มีอยู่ ๒.๓ ล้านคน ในขณะปี พ.ศ.๒๕๕๘ เพื่อแสดงความจริงใจว่า จีนไม่มีแผนคุกคามหรือขยายอิทธิพลครอบงำอย่างที่หลายประเทศกังวล

การปฏิรูปกองทัพครั้งใหญ่ เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ จากการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส และเจ้าหน้าที่ทางทหารระดับสูงกว่า ๒๐๐ คน ณ กรุงปักกิ่ง นำโดยประธานาธิบดีสี จิ้นผิง (ประธานกรรมการทหารกลาง หรือ Central Military Commission (CMC) ที่ได้ประกาศให้มีการปฏิรูปกองทัพ PLA ครั้งใหญ่ โดยตั้งเป้าไปแล้วเสร็จภายในปี ค.ศ.๒๐๒๐ (พ.ศ.๒๕๖๓) อันเป็นปีที่ครบรอบ ๑๐๐ ปีของการก่อตั้งพรรคคอมมิวนิสต์จีน ซึ่งพรรคฯ ก่อตั้งเมื่อปี ค.ศ.๑๙๒๑ (พ.ศ.๒๔๖๔)

เนื้อหาสาระในการปฏิรูป อาจแบ่งออกเป็นประเด็นสำคัญต่าง ๆ ประกอบด้วย

- การเพิ่มความเข้มแข็งให้กับผู้นำและผู้บัญชาการทางทหารในระดับสูง ให้เป็นศูนย์รวมอำนาจที่มีประสิทธิภาพ ภายใต้การกำกับดูแลของพรรคคอมมิวนิสต์ และคณะกรรมการทหารกลาง (Central Military Commission: CMC)
- การปรับระดับการให้น้ำหนักความสำคัญในการป้องกันประเทศ จากเดิมที่มุ่งเน้นการป้องกัน “เชิงรับ” โดยอาศัยกองทัพบกเป็นหลัก ไปสู่รูปแบบการปฏิบัติ “เชิงรุก” ที่เพิ่มน้ำหนักความสำคัญกับกองทัพเรือและกองทัพอากาศมากขึ้น
- การปรับปรุงโครงสร้างของ PLA โดยยุบรวมหน่วยงานและจัดประเภทหน่วยงานใหม่เป็น ๓ ประเภทใหญ่ ๆ โดยให้ขึ้นตรงต่อคณะกรรมการทหารกลาง (CMC) คือ

สำหรับหน่วยงานประเภทรับผิดชอบด้านการบริหาร จำนวน ๑๕ หน่วย ได้แก่ (๑) หน่วยงานผู้บังคับบัญชา (๒) หน่วยงานเสนาธิการร่วม หรือ the CMC Joint General Staff Department (๓) หน่วยงานการเมือง (๔) หน่วยงานส่งกำลังบำรุง (๕) หน่วยงานอาวุธยุทธโศภรณ์ (๖) หน่วยงานการศึกษา (๗) หน่วยงานระดมพล (๘) หน่วยงานการตรวจสอบวินัย (๙) หน่วยงานกฎหมาย (๑๐) หน่วยงานวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี (๑๑) หน่วยงานวางแผนยุทธศาสตร์ (๑๒) หน่วยงานการปฏิรูป (๑๓) หน่วยงานความร่วมมือทางทหารระหว่างประเทศ (๑๔) หน่วยงานตรวจสอบบัญชี และ (๑๕) หน่วยงานธุรการ

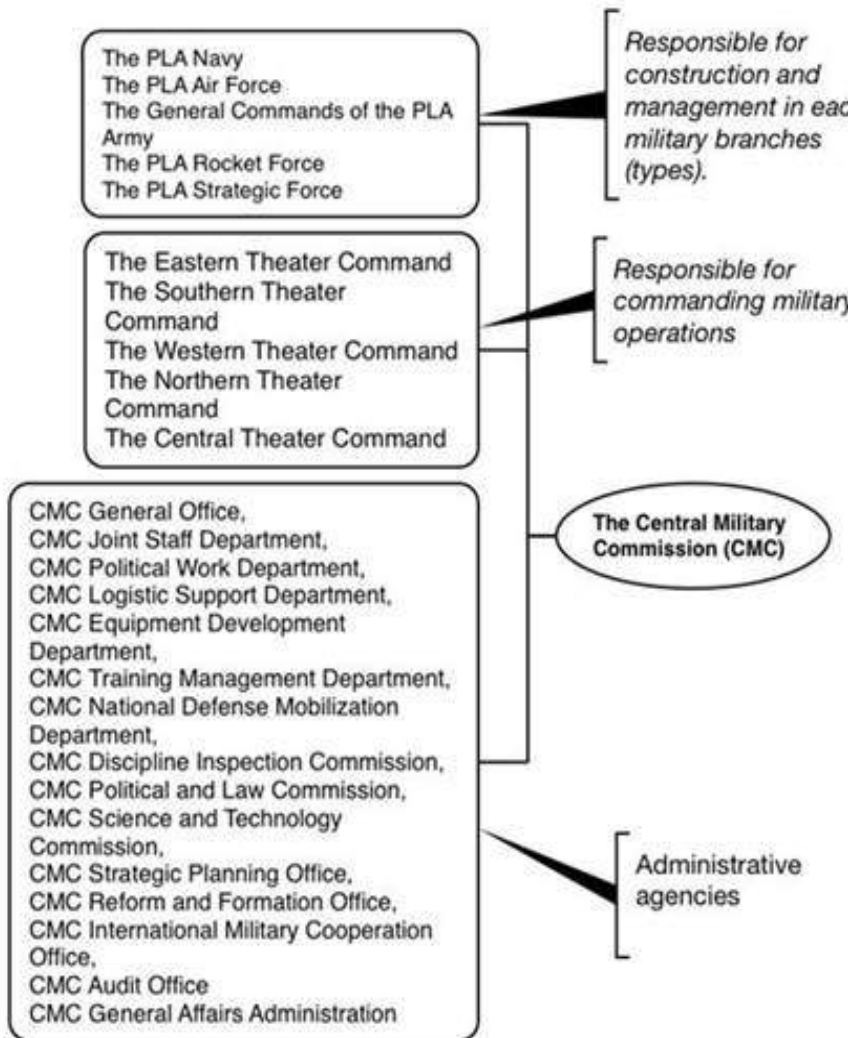
ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

ส่วนหน่วยงานประเภทรับผิดชอบสายงานตามเหล่าทัพ ๕ หน่วย ได้แก่ (๑) หน่วยกองทัพบก (๒) หน่วยกองทัพอากาศ (๓) หน่วยกองทัพอากาศ (๔) หน่วยกองกำลังซิปนาวูร์ และ (๕) หน่วยกองกำลังยุทธศาสตร์

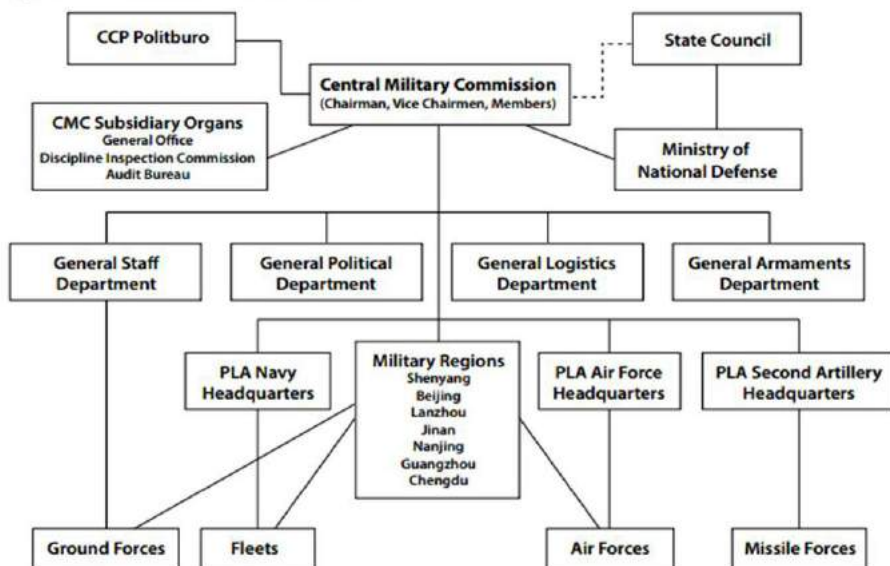
นอกจากนี้ หน่วยงานประเภทรับผิดชอบการปฏิบัติการทางทหาร จำนวน ๕ เขตพื้นที่ยุทธบริเวณ หรือกองทัพนคร ได้แก่ (๑) เขตภาคตะวันออก (๒) เขตภาคใต้ (๓) เขตภาคตะวันตก (๔) เขตภาคเหนือ และ (๕) เขตภาคกลาง

การรวมอำนาจการบังคับบัญชาแบบรวมศูนย์โดยปรับลดกองบัญชาการที่เป็นศูนย์กลางอำนาจของ PLA จากเดิมที่มีอยู่ ๔ หน่วย ได้แก่ หน่วยบัญชาการเสนาธิการทหารใหญ่ หน่วยบัญชาการการเมืองใหญ่ หน่วยบัญชาการส่งกำลังบำรุงใหญ่ และหน่วยบัญชาการสรรพาวุธใหญ่ ให้เหลือเพียงหน่วยเดียวคือ หน่วยบัญชาการเสนาธิการทหารใหญ่หรือ the General Staff Department (GSD) ที่จะทำหน้าที่แทนทั้ง ๓ หน่วยที่ถูกยุบไป และถูกปรับเข้าสู่หน่วยงานใหม่ที่ใหญ่ขึ้นกว่าเดิมภายใต้ชื่อใหม่ว่า “the CMC Joint General Staff Department” โดยเป็นหน่วยงานในด้านการบริหารขึ้นตรงกับคณะกรรมการทหารกลาง หรือ CMC ร่วมกับหน่วยงานด้านบริหารอื่น ๆ อีก ๑๔ หน่วยงาน รวมเป็น ๑๕ หน่วยงาน ในขณะที่หน่วยงานย่อยที่เคยอยู่ร่วมกับ GSD เดิมอย่างหน่วยข่าวกรองต่าง ๆ (Intelligence Units) ก็จะถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยงานใหม่อย่าง Strategic Support Force (SSF) ซึ่งนับว่าเป็นหน่วยงานด้านข่าวกรองของจีนที่ตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ โดยผู้บัญชาการคนแรกของ SSF ได้แก่ พลโท เกา จิน (Gao Jin) ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ชำนาญด้านงานข่าวกรอง รวมถึงสายสัมพันธ์กับหน่วยงานความมั่นคงอื่น ๆ ในกองทัพ

การจัดประเภทหน่วยงานของ PLA

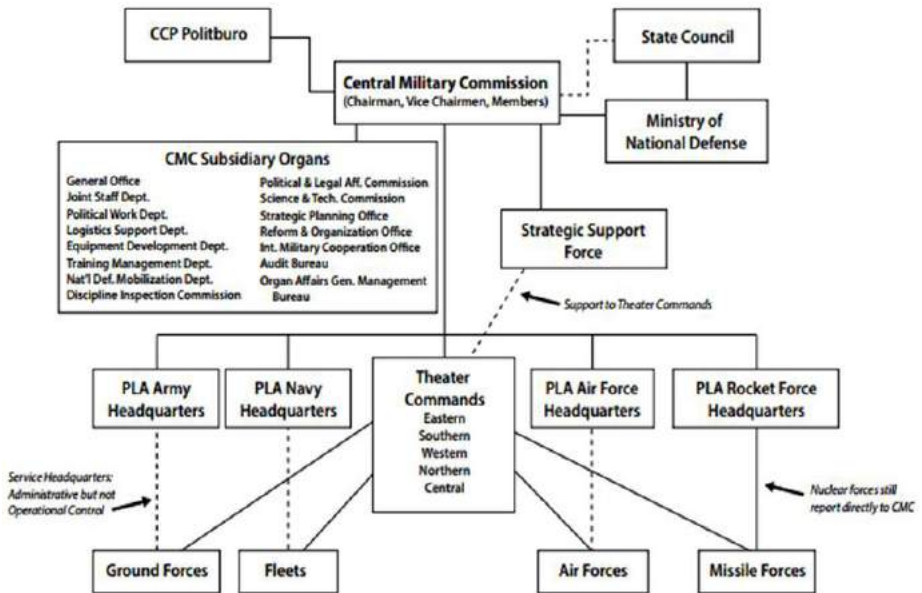
Figure 1. PLA Structure Prior to Reforms

โครงสร้างของ PLA ก่อนการปฏิรูป

การจัดตั้งกองบัญชาการหลักเพิ่มขึ้นใหม่ คือ กองบัญชาการกองทัพบก และมีการปรับเปลี่ยนหน่วยบัญชาการทหารปืนใหญ่ที่ ๒ (the Second Artillery Corps) ก็มีการเปลี่ยนชื่อให้มีความเหมาะสมกับภารกิจมากยิ่งขึ้น เป็นหน่วยบัญชาการกองกำลังขีปนาวุธ (the Rocket force) ซึ่งมีการกิจในการควบคุมและเตรียมพร้อมสำหรับการใช้งานขีปนาวุธพิสัยใกล้-ไกล และข้ามทวีป (Intercontinental, Medium-and Short-range Ballistic Missiles)

Figure 2. PLA Structure after Reforms

โครงสร้างของ PLA หลังการปฏิรูปเมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๘

การปรับปรุงและจัดตั้ง “เขตพื้นที่ยุทธบริเวณ หรือกองทัพภาค” จากเดิมที่มี ๗ ภาคทหาร (Military Regions) ให้เหลือเพียง ๕ เขตพื้นที่ยุทธบริเวณ (Battle Zones) ได้แก่ เขตภาคเหนือ เขตภาคตะวันออก เขตภาคใต้ เขตภาคตะวันตก และเขตภาคกลาง โดยมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับระบบการบัญชาการรบ และระบบปฏิบัติการร่วมเป็นหลัก รวมทั้งจะมีการ แยกโครงสร้างการบัญชาการ และความรับผิดชอบด้านการบริหารออกจากกันอย่างชัดเจนการปรับบทบาทของกระทรวงกลาโหม จากเดิมที่ดูแลงานด้านพิธีการ การประชาสัมพันธ์ และการแลกเปลี่ยนต่างๆ ให้มาทำหน้าที่แทนกองกำลังรักษาการณ์ในระดับท้องถิ่น (จังหวัด อำเภอ

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

และเมือง) ในงานที่เกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายกำลัง การเกณฑ์ทหาร การฝึกกองกำลังประชาชน (Militia) และงานบริหารจัดการอื่นๆ เพื่อป้องกัน การคอร์รัปชัน ระหว่างผู้บังคับบัญชา กองกำลังและเจ้าหน้าที่ในระดับท้องถิ่น

Seven existing military commands

Five proposed strategic zones

Source: SOUTH CHINA MORNING POST ST GRAPHICS

เขตพื้นที่ภาคทหารแบบเดิมและแบบใหม่

การจัดตั้ง “สำนักงานวินัยทหาร” และ “สำนักงานตรวจสอบภายใน” โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อป้องกันและปราบปรามปัญหาการคอร์รัปชันทุกรูปแบบ ภายในกองทัพ เพื่อผลักดันการสร้างสรรค์นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการทหาร ที่ทันสมัย ให้ก้าวหน้าทัดเทียมประเทศในโลกตะวันตกอย่างจริงจัง เพื่อรักษา เกียรติภูมิ และผลประโยชน์ทั้งปวงของชาติ โดยมีการปรับอำนาจหน้าที่ของกรม กิจการการเมืองทั่วไป (General Political Department) ด้วยการลดทอน อำนาจในการควบคุมระบบยุติธรรมทางการทหารออกไปให้หน่วยงานใหม่อย่าง “คณะกรรมการสิทธิการกฎหมายและการเมือง” (Politics and Legal Commission)

ก็เป็นอีกหนึ่งดัชนีที่ชี้ให้เห็นถึงความพยายามในการแยกผู้ตรวจสอบออกจากผู้กระทำความผิด รวมทั้งการประสานงานร่วมกับคณะกรรมการการตรวจสอบวินัย (Discipline Inspection Commission) และคณะกรรมการกฎหมาย และการเมือง อาจกล่าวได้ว่าเป็นการกระจายอำนาจการตรวจสอบผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะความผิดฐานทุจริตคอร์รัปชันระหว่างดำรงตำแหน่ง, การละเว้นปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงผู้ที่ประพฤติไม่เหมาะสม

นอกจากนี้ ได้มีการตั้งกองทหารจีนในต่างประเทศเป็นครั้งแรก โดยตั้งอยู่ที่ประเทศจิบูตี ในเขต ฮอร์น ออฟ แอฟริกา (Horn of Africa) ซึ่งมีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ เพื่อสนับสนุนปฏิบัติการปราบปรามโจรสลัด (ขณะที่ สหรัฐฯ มีกำลังทหาร ๔,๐๐๐ นายในประเทศดังกล่าว ซึ่งเป็นฐานทัพแห่งเดียวของสหรัฐฯ ในแอฟริกา) รวมทั้ง ได้มีปฏิรูปการบริหารจัดการ บุคลากรทางความมั่นคงและการป้องกันประเทศอย่างทั่วถึงทั้งระบบ โดยการปรับโครงสร้างการบังคับบัญชาจะเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปกองทัพ ซึ่งประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ได้เคยประกาศเมื่อเดือน กันยายน ๒๕๕๕ ในการสวนสนามฉลองวาระครบรอบ ๗๐ ปี ที่มีชัยชนะเหนือญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๕ ว่า กองทัพจะปลดกำลังพล ๓ แสนนาย (ลดลงจากจำนวน ๒.๓ ล้าน เหลือประมาณ ๒ ล้านนาย) โดยแหล่งข่าวระบุว่า การเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในกองทัพครั้งนี้ จะทำให้นายทหารระดับสูงจำนวนหนึ่งต้องตกงาน ขณะที่ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ได้สั่งกำชับให้ทหารทุกคนอยู่ในระเบียบวินัย

ข้อน่าสังเกต การปฏิรูปกองทัพในครั้งนี้ เน้นการบูรณาการแบบยกเครื่อง เพื่อการพัฒนาระบบการป้องกันประเทศ ให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยสอดคล้องกับการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจของจีนที่กำลังดำเนินการอยู่นอกจากการเพิ่มอำนาจให้คณะกรรมการทหารกลาง หรือ CMC แล้ว ยังรวมถึงการเน้นปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในกองทัพ (ในขณะที่ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ก็ถูกกล่าวหาว่า ใช้การปราบทุจริตคอร์รัปชันในการกำจัดฝ่ายที่เป็นปรปักษ์ และ

ยุทธศาสตร์จีนบนเวทีโลก

(ฉบับปรับปรุง)

แต่ตั้งคนของตนเองมาคุมตำแหน่งสำคัญ ๆ แทน) อาจกล่าวได้ว่า การปฏิรูปกองทัพของจีนในครั้งนี้ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบการยกเครื่องครั้งใหญ่ ทำให้จีนเปลี่ยนโครงสร้างการบังคับบัญชาจากแบบของสหภาพโซเวียตที่จีนเคยใช้มา โดยปรับมาสู่รูปแบบของสหรัฐฯ มากยิ่งขึ้น เพื่อให้กองทัพขนาดใหญ่มหาของจีนมีความกระชับ คล่องแคล่ว และทันสมัย เทียบเท่ากับกองทัพสหรัฐฯ ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นกองทัพที่ดีที่สุดของชาติตะวันตก อีกทั้งยังจะให้ความสำคัญกับกองทัพเรือและกองทัพอากาศมากกว่าในอดีต นอกจากนี้ ยังน่าจะทำให้กองทัพจีนสามารถตอบโต้สถานการณ์ฉุกเฉิน อันเป็นเหตุด่วนที่เกิดขึ้นได้รวดเร็วมากขึ้น แต่ที่สำคัญคือ มีการรวบอำนาจมาอยู่ในกำมือของประธานาธิบดีสี จิ้นผิง ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นประธานกรรมการทหารกลาง หรือ CMC อยู่แล้ว เพิ่มมากยิ่งขึ้นกว่าแต่ก่อน